

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

"Службен весник на Република
Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.

Вторник, 16 јули 2002
Скопје

Број 55

Год. LVIII

Аконтацијата за 2002 година изнесува
8.000 денари. Овој број чини 360
денари. Жиро сметка 30000000188798

847.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИОТ ЗАКОН

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Царинскиот закон, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2002 година.

Бр. 07-2743/1
4 јули 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИОТ ЗАКОН

Член 1

Во Царинскиот закон ("Службен весник на Република Македонија" бр. 21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/2000, 109/2000, 31/2001 и 4/2002), во членот 3 во точката 4 алинејата 2 се менува и гласи:

"- увозни оптоварувања кои произлегуваат од земјоделската политика или оптоварувања кои произлегуваат од специфични договори коишто се однесуваат на одредени стоки кои се резултат на преработка на земјоделски производи."

Член 2

По членот 11 се додава нов член 11-а, кој гласи:

"Член 11-а

(1) Униформирани царински службеници, се лица надлежни за спроведување на одредбите од членот 10 став 1 и алинеите 1, 3 и 6 од ставот 2 на овој закон.

(2) Царинските службеници со посебни должности и овластувања, се униформирани лица надлежни за спроведување на одредбите од членот 10 став 1 и алинеи 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 и 11 од ставот 2 на овој закон.

(3) Лицата со посебни должности и овластувања работат во службена облека при вршење на службените задачи, а доколку е потребно можат да работат и во цивилна облека.

(4) Во актот за систематизација на работните места на Царинската управа, посебно се утврдуваат работните места на униформирани лица и лицата со посебни должности и овластувања."

Член 3

Членот 17 се менува и гласи:
"Задолжителна тарифна информација и задолжителна информација за потекло

(1) Царинските органи издаваат задолжителна тарифна информација и задолжителна информација за потекло, врз основа на писмено барање на странката на начин и постапка што ги пропишува министерот за финансии.

(2) Задолжителната тарифна информација или задолжителната информација за потекло, е задолжителна за царинскиот орган кон имателот на информацијата само во поглед на тарифното распоредување или утврдување на потеклото на стоката. Задолжителната тарифна информација или задолжителната информација за потекло е задолжителна за царинскиот орган само во поглед на стоката за која царинските формалности се завршуваат по датумот на кој информацијата им била доставена. Во случај на потекло се работи за формалности поврзани со примената на членот 25 и членот 27-в на овој закон.

(3) Имателот на информацијата, на барање на царинскиот орган, докажува:

- за тарифни цели: дека стоката која е декларирана одговара во секој поглед на онаа опишана во информацијата;

- за цели на потекло: дека предметната стока и условите кои го определуваат добивањето на потеклото, одговараат во секој поглед на стоките и условите опишани во информацијата;

(4) Задолжителната тарифна информација и задолжителната информација за потекло ќе важи три години, од датумот на издавање. Задолжителната информација се поништува по службена должност, ако таа била донесена врз основа на непотполни или неточни информации од барателот. Имателот на задолжителната информација мора да биде известен за нејзиното поништување.

(5) Задолжителната информација ќе престане да важи:

а) во случај на тарифна информација:

1. Кога се донесени или изменети прописите и информацијата не е повеќе во согласност со важечките прописи;

2. Кога информацијата повеќе не е во согласност со толкувањата на една од номенклатурите наведени во членот 24 став 6 од овој закон и тоа:

- на национално ниво, заради измени и дополнувања на коментарските забелешки на номенклатурата на царинската тарифа или заради одлука донесена од надлежен суд;

- на меѓународно ниво, заради мислења за распоредување или измени и дополнувања на коментарските забелешки на номенклатурата на Хармонизициониот систем на наименованија и шифрени ознаки кои ги донесува Светската царинска организација основана во 1952 под името "Совет за царинска соработка";

3. Кога информацијата е повлечена или изменета со примена на членот 15 од овој закон, со обврска имателот на информацијата да биде известен за повлекувањето или изменувањето на информацијата.

За датум на кој задолжителната информација престанува да важи за случаите кои се наведени во точките 1. и 2. од овој став, ќе се смета датумот на службеното објавување на наведените мерки;

б) Во случај на информација за потекло:

1. Кога се донесени нови прописи или изменети или кога Република Македонија склучила договор и информацијата повеќе не е во согласност со важечките прописи;

2. Кога информацијата не е повеќе во согласност:
- на национално ниво, со коментарските забелешки или мислењата донесени заради толкување на правилата или со одлука (акт) на надлежен суд;

- на меѓународно ниво, со Договорот за правилата за потекло донесен од Светската трговска организација или со коментарските забелешки или мислењата за потекло донесени за толкување на овој договор.

3. Кога информацијата е повлечена или изменета со примена на членот 15 од овој закон, со обврска имателот на информацијата да биде известен за повлекувањето или менувањето на информацијата.

За датумот на кој задолжителната информација престанува да важи за случаите кои се наведени во точките 1. и 2. на овој став, ќе се смета датумот на службеното објавување на наведените мерки.

(6) Имателот на задолжителната информација која престанува да важи согласно со ставот 5 од овој член: точките 2. и 3. под а), точките 2. и 3. под б), може и понатаму да ја користи таа информација во период од шест месеци од датумот на службеното објавување или известување. Ова право може да се користи само под услов имателот на информацијата да склучи обврзувачки договор за набавка или продажба на предметната стока врз основа на задолжителната информација пред да се донесе мерката со која задолжителната информација престанала да важи. Меѓутоа, во случај за стока за која е поднесено увозно или извозно уверение, а царинските формалности се завршени, периодот од шест месеци се заменува со периодот на важноста на уверението.

Во случаите од ставот 5 на овој член и тоа: точката 1. под а) и точката 1. под б), со прописите или договорот, може да се пропише период во кој се применува првата реченица од овој став.

(7) Распоредувањето или утврдувањето на потеклото во задолжителна информација може да се примени под условите пропишани во ставот 6 од овој член, само заради:

- определување на увозни или извозни давачки;
- пресметка на извозни субвенции или други износи кои се доделуваат за увоз или извоз како дел од земјоделската политика;
- користење на увозни или извозни уверенија кои се поднесени кога формалностите се завршени со прифаќање на царинската декларација, кои се однесуваат за предметната стока, под услов таквите уверенија да биле издадени врз основа на предметните информации.

(8) Во исклучителни случаи кога земјоделската политика е загрозувана, Владата на Република Македонија може да пропише услови под кои одредбите на ставот 6 од овој член нема да се применуваат.

(9) Начинот на издавање и употреба на информациите од ставот 1 на овој член, ги пропишува министерот за финансии.

Член 4

Во глава III називот на пододелот 1 се менува и гласи: "Царинска тарифа и тарифно распоредување на стока".

Член 5

Членот 24 се менува и гласи:

"Правила за Царинската тарифа

(1) Давачките што законски се должат при настанување на царински долг се утврдуваат врз основа на Законот за царинската тарифа на Република Македонија.

(2) Другите мерки утврдени со одредбите на прописите кои ги регулираат специфичните области поврзани со трговијата со стока, соодветно се применуваат согласно со тарифното распоредување на оваа стока.

(3) Царинската тарифа на Република Македонија се состои од:

а) Номенклатура на стоката изготвена врз основа на Хармонизициониот систем и Комбинираната номенклатура на Европската унија, пропишана со посебен закон;

б) Номенклатура која целосно или делумно се заснова на номенклатурата наведена во овој став под а), на која се додаваат какви било расчленувања, и која е издадена со одредбите на прописите кои ги регулираат специфичните области во поглед на примената на тарифните мерки што се однесуваат на трговијата со стока;

в) Стапки и други давачки кои вообичаено се применуваат за стоката од номенклатурата од овој став под а), се однесуваат на:

- царински давачки и
- увозни оптоварувања кои произлегуваат од земјоделската политика или оптоварувања кои произлегуваат од специфични договори коишто се однесуваат на одредени стоки кои се резултат на преработка на земјоделски производи;

г) преферцијални тарифни мерки содржани во договорите кои Република Македонија ги склучила со одредени земји или група на земји, а кои овозможуваат одобрување на преферцијален тарифен третман;

д) преферцијални тарифни мерки усвоени еднострано од Република Македонија во однос на одредени земји, група на земји или територии;

ѓ) автономни мерки за укинување со кои се намалуваат или укинуваат увозните давачки кои се наплатуваат на определена стока и

е) други тарифни мерки пропишани со друга законска регулатива и подзаконски акти.

(4) Мерките кои се однесуваат на ставот 3 од овој член под г), д) и ѓ) се применуваат на барање на декларантот, наместо оние предвидени во ставот 3 под в), кога предметната стока ги исполнува пропишаните услови. Барањето за мерките наведени во ставот 3 под г), д) и ѓ) е условено со обезбедување на доказ дека се исполнети соодветните мерки.

(5) Кога барањето за мерките наведени во ставот 3 под г), д) и ѓ) е ограничено за одредена количина на увоз, тоа барање нема да се прифаќа во случај:

а) на тарифни квоти, веднаш после достигнувањето на договорената граница на количината на увоз;

б) на тарифни плафони (ограничување), согласно со одлуката на Владата на Република Македонија.

(6) Тарифното распоредување на стоките се утврдува, согласно на правилата што се на сила за:

а) тарифните ознаки на номенклатурата наведени во ставот 3 од овој член под а) или тарифните ознаки на номенклатурата што се однесува на ставот 3 од овој член под б) или

б) тарифните ознаки на било која друга номенклатура која целосно или делумно се заснова на комбинираната номенклатура или на која се додава какво било расчленување, а која произлегува од законските прописи на Република Македонија, кои ги регулираат посебните области во поглед на примената на нетарифните мерки кои се однесуваат на трговијата со стока.

Член 6

Членот 24-а се менува и гласи:

"Повластен тарифен третман

(1) Владата на Република Македонија ги пропишува условите и критериумите под кои за одредени стоки може да се даде повластен тарифен третман на предлог на министерот за економија, а по претходно добиено мислење од министерот за финансии и министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Во случај кога е потребно издавање одобрение за повластен тарифен третман, се применуваат одредбите од членот 79 и членот 80 ставови 1 и 2 на овој закон.

(2) Под повластен тарифен третман во смисла на ставот 1 на овој член, се смета намалувањето или укинувањето на увозните давачки во согласност со членот 3 точка 4. од овој закон, дури и во рамките на тарифни квоти.

Член 7

Во одделот III називот на пододелот 2 "Непреференцијално потекло на стоката" се менува и гласи: "Потекло на стока" и се додава нов пододел 2.1 кој гласи: "2.1 Непреференцијално потекло".

Член 8

Членот 25 се менува и гласи:

“Дефинирање на непреференцијално потекло на стоката

(1) Членовите 26, 27, 27-а и 27-б од овој закон, го дефинираат непреференцијалното потекло на стока заради:

а) примена на Царинската тарифа со исклучок на мерките наведени во членот 24 став 3 под г) и д);

б) примена на нетарифни мерки, утврдени со одредбите на прописите за регулирање на специфичните области поврзани со трговијата со стока и

в) изготвување и издавање на уверенија за потекло.

(2) Владата на Република Македонија ги пропишува критериумите за утврдување на начинот и постапката за докажување на потеклото на стоката.“

Член 9

Членот 26 се менува и гласи:

“Целосно добиена или произведена стока

(1) Стока со потекло од земја е онаа стока која е целосно добиена или произведена во таа земја.

(2) Како целосно добиена стока во земја се сметаат:

(а) минерални производи извлечени од таа земја;

(б) растителни производи набрани таму;

(в) живи животни родени и одгледани таму;

(г) производи добиени од живи животни одгледани таму;

(д) производи од лов или риболов извршен таму;

(е) производи од морски риболов и други производи извадени од морето надвор од територијалните води на таа земја, со бродови регистрирани или заведени во таа земја и кои пловат под знамето на таа земја;

(ж) стока добиена или произведена на бродови-фабрики од производи наведени под г) на овој член, со потекло од таа земја, под услов таквите бродови-фабрики да се регистрирани или заведени во таа земја и пловат под нејзино знаме;

(з) производи земени од морското дно или тлото под него надвор од територијалните води под услов таа земја да има ексклузивни права на искористување на морското дно или тлото под него;

(с) отпадоци и остатоци добиени од производни операции и употребувани предмети, ако тие се собираани таму и ако одговараат само за повторно добивање на суровини и

(д) стока произведена таму само од стока наведена во алинеите од (а) до (с) или од неа добиени производи во која било фаза на производство.

(3) Во смисла на став 2 од овој член поимот “земја“ ги опфаќа и територијалните морски води на таа земја.“

Член 10

Членот 27 се менува и гласи:

“Последна суштинска преработка или обработка

Стоката чие производство се врши во повеќе од една земја, се смета дека потекнува од земјата каде е извршена нејзината последна, суштинска, економски оправдана преработка или обработка, во објект опремен за таа намена, која доведува до изработка на нов производ или претставува значајна фаза во производството.“

Член 11

По членот 27 се додаваат два нови члена 27-а и 27-б, кои гласат:

“Член 27-а

Недоволна преработка и обработка

Која и да е преработка или обработка, за која е утврдено или за која се обезбедени факти кои ја оправдуваат претпоставката, дека нејзина единствена цел била да се избегнат одредбите кои се применуваат во Република Македонија за стока од некои земји, нема под никакви околности да се смета за доволна за така произведената стока да го стекне потеклото на земјата каде преработката или обработката е извршена во смисла на членот 27 од овој закон.

Член 27-б

Докази за потекло

(1) Во царинските прописи или во други прописи на Република Македонија, кои уредуваат специфични области може да се пропише задолжително поднесување на документ како доказ за потекло на стоката.

(2) Без оглед на поднесувањето на таков документ, царинските органи можат, во случај на сериозни сомневања да бараат дополнителен доказ за да се осигураат дека наведеното потекло навистина соодветствува на правилата пропишани со важечките прописи во Република Македонија.“

Член 12

Во одделот III пододделот 3 станува пододдел 2.2

Член 13

Членот 27-а станува член 27-в и се менува и гласи:

“Член 27-в

Преференцијално потекло

(1) Правилата за преференцијално потекло ги пропишуваат условите потребни за стекнување на потекло на стоки кои мора да бидат исполнети со цел да се остварат повластиците наведени во членот 24 став (3) под г) и д) од овој закон.

(2) Овие правила се одредени:

а) во договорите наведени во членот 24 став(3) под г) на овој закон, во случаи за стоки одредени во тие договори и

б) во пропис на Република Македонија, за стоки кои ги користат преференцијалните тарифни мерки наведени во членот 24 став (3) под д) на овој закон.“

Член 14

Во одделот III насловот на пододделот 4 се менува и гласи: “Вредност на стоката за царински потреби“.

Член 15

Членот 28 се менува и гласи:

“Примена на царинската вредност

Со одредбите на членот 28 до членот 39 од овој закон се утврдува царинската вредност на стоката, која претставува основа за примена на Царинската тарифа, како и за спроведување на други мерки на трговската политика, доколку така е пропишано со други прописи.“

Член 16

Членот 29 се менува и гласи:

“Дефиниција на царинската вредност-метода на трансакциска вредност

(1) Царинската вредност на увезената стока е трансакциска вредност, а тоа е вистински платена цена или цена која треба да се плати за стока која е продадена за

извоз во царинското подрачје на Република Македонија, прилагодена, таму каде што е тоа потребно, во согласност со членовите 36 и 37 од овој закон под услов:

а) купувачот да нема ограничувања во поглед на располагање или користење на стоката, освен ограничувањата, кои:

- се одредени со закон или со друг пропис на Република Македонија;

- ја ограничуваат географската област во која стоката може да се препродава или

- не влијаат значително врз вредноста на стоката;

б) продажбата или цената да не подлежат на некои услови или обврски чија вредност не може да се утврди во поглед на стоката која се вреднува ;

в) ниеден дел од приходот од која било идна препродажба, располагање или користење на стоката од страна на купувачот нема директно или индиректно да припадне на продавачот, освен доколку може да се изврши соодветно прилагодување согласно со одредбите на членот 36 од овој закон и

г) купувачот и продавачот да не се заемно поврзани, или ако се поврзани, трансакциската вредност да е прифатлива за царинските потреби во согласност со ставот 2 од овој член.

(2) а) При утврдувањето дали трансакциската вредност е прифатлива за примена на ставот 1 од овој член, самиот факт дека купувачот и продавачот се заемно поврзани не е доволна причина трансакциската вредност да се смета за неприфатлива. Во таков случај, треба да се испитаат околностите под кои се врши продажбата и трансакциската вредност ќе се прифати под услов поврзаноста да не влијаела на цената. Ако од информациите добиени од декларантот или од други извори, царинскиот орган има причини да смета дека поврзаноста влијаела на цената, овие причини треба да му ги соопшти на декларантот и да му даде соодветна можност за негов одговор. На барање на декларантот, таквите причини ќе му се достават во писмена форма.

б) При продажбата меѓу поврзани лица, трансакциската вредност ќе се смета за прифатлива а стоката ќе се вреднува во согласност со одредбите од ставот (1) на овој член, секогаш кога декларантот ќе докаже дека таквата вредност е приближно еднаква на една од следниве вредности кои настанале во ист или приближно ист временски период:

1. Трансакциската вредност при продажби, меѓу купувачи и продавачи кои не се заемно поврзани, на идентична или слична стока за извоз во Република Македонија;

2. Царинската вредност на идентична или слична стока, утврдена во согласност со членот 33 од овој закон и

3. Царинската вредност на идентична или слична стока, утврдена во согласност со членот 34 од овој закон.

При примената на претходните критериуми (тест вредности), треба да се земат предвид покажаните разлики во комерцијалните нивоа, количините, елементите набројани во член 36 од овој закон и трошоците кој паѓаат на товар на продавачот при продажбата во која продавачот и купувачот не се поврзани, а кои не се прикажани при продажба во која продавачот и купувачот се поврзани.

в) Критериумите наведени во ставот (2) под б) од овој член се применуваат по барање на декларантот и тоа само заради споредбени потреби. Наведената одредба не предвидува замена на вредностите.

(3) а) Вистински платена цена или цената која треба да се плати е вкупното плаќање кое е направено или кое треба да се направи од страна на купувачот кон или во корист на продавачот за увезената стока и ги содр-

жи сите плаќања кои се направени или треба да се направат како услов за продажба на увезената стока од купувачот кон продавачот или од купувачот кон трето лице за задоволување на обврската на продавачот. Плаќањето не е потребно секогаш да се извршува со пренос на пари. Плаќањето може да се оствари, преку акредитив или преносливи инструменти, на директен или индиректен начин.

б) Активности, вклучувајќи и маркетинг активности, кои ги презема купувачот на своја сметка, различни од оние за кои е пропишано прилагодување на вредноста во согласност со членот 36 од овој закон, не се сметаат како индиректно плаќање кон продавачот, иако тие може да се сметаат дека се од корист за продавачот или биле преземени во договор со продавачот; и овие трошоци за стоката не се додаваат во цената која е вистински платена или цената која треба да се плати при утврдување на царинската вредност на увезената стока.

Член 17

Членот 30 се менува и гласи:

“Вредносна метода на идентичност

(1) а) Ако царинската вредност на увезената стока не може да се утврди во согласност со членот 29 од овој закон, како царинска вредност ќе се смета трансакциска вредност на идентична стока, продадена за извоз во Република Македонија и извезена во исто или приближно исто време како и стоката која се вреднува.

б) Кога се применува овој член, при утврдувањето на царинската вредност се употребува трансакциска вредност на идентична стока која се продава на исто комерцијално ниво и главно во иста количина како и стоката која се вреднува. Кога таква продажба не е пронајдена, ќе се употребува трансакциска вредност на идентична стока продадена на различно комерцијално ниво и/или во различна количина, со потребно прилагодување заради разликите во комерцијалното ниво и/или количината, а под услов таквото прилагодување да може да се изврши врз основа на докази од кои јасно произлегува оправданоста и точноста на прилагодувањето, без оглед на тоа дали со прилагодувањето се зголемува и/или се намалува вредноста.

(2) Кога трошоците и оптоварувањата наведени во членот 36 став (1) под (д) се вклучени во трансакциската вредност, треба да се направи прилагодување заради земање предвид на значителните разлики на тие трошоци и оптоварувања помеѓу увезената стока и идентичната стока, а кои произлегуваат од различната оддалеченост и видот на транспортот.

(3) Ако при примена на овој член е пронајдена повеќе од една трансакциска вредност на идентична стока, за утврдување на царинската вредност на увезената стока се употребува најниската таква вредност.“

Член 18

Членот 31 се менува и гласи:

“Вредносна метода на сличност

(1) а) Ако царинската вредност на увезената стока не може да се утврди во согласност со членовите 29 и 30 од овој закон, како царинска вредност ќе се смета трансакциска вредност на слична стока, продадена за извоз во Република Македонија и извезена во исто или приближно исто време како и стоката која се вреднува.

б) Кога се применува овој член, при утврдувањето на царинската вредност се употребува трансакциска вредност на слична стока која се продава на исто комерцијално ниво и главно во иста количина како и стоката која се вреднува. Кога таква продажба не е пронајдена, ќе се употребува трансакциска вредност на слична стока продадена на различно комерцијално ниво

и/или во различна количина, со потребно прилагодување заради разликите во комерцијалното ниво и/или количината, а под услов таквото прилагодување да може да се изврши врз основа на докази од кои јасно произлегува оправданоста и точноста на прилагодувањето, без оглед на тоа дали со прилагодувањето се зголемува и/или се намалува вредноста.

(2) Кога трошоците и оптоварувањата наведени во членот 36 став (1) под д) се вклучени во трансакциската вредност, треба да се направи прилагодување заради земање предвид на значителните разлики на тие трошоци и оптоварувања меѓу увезената стока и сличната стока, а кои произлегуваат од различната оддалеченост и видот на транспортот.

(3) Ако при примена на овој член е пронајдена повеќе од една трансакциска вредност на слична стока, за утврдување на царинската вредност на увезената стока се употребува најниската таква вредност.“

Член 19

Членот 32 се менува и гласи:

“Можност за замена на редоследот на примената на членот 33 и членот 34

Ако царинската вредност на увезената стока не може да се утврди во согласност со членовите 29, 30 и 31 од овој закон, царинската вредност ќе се утврди во согласност со членот 33 од овој закон. Ако царинската вредност не може да се утврди во согласност со членот 33 од овој закон, царинската вредност ќе се утврди во согласност со членот 34 од овој закон, освен во случај кога декларантот бара да се замени редоследот на примената на членот 33 и членот 34 од овој закон.“

Член 20

Членот 33 се менува и гласи:

“Метода на дедуктивна вредност

(1) а) Ако увезената стока или идентична или слична увезена стока е продадена во Република Македонија во иста состојба како што била увезена, царинската вредност на увезената стока, согласно на одредбите на овој член, треба да се утврди врз основа на единечна цена по која увезената стока или идентична или слична увезена стока, во таква состојба, во најголема вкупна количина, е продадена на лица кои не се поврзани со лицата од кои ја купуваат стоката, во исто или приближно исто време на увоз на стоката што се вреднува, под услов цената да се намали за износот на:

1. Вообичаените провизии кои обично се плаќаат или кои се договорени да се плаќаат или вообичаени зголемувања кои се прават заради остварување на профит и општи трошоци (вклучувајќи директни и индиректни трошоци за маркетинг на предметната стока) во врска со продажбата во Република Македонија за увезена стока од иста класа или вид;

2. Вообичаените трошоци за транспорт и осигурување и други со овие поврзани трошоци настанати во Република Македонија;

3. Трошоците и оптоварувањата наведени во членот 36 став (1) точка д) од овој закон, таму каде што се применуваат и

4. Увозните давачки и други оптоварувања кои се плаќаат во Република Македонија при увоз или продажба на стоката.

б) Ако ниту увезената стока ниту идентична или слична увезена стока не е продадена во исто или приближно исто време на увоз на стоката која се вреднува, царинската вредност на стоката која подлежи на одредбите од став (1) а) од овој член ќе се утврди врз основа на единечна цена по која увезената стока или идентична или слична увезена стока е продадена во Република Македонија во состојба како што е увезена, во најран датум после увозот на стоката која се вреднува, но пред истекот на 90 дена после таквиот увоз.

(2) Ако во Република Македонија не е продадена увезената стока или идентична или слична увезена стока во состојба како што е увезена, во тој случај, ако увозникот тоа го бара, царинската вредност ќе се утврди врз основа на единечна цена по која увезената стока, после натамошна преработка, е продадена во најголема вкупна количина на лица во Република Македонија кои не се поврзани со лицата од кои ја купуваат стоката, под услов, при вреднувањето да се земе предвид вредноста додадена со таквата преработка и намалувањата наведени во ставот (1) под а) од овој член.“

Член 21

Членот 34 се менува и гласи:

“Метода на пресметковна вредност

(1) Царинската вредност на увезената стока согласно со одредбите на овој член се утврдува врз основа на пресметковната вредност. Пресметковната вредност претставува збир од:

а) вредноста на материјалите и трошоците за производство или други видови на преработки применети во производството на увезената стока;

б) износот на профитот и општите трошоци кои се еднакви на износот кој вообичаено се искажува при продажба на стока од иста класа или вид како што е стоката која се вреднува, а кои се направени од производителите во земјата извозник за извоз во Република Македонија и

в) цената или вредноста на сите други трошоци наведени во членот 36 став (1) под д) од овој закон.

(2) Не може да се бара ниту пак да се присилува кое било лице кое е нерезидент на територијата на Република Македонија да овозможи преглед или дозволи пристап до која било сметка или друг документ заради утврдување на пресметковната вредност. Меѓутоа, царинскиот орган може да ги провери податоците кои се дадени од страна на производителот на стоката заради утврдување на царинската вредност согласно на овој член, во некоја друга земја, со претходна согласност од страна на производителот и под услов благовремено да бидат известени властите на земјата и тие да не се спротивставуваат на проверката.“

Член 22

Членот 35 се менува и гласи:

“Метода на расположливи податоци

(1) Ако царинската вредност на увезената стока не може да се утврди врз основа на членовите 29, 30, 31, 32, 33 и 34 од овој закон, таа се утврдува, врз основа на податоците кои се на располагање во Република Македонија, со употреба на оправдани средства кои се во согласност со принципите и со општите одредби содржани во:

- Договорот за примена на членот 7 од Општиот договор за царини и трговија од 1994 година;

- член 7 од Општиот договор за царини и трговија од 1994 година и

- одредбите од членот 28 заклучно со членот 38-ж од овој закон.

(2) Согласно со одредбите од овој член, царинската вредност не се утврдува врз основа на:

а) продажната цена во Република Македонија на стока произведена во Република Македонија;

б) систем кој овозможува, за царински потреби, прифаќање на повисоката од две алтернативни вредности;

в) цената на стоката на домашен пазар во земјата извозничка;

г) трошоците за производство, освен оние пресметковни вредности кои се утврдуваат за идентична или слична стока во согласност со одредбите на членот 34 од овој закон;

- д) цената на стоката за извоз во некоја друга земја, а не во Република Македонија;
- ѓ) минимални царински вредности или
- е) произволни или измислени вредности.

На барање на увозникот, истиот ќе биде писмено известен за царинската вредност која е утврдена согласно на одредбите од овој член и за методите применети при утврдување на оваа вредност.“

Член 23

Членот 36 се менува и гласи:

“Прилагодување на цената-елементи кои се вклучуваат во царинската вредност.

(1) При утврдувањето на царинската вредност согласно на членот 29 од овој закон, кон вистински платената цена или цената која треба да се плати за увезената стока, ќе се додаде:

а) следново, во онаа мера во која паѓаат на товар на купувачот, а не се вклучени во вистински платената цена или цената која треба да се плати за стоката:

1. Провизии и посреднички провизии, освен куповни провизии;

2. Трошоци за амбалажа кои за царински потреби се сметаат како целина со стоката сместена во неа и

3. Трошоци за пакување без оглед на тоа дали се работи за работна рака или за материјали;

б) вредноста, соодветно распределена, за следната стока и услуги кои од страна на купувачот се обезбедени на директен или индиректен начин, бесплатно или со намалени трошоци, употребени во производството и продажбата за извоз на увезената стока, во онаа мера во која таквата вредност не била вклучена во вистински платената цена или цената која треба да се плати:

1. Материјали, компоненти, делови и слични предмети вградени во увезената стока;

2. Алати, матрици, калани и слични предмети употребени за производство на увезената стока;

3. Материјали потрошени во производството на увезената стока и

4. Инженеринг, развој, уметничка работа, дизајнирање и планови и цртежи, извршени надвор од Република Македонија, а кои се неопходни за производство на увезената стока;

в) тантиемите и лиценцните трошоци во врска со стоката која се вреднува, а кои купувачот мора да ги плати директно или индиректно, како услов за продажба на стоката која се вреднува, во онаа мера во која таквите тантиеми и лиценцни трошоци не се вклучени во вистински платената цена или цената која треба да се плати;

г) вредноста на кој било дел од приходот при која било понатамошна препродажба, располагање или користење на увезената стока што директно или индиректно му се плаќа на продавачот;

д) 1. Трошоците за транспорт и осигурување на увезената стока до местото на внесување во царинското подрачје на Република Македонија и

2. Трошоците за утовар, истовар и манипулација поврзани со транспортот на увезената стока до местото на внесување во царинското подрачје на Република Македонија.

(2) Додатоците на вистински платената цена или цената која треба да се плати ќе се утврдат во согласност со овој член, само врз основа на објективни и мерливи податоци.

(3) При утврдување на царинската вредност нема да се додаваат никакви додатоци на цената која е вистински платена или цената која треба да се плати, освен оние кои се предвидени во согласност со овој член.

(4) Во овој пододдел, под “куповни провизии“ се подразбираат трошоци кои увозникот ги платил на својот застапник за услугите за застапување во странство при купување на стоката која се вреднува:

(5) По исклучок на ставот (1) под в) на овој член:

а) трошоците настанати за правото на репродукција на увезената стока во Република Македонија не се додаваат кон вистински платената цена или цената која треба да се плати за увезената стока при утврдување на царинската вредност и

б) плаќањата извршени од купувачот за право на дистрибуција или препродажба на увезената стока не се додаваат кон вистински платената цена или цената која треба да се плати за увезената стока ако таквите плаќања не се услов за продажба за извоз на стоката во Република Македонија.“

Член 24

Членот 37 се менува и гласи:

“Прилагодување на цената - елементи кои не се вклучуваат во царинската вредност

(1) Под услов, кога посебно се одвоени од вистински платената цена или цената која треба да се плати, во царинската вредност не се вклучуваат:

а) трошоците за транспорт на стоката после нејзиното пристигнување во местото на внесување во царинското подрачје на Република Македонија;

б) трошоците за монтирање, изградба, склопување, одржување или техничка помош настанати после увозот на индустриски постројки, машини или опрема;

в) трошоците за камати кои произлегуваат од финансискиот договор склучен со купувачот и поврзани со купувањето на увезената стока, без оглед дали средствата се обезбедени од продавачот или од друго лице, под услов финансискиот договор да бил склучен во писмена форма и ако тоа се бара, купувачот да може да докаже дека:

- таквата стока е навистина продадена по цената декларирана како вистински платена цена или цена која треба да се плати и

- искажаната каматна стапка не го надминува нивото на вообичаена каматна стапка за такви трансакции и тоа во време кога во земјата е одобрено финансирањето;

г) трошоците за добивање на правото за репродукција на увезената стока во Република Македонија;

д) куповните провизии;

ѓ) увозните давачки или други оптоварувања кои се плаќаат во Република Македонија при увозот или продажба на стоката.“

Член 25

Членот 38 се менува и гласи:

“Намалување на цената

Сите намалувања на цената не се вклучуваат во царинската вредност, во согласност со членот 29 од овој закон, ако се договорени пред извршениот увоз и остварени во договорениот рок.“

Член 26

По членот 38 се додаваат осум нови члена 38-а, 38-б, 38-в, 38-г, 38-д, 38-ѓ, 38-е и 38-ж, кои гласат:

“Член 38-а

Царинска вредност на бесплатни пратки

Царинската вредност на стоката што се увезува без плаќање на противвредност се утврдува врз основа на одредбите на членот 30 до членот 35 од овој закон.

Член 38-б

Утврдување на царинската вредност на носители на податоци наменети за употреба во машините за автоматска обработка на податоци

(1) Без оглед на одредбите на членовите 29 до 38-ж од овој закон, при утврдувањето на царинската вредност на увезени носители на податоци кои содржат податоци или програмски инструкции наменети за употреба во машините за автоматска обработка на податоци, се земаат предвид само трошоците или вредноста на носителите на податоци. Царинската вредност на увезените носители на податоци или инструкции, нема да ги вклучува трошоците или вредноста на податоците или инструкциите, под услов тие трошоци или вредности да се одвоени од трошоците или вредноста на носителите на податоци.

(2) За целите на овој член:

а) изразот “носители на податоци“ не се однесува за интегрирани кола, полупроводници и слични направи или производи во кои се вградени такви интегрирани кола или направи и

б) изразот “податоци или инструкции“ не се однесува на звучни, кинематографски или видео записи.

Член 38-в

Обврска на увозникот во врска со членот 36

(1) Ако се увезува стока, за која е договорена обврска од членот 36 став (1) под б), в) и г) на овој закон, увозникот е должен тоа да го наведе во царинската декларација;

(2) Увозникот е должен, на надлежниот царински орган да ја пријави препродажбата, располагањето или користењето на увезената стока од која произлегува плаќање на определен износ на продавачот во согласност со членот 36 став (1) под г) од овој закон, најдоцна во рок од 30 дена од денот на плаќањето.

Член 38-г

Распределба на трошоци

(1) Ако во една пратка се наоѓаат повеќе видови на стока која се царини по различни царински стапки, трошоците за купување на стоката искажани во вкупен износ за целата пратка, како и трошоците за транспорт, осигурување и доставување, се пресметуваат сразмерно на вредноста на секој вид стока.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, царинскиот орган може, на барање на декларантот, трошоците од ставот (1) на овој член кои се однесуваат на повеќе видови стока во една пратка да ги додаде кон вредноста на онаа стока за која царинската стапка е највисока.

Член 38-д

Постапување во случај на сомневање на декларираната вредност

(1) Царинскиот орган може во царинската постапка да ги бара од декларантот сите документи и податоци кои се потребни за утврдување на царинската вредност според членот 29 до членот 37 на овој закон.

(2) Ниедна одредба од членот 28 до членот 38-ж од овој закон нема да се толкува како ограничување и нема да го доведе во прашање правото на царинските органи да ја утврдат вистинитоста и исправноста на која било изјава, документ или декларација поднесена заради утврдување на царинската вредност.

(3) Ако фактурата од оправдани причини не е приложена, односно ако царинскиот орган има основани сомневања дека вредноста на стоката што е наведена во фактурата не одговара на одредбите за трансакциска вредност од овој закон, царинската вредност ќе се утврди врз основа на одредбите од членот 30 до членот 35 на овој закон.

(4) На писмено барање, увозникот има право на писмено објаснување од царинскиот орган за начинот на утврдување на царинската вредност на увезената стока.

Член 38-ѓ

Конверзија на валута

Ако во постапката на утврдување на царинската вредност е потребно да се изврши конверзија на странска во домашна валута, странската валута ќе се пресмета во домашна валута според курсот кој е утврден на денот на настанувањето на царинскиот долг, во согласност со прописите за девизното работење.

Член 38-е

Пуштање на стоката пред утврдување на царинската вредност

Ако во постапката на утврдување на царинската вредност на увезената стока е потребно да се одложи конечно утврдување на царинската вредност, стоката ќе може да се пушти на декларантот, под услов да се обезбеди плаќањето на царинскиот долг, во согласност со членот 172 од овој закон, во износ кој го покрива конечното плаќање на царинскиот долг кој би можел да настане.

Член 38-ж

Исклучок при примена на одредбите за царинска вредност

Одредбите од членот 28 до членот 38-е на овој закон не влијаат, на другите одредби од овој закон или прописите донесени врз основа на овој закон со кои се предвидува утврдување на вредноста на стоката за царински потреби која била предмет на други видови на царински дозволена употреба или користење пред истата да биде пуштена во слободен промет.“

Член 27

Членот 39, се менува и гласи:

“Поблиски прописи

Владата на Република Македонија ќе донесе поблиски прописи за примена на одредбите од членовите 28 до 38-ж на овој закон.“

Член 28

Во членот 79 во ставот (1) по алинеја 2, се додава нова алинеја 3, која гласи:

“- на царинскиот орган да му се овозможи да ја контролира и да врши надзор на постапката без да воведува административни постапки несоодветни на економските потреби.“

Член 29

Во членот 96 ставот (1) се менува и гласи:

“Слободните царински продавници се објекти лоцирани на меѓународни аеродроми после царинските контролни точки, кои нудат продажба на стока која не е оптоварена со царина и други царински давачки, на патници кои ја напуштаат територијата на Република Македонија.“

Член 30

Измените на членот 24-а од Царинскиот закон содржани во членот 6 од овој закон, ќе отпочнат да се применуваат со пристапувањето на Република Македонија во Светската трговска организација.

Член 31

Овој закон влегува во сила петнаесеттиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit doganor

Neni 1

Në ligjin doganor ("Fleta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/2000, 109/2000, 31/2001 dhe 4/2002), në nenin 3 në pikën 4 alineja 2, ndryshohet dhe thotë:

"- ngarkesat importuese të cilat rrjedhin prej politikës bujqësore apo ngarkesat që rrjedhin nga kontrata specifike që kanë të bëjnë me mallra të caktuara që janë rezultat i përpunimit të prodhimeve bujqësore."

Neni 2

Pas nenit 11 shtohet nen i ri 11-a që thotë:

"Neni 11-a

- (1) Nëpunësit e uniformuar doganor, janë persona të autorizuar për zbatimin e dispozitave të nenit 10 paragrafi 1 dhe alinetë 1, 3 dhe 6 nga paragrafi 2 të këtij ligji.
- (2) Nëpunësit doganorë me detyra dhe autorizime të veçanta, janë persona të uniformuar të autorizuar për zbatimin e dispozitave të nenit 10 paragrafi 1 dhe alinetë 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 dhe 11, nga paragrafi 2 të këtij ligji.
- (3) Personat me detyra dhe autorizime të veçanta punojnë në veshje zyrtare gjatë kryerjes së detyrave zyrtare, ndërsa nëse është e nevojshme mund të punojnë edhe në veshje civile.
- (4) Në aktin për sistemimin e vendeve të punës të Drejtorisë doganore, në mënyrë të veçantë përcaktohen vendet e punës të personave të uniformuar me detyra dhe autorizime të veçanta."

Neni 3

Neni 17 ndryshohet dhe thotë:

"Informatë e obligueshme tarifore dhe informatë e obligueshme për prejardhje

- (1) Organet doganore japin informatë të obligueshme për tarifën dhe informatë të obligueshme për prejardhje, në bazë të kërkesës me shkrim të klijentit në mënyrë dhe procedurë të përcaktuara nga ministri i finansave.
- (2) Informata e obligueshme tarifore apo informata e obligueshme për prejardhje, është e obligueshme për organin doganor drejt pronarit të informatës vetëm në pikëpamje të përcaktimit tarifor apo përcaktimit të prejardhjes së mallit. Informata e obligueshme tarifore apo informata e obligueshme për prejardhje është e obligueshme për organin doganor vetëm në aspekt të mallit për të cilën formalitetet doganore kryhen pas datës në të cilën informata ju është dhënë. Në rastin e prejardhjes bëhet fjalë për formalitete të lidhura me zbatimin e nenit 25 dhe nenit 27-v të këtij ligji.
- (3) Pronari i informatës, me kërkesë të organit doganor, vërteton:
 - për qëllime tarifore: se malli i cili deklarohet është në pajtim në çdo aspekt me ate që është përshkruar në informatë;
 - për qëllime për prejardhje: se malli në fjalë dhe kushtet që përcaktojnë marrjen e prejardhjes, janë në pajtim në çdo aspekt me mallrat dhe kushtet të përshkruara në informatë;
- (4) Informata e obligueshme tarifore dhe informata e obligueshme për prejardhje do të vazhdojnë tre vite, nga data e dhënies. Informata e obligueshme azgjësohet sipas detyrës zyrtare, nëse ajo është aprovuar në bazë të informatave jo të plota dhe të pa sakta nga ana e kërkuarit. Pronari i informatës së obligueshme patjetër duhet të informohet për asgjësimin e saj.
- (5) Informata e obligueshme do të pushojë të vazhdojë:
 - a) në rast të informatës tarifore:
 1. Kur janë aprovuar apo ndryshuar dispozitat dhe informata tani më nuk është në pajtim me dispozitat në fuqi;
 2. Kur informata tani më nuk është në pajtim me interpretimin e nomenklaturave të përmbajtura në nenin 24 paragrafi 6 të këtij ligji edhe ate:
 - në nivel nacional, për shkak të ndryshimeve dhe plotësimeve të vërejtjeve komentuese të nomenklaturës së tarifës doganore apo për shkak të vendimit të aprovuar nga ana e gjyqit të autorizuar;
 - në nivel ndërkombëtar, për shkak të mëndimeve për përcaktimin apo ndryshimeve dhe plotësimeve të vërejtjeve komentuese të nomenklaturës së Sistemit të harmonizuar të emrimeve dhe shenjave të shifruara që i aprovon Organizata botërore doganore e themeluar në vitin 1952 nën emrin "Këshilli për bashkëpunim doganor";

3. Kur informata është tërhequr apo ndryshuar me zbatimin e nenit 15 të këtij ligji, me obligim pronari i informatës të informohet për tërheqjen apo ndryshimin e informatës.

Për datën në të cilën informata e obligueshme pushon të vlejë për rastet që janë përmendur në pikat 1. dhe 2. të këtij paragrafi, do të merret data e publikimit zyrtar të masave të përmendura;

- b) në rast të informatës për prejardhje:

1. Kur janë të aprovuar dispozita të reja apo janë të ndryshuara apo kur Republika e Maqedonisë ka lidhur kontratë dhe informata tani më nuk është në pajtim me dispozitat në fuqi;

2. Kur informata tani më nuk është në pajtim:

- në nivel nacional, me vërejtjet komentuese apo mendimet e aprovuara për shkak të interpretimit të rregullave apo me vendim (akt) të gjyqit të autorizuar;
- Në nivel ndërkombëtar, me Marrëveshjen për rregullat për prejardhje të aprovuar nga Organizata botërore tregtare apo me vërejtjet komentuese ose mendime për prejardhje të aprovuara për interpretimin e kësaj marrëveshjeje.

3. Kur informata është tërhequr apo ndryshuar me zbatimin e nenit 15 të këtij ligji, me obligim pronari i informatës të informohet për tërheqjen apo ndryshimin e informatës.

Për datën në të cilën informata e obligueshme pushon të vazhdojë për rastet të cilat janë përmendur në pikat 1. dhe 2. të këtij paragrafi, do të llogaritet data e publikimit zyrtar të masave të përmendura.

- (6) Pronari i informatës së obligueshme që pushon të vazhdojë në pajtim me paragrafin 5 të këtij neni: pikat 2. dhe 3. nën a), pikat 2. dhe 3. nën b), mundet edhe më tej të shfrytzojë atë informatë në periudhë prej gjashtë muajve nga data e publikimit zyrtar apo informimit. Kjo e drejtë mund të shfrytëzohet vetëm në kusht se pronari i informatës lidhë kontratë obligative për furnizim apo shitje të mallit në fjalë në bazë të informatës obligative para se të aprovohet masa me të cilën informata e obligueshme pushon të vazhdojë. Mirëpo, në rast të mallit për të cilin është dhënë vërtetim importues apo eksportues, ndërsa formalitetet doganore janë të kryera, periudha prej gjashtë muaj zëvendësohet me periudhën e vazhdimin të vërtetimit.

Në rastet nga paragrafi 5 të këtij neni edhe ate: pika 1. nën a) dhe pika 1. nën b), me dispozitat apo marrëveshjen, mund të përcaktohet periudhë në të cilin zbatohet fjalia e parë e këtij paragrafi.

(7) Sistemimi apo përcaktimi i prejardhjes në informatën e obligueshme mund të zbatohet sipas kushteve të përcaktuara në paragrafin 6 të këtij neni, vetëm për shkak të:

- përcaktimeve të pagesave importuese apo eksportuese
- llogaritjen e subvencioneve esportuese apo shumave tjera që jipen për import apo eksport si pjesë e politikës bujqësore;
- përdorimin e vërtetimeve eksportuese apo importuese që janë dorëzuar kur formalitetet janë kryer me pranimin e deklaratës doganore, që kanë të bëjnë me mallin në fjalë, me kusht që vërtetimet e tilla të janë lëshuar në bazë të informatave në fjalë.

(8) Në raste të jashtzakonshme kur politika bujqësorë është e rrezikuar, Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund të përcaktojë kushte sipas të cilave dispozitat e paragrafit 6 nga ky nen nuk do të zbatohen.

(9) Mënyrë e dhënies dhe përdorimit të informatava nga paragrafi 1 të këtij neni, i përcakton ministri i finansave.”

Neni 4

Në kreun III titulli i nënseksionit 1 ndryshohet dhe thotë:
“Tarifa doganore dhe sistemimi tarifor i mallit”.

Neni 5

Neni 24 ndryshohet dhe thotë:
“ Rregulla për tarifën doganore

- (1) Të dhënat që sipas ligjit janë borxh gjatë krijimit të borxhit doganor përcaktohen në bazë të Ligjit për tarifë doganore të Republikës së Maqedonisë.
- (2) Masat tjera të përcaktuara me përcaktimet e dispozitave që rregullojnë lëmitë specifike të lidhura me tregtinë me mallra, aplikohen në mënyrë të përshtatshme në pajtim me sistemimin tarifor të këtij malli.

(3) Tarifa doganore e Republikës së Maqedonisë përbëhet nga:

- a) nomenklatura e mallit e përgaditur në bazë të Sistemit të harmonizuar dhe Nomenklaturës së kombinuar të Unionit evropian, të përcaktuar me ligj të veçantë;
- b) Nomenklaturë e cila plotësisht apo pjesërisht mbështetet në nomenklaturën e përmendur në këtë paragraf nën a), të cilës i shtohen pa marrë parasysh çfarë zberthime, dhe e cila është lëshuar me përcaktimet e dispozitave që i rregullojnë lëmitë specifike në aspekt të aplikimit të masave tarifore që kanë të bëjnë me tregtinë me mallra;
- v) përcaktime dhe të dhëna tjera që zakonisht zbatohen për mallin nga nomenklatura nga ky paragraf nën a), kanë të bëjnë me:

- të dhëna doganore dhe
- ngarkesa importuese që rrjedhin nga politika bujqësore apo ngarkesa që rrjedhin nga marrëveshje specifike që kanë të bëjnë me mallra të caktuara që janë rezultat i përpunimit të prodhimeve bujqësore;

g) masa preferencijale tarifore, të përmbajtura në marrëveshjet që Republika e Maqedonisë i ka lidhur me vende të caktuara apo me grupe të vendeve, dhe që mundësojnë lejimin e tretmanit tarifor preferencijal;

d) masa preferencijale tarifore të aprovuara njëansisht nga Republika e Maqedonisë në aspekt të vendeve të caktuara, grup të vendeve apo teritore;

gj) masa autonome për anulimin me të cilat zvogëlohen apo anulohen të dhënat importuese të cilat paguhen për mall të caktuar dhe

e) masa tjera tarifore të përcaktuara me rregulla tjera ligjore dhe me akte nënligjore.

4) Masat që kanë të bëjnë me paragrafin 3 të këtij neni nën g), d) dhe gj) aplikohen më kërkesë të deklaruesit, në vend të atyre të parashikuara në paragrafin 3 nën v), kur malli në fjalë i plotëson kushtet e parapara. Kërkesa për masat e përcaktuara në paragrafin 3 nën g), d) dhe gj) është e kushtëzuar më sigurimin e provës se janë plotësuar masat e parapara.

5) Kur kërkesa për masat e përmendura në paragrafin 3 nën g), d) dhe gj) është e kufizuar për masë të përcaktuar për import, kjo kërkesë nuk do të pranohet në rast:

- a) të kuotave tarifore, menjëherë pas arritjes së kufirit të kontraktuar të sasisë për import;

b) të plafoneve tarifore (kufizimeve), në pajtim me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

6) Sistemimi tarifor i mallrave përcaktohet, në pajtim me rregullat që janë në fuqi për:

- a) shenjave tarifore të nomenklaturës të përmendura në paragrafin 3 të këtij neni nën a) apo shenjat tarifore të nomenklaturës që ka të bëjë me paragrafin 3 të këtij neni nën b) dhe
- b) shenjat tarifore të cilësdo nomenklaturë tjetër e cila plotësisht apo pjesërisht bazohet në nomenklaturën e kombinuar apo së cilës i shtohet çvarëdo zbërthimi, e që rrjedh nga dispozitat ligjore të Republikës së Maqedonisë, që rregullojnë lëmitë e veçanta në aspekt të aplikimit të masave jo tarifore që kanë të bëjnë me tregtinë me mallra.”

Neni 6

Neni 24 ndryshohet dhe thotë:

“ Tretman i privilegjuar tariforë

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë i përcakton kushtet dhe kriteriumet nën të cilat për mallra të caktuara mund të jipet tretman i privilegjuar tariforë më propozim të ministrit për ekonomi, me fitim paraprak të mendimit nga ministri i finansave dhe nga ministri i bujqësisë, pylltari dhe ujë. Në rastet kur është e nevojshme të jepet leje për tretman të privilegjuar tarifor, aplikohen përcaktimet e nenit 79 dhe nenit 80 paragrafet 1 dhe 2 të këtij ligji.

(2) Nën tretman të privilegjuar tarifor në kuptim të paragrafit 1 të këtij neni, nënkuptohet zvogëlimi apo anulimi i të dhënava importuese në pajtim me nenin 3 pika 4. të këtij ligji, madje edhe në suazat e kuotave tarifore.”

Neni 7

Në seksionin III emri i nënseksionit 2 “ Prejardhje jopreferencijale e mallit” ndryshohet dhe thotë: “Prejardhje e mallit” dhe shtohet nënseksion i ri “2.1 Prejardhje jopreferencijale”.

Neni 8

Neni 25 ndryshohet dhe thotë:

“ Definimi i prejardhjes jopreferencijale te mallit

1) Nenet 26, 27, 27-a dhe 27-b të këtij ligji, e definojnë prejardhjen jo preferencijale të mallit për shkak të:

a) zbatimit të tarifës doganore me përjashtim të masave të përmendura në nenin 24 paragrafi 3 nën g) dhe d);

b) zbatimit të masave jo tarifore, të përcaktuara me përcaktimet e dispozitave për rregullimin e lēmive të veçanta të lidhura me tregtinë e mallrave dhe

v) pregaditjen dhe dhënien e vërtetimeve për prejardhje.

2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë i përcakton kriteriumet për përcaktimin e mënyrës dhe procedurës për vërtetimin e prejardhjes së mallit.”

Neni 9

Neni 26 ndryshohet dhe thotë:

“ Mall plotësisht i fituar ose i prodhuar

(1) Mall me prejardhje nga vendi është ai mall që plotësisht është fituar apo prodhuar në atë vend.

(2) Si mall plotësisht i fituar në vend konsiderohen:

a) prodhime minerale të nxjerrura nga ai vend;

b) prodhime bimore të mbledhura atje;

v) kafshë të gjalla të lindura dhe kultivuara atje;

g) prodhime të fituara nga kafshë të gjalla të kultivuara atje;

d) prodhime të gjahut apo peshkimit të kryer atje;

gj) prodhime nga peshkimi detar dhe prodhime tjera të nxjerrura nga deti jasht nga ujërat teritoriale të atij vendi, me anije te regjistruara apo shënuara në atë vend dhe që lundrojnë nën flamurin e atij vendi;

e) mall i fituar apo prodhuar në anije-fabrika nga prodhimet e përmendura në gj) të këtij neni, me prejardhje nga ai vend, me kusht që këto anije-fabrika të janë të regjistruara apo shënuara në atë vend dhe të lundrojnë nën flamurin e tij;

zh) prodhime të marrura nga fundi i detit apo nën sipërfaqen e fundit të detit jasht ujërave teritoriale me kusht që ai vend të ketë te drejta ekskluzive të shfrytëzimit të fundit të detit apo sipërfaqes nën fundin e detit;

z) mbeturina dhe hedhurina të fituara nga operacione prodhuese dhe sende të përdorura, nëse ato janë të mbledhura atje dhe nëse mund të përdoren vetëm për fitimin e përsëritshëm të lëndëve të para dhe

x) mall i prodhuar atje vetëm nga malli i përmendur në alinetë prej a) deri në x) apo prej prodhimeve të fituara nga ai në cilëndo fazë të prodhimit.,

(3) Në aspekt të paragrafit 2 të këtij neni nocioni “vend” i përfshin edhe ujërat detare teritoriale të atij vendi.”

Neni 10

Neni 27 ndryshohet dhe thotë:

“Përpunimi dhe kultivimi final thelbësor

Malli prodhimi i të cilit kryhet në më shumë se një vend, konsiderohet se ka prejardhjen nga vendi në të cilin është kryer përpunimi i fundit thelbësor, dhe përpunimi dhe kultivimi ekonomikisht i arsyeshëm, në objekt i pajisur për këtë qëllim, që ka rezultat përpunimin e prodhimit të ri apo paraqet fazë të rëndësishme në prodhimitari.”

Neni 11

Pas nenit 27 shtohen dy nene të reja 27-a dhe 27-b, që thonë:

“ Neni 27-a

Përpunim dhe kultivim jo i mjaftueshëm

Cilido qoftë përpunim apo kultivim, për të cilin është konstatuar ose janë siguruar fakte që e arsyetojnë supozimin, se qëllimi i vetëm i tij ka qenë t’ju ikë dispozitave që zbatohen në Republikën e Maqedonisë për mallrat e disa vendeve, nën çfarëdo rrethana nuk do të konsiderohet si i mjaftueshëm që malli ashtu i prodhuar të fiton prejardhejn e vendit ku përpunimi apo kultivimi është kryer në aspekt të nenit 27 të këtij ligji.

Neni 27-b

Prova për prejardhje

(1) Në dispozitat doganore apo në dispozita tjera të Republikës së Maqedonisë, që rregullojnë lëmi të veçanta mund të përcaktohet paraqitje e obligueshme e dokumentit si provë për prejardhjen e mallit.

(2) Pa marrë parasysh paraqitjen e dokumentit të tillë, organet doganore munden, në rast të dyshimeve serioze të kërkojnë provë plotësuese që të sigurohen se prejardhja e shënuar me të vërtetë është në pajtim me rregullat e përcaktuara në dispozitat në fuqi në Republikën e Maqedonisë.”

Neni 12

Në seksionin III nënseksioni 3 shëndrohet në nënseksion 2.2

Neni 13

Neni 27-a shëndrohet në nen 27-v dhe ndryshohet dhe thotë:

“ Neni 27-v

Prejardhja preferencijale

(1) Rregullat për prejardhje preferencijale i përcaktojnë klushtet e duhura për arritjen e prejardhjen e mallrave që patjetër duhet të plotësohen me qëllim të realizimit të privilegjeve të përmendura në nenin 24 paragrafi (3) nën g) dhe d) të këtij ligji.

(2) Këto rregulla janë të përcaktuara:

a) në marrëveshjet e përmendura në nenin 24 paragrafi (3) nën g) të këtij ligji, në rastet për mallra të përcaktuara në ato marrëveshje dhe

b) në dispozita të Republikës së Maqedonisë, për mallra që i shfrytëzojnë masat preferencijale tarifore të përmendura në nenin 24 paragrafi (3) nën d) të këtij ligji.”

Neni 14

Në seksionin III titulli i nënseksionit 4 ndryshohet dhe është :

“ Vlera e mallrave për nevoja doganore”.

Neni 15

Neni 28 ndryshohet dhe thotë:

“ Aplikimi i vlerës doganore

Me përcaktimet e nenit 28 deri te neni 39 të këtij ligji përcaktohet vlera doganore e mallit, që paraqet bazë për aplikimin e Tarifës doganore, si dhe për zbatimin e masava tjera të politikës tregtare, nëse ashtu është përcaktuar me dispozita tjera.”

Neni 16

Neni 29 ndryshohet dhe thotë:

“Definimi i vlerës doganore-metoda e vlerës transakcionare

(1) Vlera doganore e mallit të importuar është vlerë transakcionare, dhe kjo është çmimi i vërtetë i paguar apo çmimi që duhet të paguhet për mall që është shitur për eksport në rethinën doganore të Republikës së Maqedonisë, e përshtatur, atje ku është e nevojshme, në pajtim me nenet 36 dhe 37 të këtij ligji me kusht:

a) blerësi të mos ketë kufizime në aspekt të dispozicionit dhe përdorimit të mallit, përveç kufizimeve të cilat:

- janë përcaktuar me ligj apo me dispozitë tjetër të Republikës së Maqedonisë;
- e kufizojnë rrethinën gjeografike në të cilën malli mund të stërshitet ose
- nuk ndikojnë në mënyrë të veçantë në vlerën e mallit;

b) shitja apo çmimi të mos jenë nën disa kushte apo detyrime vlera e të cilave nuk mund të përcaktohet në aspekt të mallit që vlerësohet;

v) asnjë pjesë e të ardhurave nga cilado qoftë stërshitje e ardhshme, disponimit apo shfrytëzimit të mallit nga ana e blerësit nuk do të bjerë direkt apo indirekt mbi shitësin, përveç nëse mundet të bëhet adaptim i përshtatshëm në pajtim me përcaktimet e nenit 36 të këtij ligji dhe

g) blerësi dhe shitësi të mos jenë të lidhur ndërmjet tyre, apo nëse janë të lidhur, vlera transakcionare të jetë e pranueshme për nevojat doganore në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni .

(2) a) Gjatë përcaktimit a është e pranueshme vlera transakcionare për zbatimin e paragrafit 1 të këtij neni, vetë fakti se shitësi dhe blerësi janë të lidhur nuk është shkak i mjaftueshëm vlera transakcionare të konsiderohet e papranueshme. Në rast të tillë, duhet të hulumtohen rrethanat në të cilat kryhet shitja dhe vlera transakcionare do të pranohet në rast se lidhja nuk ka ndikuar në çmimin. Nëse nga informatat e fituara nga deklaruesi apo nga burime tjera, organi doganor ka arsye të konsideron se lidhja ka ndikuar në çmimin, këto shkaqe duhet t’ia tregojnë deklaruesit dhe t’i jep mundësi të përshtatshme për përgjigje të tij. Me kërkesë të deklaruesit, shkaqet e tilla do t’i dorëzohen në formë të shkruar.

b) Gjatë shitjes mes personave të lidhur vlera transakcionare do të konsiderohet e pranueshme dhe malli do të vlerësohet në pajtim me përcaktimet e paragrafit (1) të këtij neni, gjithmonë kur deklaruesi do të vërtetojë se vlera e tillë përafërsisht është e njëjtë me një nga vlerat e ardhshme që janë krijuar në periudhë kohore të njëjtë apo përafërsisht të njëjtë:

1. Vlera transakcionare gjate shitjeve, në mës blerësve dhe shitësve që nuk janë të lidhur ndërmjet tyre, të mallit identik apo të ngjajshëm për eksport në Republikën e Maqedonisë;

2. Vlera doganore të mallit identik apo të ngjajshëm, të përcaktuar në pajtim me nenin 33 të këtij ligji dhe
3. Vlera doganore e mallit identik apo të ngjajshëm, të përcaktuar në pajtim me nenin 34 të këtij ligji.

Gjatë zbatimit të kriteriumeve të mëparshme (test vlerave), duhet të merren parasyh dallimet e praqitura në nivelet komerciale, sasitë, elementet e numëruara në nenin 36 të këtij ligji dhe harxhimet që biejnë në ngarkesë të shitësit gjatë shitjes kur shitësi dhe blerësi nuk janë të lidhur, dhe që nuk janë të treguara gjatë shitjes në të cilën shitësi dhe blerësi janë të lidhur.

v) Kriteriumet e përmendura në paragrafin (2) nën b) të këtij neni zbatohen me kërkesë të deklaruesit edhe ate vetëm për nevoja krahasuese. Dispozita e përmendur nuk parasheh këmbimin e vlerave.

(3) a) Çmimi i vërtetë i paguar apo çmimi që duhet paguar është pagesa e plotë që është bërë apo që duhet të bëhet nga ana e blerësit drejt apo në favor të shitësit për mallin e importuar dhe i përmban të gjitha pagesat që janë bërë apo duhet të bëhen si kusht për shitjen e mallit të importuar prej blerësit drejt shitësit apo prej blerësit drejt personit të tretë për plotësimin e obligimit të shitësit. Nuk është e nevojshme që pagesa gjithmonë të bëhet me bartjen e parave. Pagesa mund të realizohet nëpërmjet të akreditivit apo instrumenteve bartëse, në mënyrë direkte apo indirekte.

b) Aktivitetet, duke i përfshirë edhe aktivitete e marketingut, që i ndërmerr blerësi në ngarkesë të tij, të ndryshme nga ato për të cilat është përcaktuar përshtatshmëri e vlerës në pajtim me nenin 36 të këtij ligji, nuk konsiderohen si pagesë indirekte ndaj shitësit, edhe pse ato mund të konsiderohen se janë në leverdi për shitësin apo janë ndërmarrur me marrëveshje me shitësin, dhe këto harxhime për mallin nuk i shtohen çmimit që është me të vërtetë i paguar apo çmimit që duhet paguar gjatë përcaktimit të vlerës doganore të mallit të importuar.”

Neni 17

Neni 30 ndryshohet dhe thotë:

“ Metoda vlerësore për njëjtësi

(1) a) Nëse vlera doganore për mallin e importuar nuk mund të përcaktohet në pajtim me nenet 29 dhe 30 të këtij ligji, si vlerë doganore do të llogaritet vlera transacionare e mallit të ngjajshëm, e shitur për eksport në Republikën e Maqedonisë dhe e eksportuar në të njëjtën kohë apo përafërsisht në të njëjtën kohë si edhe malli që vlerësohet.

b) Kur zbatohet ky nen, gjatë përcaktimit të vlerës doganore përdoret vlera transacionare e mallit të ngjajshëm që shitet në nivel të njëjtë komercial dhe kryesisht në sasi të njëjtë si edhe malli që vlerësohet. Kur shitje e tillë nuk është gjetur, do të përdoret vlera transacionare e mallit të ngjajshëm të shitur në nivel komercial të ndryshëm dhe/ose sasi të ndryshme, me përshtatje të duhur për shkak të dallimeve në nivel komercial dhe/ose sasinë, dhe me kusht që përshtatshmëria e tillë të mund të kryhet në bazë të provave nga të cilat qartë vërtetohet arsyeshmëria dhe saktësia e përshtatshmërisë, pa marrë parasysh ate se me përshtatshmërinë zmadhohet dhe/ose zvogëlohet vlera.

(2) Kur harxhimet dhe ngarkesat e përmendura në nenin 36 paragrafi (1) nën d) janë të përfshira në vlerën transacionare, duhet të bëhet përshtatje për t'u marrur në konsideratë dallimet e rëndësishme të atyre harxhimeve dhe ngarkesave ndërmjet mallit të importuar dhe mallit të ngjajshëm, e që rrjedhin nga largësia e ndryshme dhe lloji i transportit.

(3) Nëse gjatë zbatimit të këtij neni është gjetur më shumë se një vlerë transaksionare të mallit të ngjajshëm, për përcaktimin e vlerës doganore të mallit të importuar përdoret vlera më e ulët e tillë.”

Neni 18

Neni 31 ndryshohet dhe thotë:

“Metoda vlerësore e ngjajshmërisë

(1) a) Nëse vlera doganore e mallit të importuar nuk mund të përcaktohet në pajtim me nenet 29 dhe 30 të këtij ligji, si vlerë doganore do të llogaritet vlera transaksionale e mallit të ngjajshëm, të shitur për eksport në Republikën e Maqedonisë dhe e eksportuar në kohë të njëjtë ose përafërsisht të njëjtë si edhe malli që vlerësohet.

b) Kur zbatohet ky nen, gjatë përcaktimit të vlerës doganore përdoret vlera transaksionale e mallit të ngjajshëm që shhitet në nivel të njëjtë komercial dhe kryesisht në masë të njëjtë sikur edhe malli që vlerësohet. Kur shitja e tillë nuk është gjetur, do të shfrytëzohet vlera transaksionale e mallit të ngjajshëm të shitur në nivel të ndryshëm komercial dhe/ose në sasi të ndryshme me përshtatshmërinë e nevojshme për shkak të dallimeve në nivelet komerciale dhe/ose sasisë, e nën kusht që përshtatshmëria e tillë të mund të kryhet në bazë të provave nga të cilat qartë rrjedh arsyeshmëria dhe saktësia e përshtatjes, pa marrë parasysh atë se me përshtatjen zmadhohet dhe/ose zvogëlohet vlera.

(2) Kur harxhimet dhe ngarkesat e përmendura në nenin 36 paragrafi (1) nën d) janë të përfshira në vlerën transaksionale, duhet të bëhet përshtatje për shkak të marrjes parasysh të ndryshimeve të konsiderueshme të harxhimeve dhe ngarkesave të tilla në mes mallit të importuar dhe mallit të ngjajshëm e që rrjedhin nga largësia e ndryshme dhe lloji i transportit.

(3) Nëse gjatë zbatimit të këtij neni është gjetur më shumë se një vlerë transaksionale të mallit të ngjajshëm, për përcaktimin e vlerës doganore të mallit të importuar përdoret vlera më e ulët e tillë.

Neni 19

Neni 32 ndryshohet dhe thotë:

“ Mundësia për ndryshimin e rradhitjes së zbatimit të nenit 33 dhe nenit 34

Nëse vlera doganore e mallit të importuar nuk mund të përcaktohet në pajtim me nenet 29, 30 dhe 31 të këtij ligji, vlera doganore do të përcaktohet në pajtim me nenin 33 të këtij ligji. Nëse vlera doganore nuk mund të përcaktohet në pajtim me nenin 33 të këtij ligji, vlera doganore do të përcaktohet në pajtim me nenin 34 të këtij ligji, përveç në rast kur deklaruesi kërkon të këmbehet rradhitja e nenit 33 me nenin 34 të këtij ligji.”

Neni 20

Neni 33 ndryshohet dhe thotë:

“Metoda e vlerës deduktive

(1) a) Nëse malli i importuar ose malli identik apo mall i ngjajshëm i importuar është shitur në Republikën e Maqedonisë në gjendje të ngjajshme sikur ka qenë i importuar,

vlera doganore e mallit të importuar, në pajtim me dispozitat e këtij neni, duhet të përcaktohet në bazë të çmimit të njëshëm sipas të cilit malli i importuar ose malli identik apo i ngjajshëm i importuar, në gjendje të tillë në sasi më të madhe të përgjithshme, është shitur personave të cilët nuk janë të lidhur me personat nga të cilët e blejnë mallin, në kohë të njëjtë apo në kohë përparësisht të njëjtë të importit të mallit që vlerësohet, me kusht që çmimi të zvogëlohet për shumën e:

1. Provizioneve të zakonshme të cilat paguhen ose janë kontraktuar të paguhen apo rritje të zakonshme që bëhen për realizimin e profitit dhe harxhime të përgjithshme (duke përfshirë edhe harxhime direkte dhe indirekte për marketing të mallit në fjalë) në lidhje me shitjen në Republikën e Maqedonisë për mall të importuar të klasës apo llojit të njëjtë;
2. Harxhime të zakonshme për transport dhe sigurim dhe të tjera të lidhura me këto harxhime të krijuara në Republikën e Maqedonisë;
3. Harxhimet dhe ngarkesat e përmendura në nenin 36 paragrafi (1) pika d) të këtij ligji, atje ku zbatohen dhe
4. Të dhënat importuese dhe të dhënat tjera që paguhen në Republikën e Maqedonisë gjatë importimit apo shitjes së mallit.

b) Nëse as malli i importuar as malli identik apo i ngjajshëm i importuar nuk është shitur në kohë të njëjtë apo në kohë përparësisht të njëjtë të importit të mallit që vlerësohet. Vlerësimi doganor i mallit që bie nën dispozitat e paragrafit (1) a) të këtij neni do të përcaktohet në bazë të çmimit njësor sipas të cilit malli i importuar apo malli identik apo i ngjajshëm i importuar është shitur në Republikën e Maqedonisë në gjendje ashtu si është i importuar, në datë më të herët pas importimit të mallit që vlerësohet, por para skadimit të 90 ditëve pas importimit të tillë.

(2) Nëse në Republikën e Maqedonisë nuk është shitur malli i importuar ose malli identik apo i ngjajshëm i importuar në gjendje ashtu siç është importuar, në rast të tillë, nëse importuesi e kërkon këtë, vlera doganore do të përcaktohet në bazë të çmimit njësor sipas të cilit malli i importuar, pas përpunimit të mëtutjeshëm, është shitur në sasi më të madhe të përgjithshme personave në Republikën e Maqedonisë që nuk janë të lidhur me personat nga të cilët e blejnë mallin, me kusht, gjatë vlerësimit të merret parasysh vlera e shtuar nga përpunimi i tillë dhe zvogëlimet e përcaktuara në paragrafin (1) nën a) të këtij neni.”

Neni 21

Neni 34 ndryshon dhe thotë:

“Metoda e vlerës llogaritëse

(1) Vlera doganore e mallit të importuar në pajtim me dispozitat e këtij neni përcaktohen në bazë të vlerës llogaritëse.

Vlera llogaritëse paraqet shumë prej:

a) vlera e materijaleve dhe harxhimeve për prodhimin ose llojeve tjera të përpunimit të zbatuara në prodhimin e mallit të importuar;

b) shuma e profitit dhe harxhimeve të përgjithshme që janë të barabartë me shumën që zakonisht paraqitet gjatë shitjes së mallit të klasës apo llojit të njëjtë siç është malli që vlerësohet, e që janë bërë nga prodhues nga vendi importues për import në Republikën e Maqedonisë dhe

v) çmimi apo vlera e të gjitha harxhimeve tjera të përmendur në nenin 36 paragrafi (1) nën d) të këtij ligji.

(2) Nuk mund të kërkohet apo të forcohet cilido person që është jorezident në teritorin e Republikës së Maqedonisë të mundësojë kontrollë apo të lejojë afrim pranë cilësdo llogari apo dokument tjetër për të përcaktuar vlerën llogaritëse. Mirëpo, organi doganor mund të kontrollojë të dhënat që janë dhënë nga ana e prodhuesit të mallit për të përcaktuar vlerën doganore në pajtim me këtë nen, në ndonjë vend tjetër, me pajtueshmëri paraprake të prodhuesit dhe me kusht që me kohë të jenë të informuar autoritetet e vendit dhe ata të mos janë kundër kontrollimit .”

Neni 22

Neni 35 ndryshon dhe thotë:

“Metoda e të dhënave disponuese”

(1) Nëse vlera doganore e mallit të importuar nuk mund të përcaktohet në bazë të neneve 29, 30, 31, 32, 33 dhe 34 të këtij ligji, ajo përcaktohet, në bazë të të dhënave që janë në disponim në Republikën e Maqedonisë, me përdorimin e mjeteve të arsyeshme që janë në pajtueshmëri me principet dhe me dispozitat e përgjithshme të përmbajtura në:

- Marrëveshjen për zbatimin e nenit 7 nga Marrëveshja e përgjithshme për dogana dhe tregti nga viti 1994;
- Neni 7 nga Marrëveshja e përgjithshme për dogana dhe tregti nga viti 1994 dhe
- Përcaktimet nga neni 28 deri te neni 38-zh të këtij ligji.

(2) Në pajtim me përcaktimet e këtij neni, vlera doganore nuk përcaktohet në bazë të:

- a) çmimit shitës në Republikën e Maqedonisë të mallit të prodhuar në Republikën e Maqedonisë;
- b) sistemit që mundëson, për nevoja doganore, pranimin e më të lartës nga dy vlerat alternative;
- v) çmimit të mallit në tregun e vendit importues;
- g) harxhimeve për prodhim, përveç vlerave llogaritëse që përcaktohen për mall identik apo mall të ngjajshëm në pajtim me përcaktimet e nenit 34 të këtij ligji;
- d) çmimit të mallit për import në ndonjë vend tjetër, e jo në Republikën e Maqedonisë;
- gj) vlerës doganore minimale ose
- e) vlerave arbitrare ose të shpikura.

(3) Me kërkesë të importuesit, ai do të informohet për vlerën doganore në mënyrë të shkruar që është përcaktuar në pajtim me përcaktimet e këtij neni dhe për metodat e aplikuara gjatë përcaktimit të kësaj vlere.”

Neni 23

Neni 36 ndryshohet dhe thotë:

“ Përshtatshmëria e çmimit-elementet që përfshihen në vlerën doganore.

(1) Gjatë përcaktimit të vlerës doganore në pajtim me nenin 29 të këtij ligji, çmimit të vërtetë të paguar ose çmimit që duhet paguar, do t'i shtohet:

a) që vijon, në sasi në të cilën bien në ngarkesë të blerësit, e që nuk janë përfshirë në çmimin e vërtetë të paguar apo çmimin që duhet paguar për mallin:

1. Provizione dhe provizione ndërmjetësuese, përveç provizioneve blerëse;
2. Harxhime për ambalazhë që për nevoja doganore konsiderohen si njësi me mallin e vendosr në te dhe
3. Harxhime për paketim pa marrë parasyh a bëhet fjalë për punë apo për materijale;

b) vlera e shpërndarë në mënyrë të përshtatshme për mallin e ardhshëm dhe shërbimet të cilat nga ana e blerësit janë siguruar në mënyrë direkte apo indirekte, pa pagesë apo me harxhime të zvogëluara, të përdorura në prodhimin dhe shitjen për eksportim të mallit të imoprtuar, në atë masë në të cilën një vlerë e tillë nuk ka qenë pjesë e çmimit të vërtetë të paguar apo në çmimin që duhet paguar:

1. Materijale, komponente, pjesë dhe sende të ngjajshme të vendosura në mallin e importuar;
2. Vegla, matricë, kallape dhe sende të ngjajshme të përdorura për prodhimin e mallit të importuar;
3. Materijale të harxhuara në prodhimin e mallit të importuar dhe
4. Inzhenjering, zhvillim, punë artistike, dizajnim dhe plane dhe vizatime, të kryera jasht Republikës së Maqedonisë, e që janë të domosdoshëm për prodhimin e mallit të importuar;

v) tantimët dhe harxhimet licensore në lidhje me mallin që vlerësohet, e të cilat blerësi patjetër duhet t'i paguajë direkt apo indirekt, si kusht për shitjen e mallit që vlerësohet, në atë masë në të cilën tantimët e tillë dhe harxhimet licensore nuk janë të përfshirë në çmimin e vërtetë të paguar apo në çmimin që duhet të paguhet;

g) vlera e cilësdo pjesë të të ardhurave gjatë cilësdo stërshitje të ardhshme, disponim apo shfrytëzim të mallit të importuar që direkt apo indirekt i paguhet shitësit;

d) 1. Harxhimet për transport dhe sigurim të mallit të importuar deri te vendi i hyrjes në rrethinën doganore në Republikën e Maqedonisë.

2. Harxhimet për ngarkim, shkarkim dhe manipulim të lidhur me transportin e mallit të importuar deri te vendi i hyrjes në rrethinën doganore në Republikën e Maqedonisë.

(2) Shtesat e çmimit të vërtetë të paguar apo çmimit që duhet paguar do të përcaktohen në pajtim me këtë nen, vetëm në bazë të të dhënave objektive dhe që mund të maten.

(3) Gajtë përcaktimit të vlerës doganore nuk do t'i shtohen kurrfarë shtesash çmimit që me të vërtetë është paguar apo çmimit që duhet paguar, përveç atyre që parshihen në pajtim me këtë nen.

(4) Në këtë nënsekcion, nën "provizione blerëse" nënkuptohen harxhimet që importuesi i ka paguar përfaqësuesit të tij për shërbimet për përfaqësim në vendet e huaja gjatë blerjes së mallit që vlerësohet:

(5) Në përjashtim të paragrafit (1) nën v) të këtij neni:

- a) harxhimet e krijuara për të drejtën e reprodukimit të mallit të importuar në Republikën e Maqedonisë nuk i shtohen çmimit të vërtetë të paguar apo çmimit që duhet paguar për mallin e importuar gjatë përcaktimit të vlerës doganore dhe

- b) pagesat e kryera nga ana e blerësit për të drejtën e distribuimit apo stërshitjen e mallit të imoprtuar nuk i shtohen çmimit të vërtetë të paguar apo çmimit që duhet paguar për mallin e imporuar nëse pagesat e tilla nuk janë kusht për shitje për eksport të mallit në Republikën e Maqedonisë.’

Neni 24

Neni 37 ndryshohet dhe thotë:

“Përshtatshmëria e çmimit-elemente që nuk përfshihen në vlerën doganore

(1) Më kusht, kur në mënyrë të veçantë janë të ndara nga çmimi i vërtetë i paguar apo çmimi që duhet të paguhet, në vlerën doganore nuk përfshihen:

a) harxhimet për transportin e mallit pas arritjes së tij në vendin e hyrjes në rrethinën doganore në Republikën e Maqedonisë;

b) harxhimet për montim, ndërtim, ndërlidhjen, mirëmbajtjen apo ndihmë teknike të krijuara pas importimit të mjeteve industriale, makinave apo pajisjeve;

v) harxhimet për interese që rrjedhin nga marrëveshja finansiare të lidhura me blerësin dhe të lidhura me blerjen e mallit të importuar, pa marrë parasysh mjetet a janë të siguruara nga shitësi apo nga person tjetër, me kusht që marrëveshja finansiare të jetë e lidhur në formë të shkruar dhe nëse kjo kërkohet, blerësi të mund të vërtëtoj se:

- malli i tillë me të vërtetë është i shitur sipas çmimit të deklaruar si çmim me të vërtetë të paguar apo çmim që duhet paguar dhe

- niveli i kamatës së treguar nuk e tejkalon nivelin e kamatës së rëndomtë për transakcione të tilla edhe ate në kohën kur në vend është i lejuar finansimi;

g) harxhimet për fitimin e të drejtës për reprodukim të mallit të importuar në Republikën e Maqedonisë;

d) provizionet blerëse;

gj) të dhënat importuese ose ngarkesa tjera që paguhen në Republikën e Maqedonisë gjatë importimit apo shitjes së mallit.”

Neni 25

Neni 38 ndryshon dhe thotë:

“Zvoglimi i çmimit

Të gjitha zvogëlimet e çmimeve nuk përfshihen në vlerën doganore, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji, nëse janë të përcaktuara para kryerjes së imoportimit dhe të realizuara në afat të caktuar.”

Neni 26

Pas nenit 38 shtohen tetë nene të reja 38-a, 38-b, 38-v, 38-g, 38-d, 38-gj, 38-e dhe 38 zh, që thonë:

“ Neni 38-a

Vlera doganore e dërgesave pa pagesë

Vlera doganore e mallit që importohet pa pagesën e kundërvlerës përcaktohet në bazë të përcaktimeve të nenit 30 deri te 35 të këtij ligji.

Neni 38-b

(Përcaktimi i vlerës doganore të bartësve të të dhënave të destinuara për përdorim në makinat për përpunim automatik të të dhënave)

(1) Pa marrë parasysh përcaktimet e neneve 29 deri 38-zh të këtij ligji, gjatë përcaktimit të vlerës doganore të bartësve të të dhënave të imoportuara e që përmbajnë të dhëna ose instruksione programore të destinuara për përdorim në makinat për përpunimin automatik të të dhënave, merren parasysh vetëm harxhimet ose vlera e bartësve të të dhënave. Vlera doganore e bartësve të të dhënave apo instruksioneve të imoportuara, nuk do t'i përfshin harxhimet apo vlerën e të dhënave apo instruksioneve, me kusht që ato harxhime apo vlera të jenë të ndara nga harxhimet apo vlera e bartësit të të dhënave.

(2) Për qëllimet e këtij neni:

- a) noicioni "bartës i të dhënavë" nuk ka të bëjë me qarqe integruese, gjysëmbartës dhe mekanizma të ngjajshëm ose prodhime në të cilat janë vendosur qarqe të tilla integruese apo mekanizma dhe
- b) nocioni "të dhëna apo instruksione" nuk ka të bëjë me regjistrime tonike, kinematografike apo video-regjistrime.

Neni 38-v

Obligimi i importuesit në lidhje me nenin 36

(1) Nëse importohet mall për të cilin është marrëveshur obligim nga neni 36 paragrafi (1) nën b), v), dhe g) të këtij ligji, importuesi duhet patjetër të çekë këtë në deklaratën doganore;

(2) Importuesi është i obliguar, në organin e autorizuar doganor të lajmëron stërshitjen, disponimin apo përdorimin e mallit të importuar nga i cili del pagimi i shumës së caktuar shitësit në pajtim me nenin 36 paragrafi (1) nën g) i këtij ligji, më së voni në afat prej 30 ditësh nga dita e pagesës.

Neni 38-g

Sistemimi i harxhimeve

(1) Nëse në një dërgesë gjenden më shumë lloje të mallit që doganohen sipas niveleve të ndryshme doganore, harxhimet për blerjen e mallit të treguar në shumë të përgjithshme për dërgesën e tërë, si dhe harxhimet për transport, sigurim dhe dërgim, llogariten në mënyrë të përshtatshme të vlerës së secilit lloj të mallit.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, organi doganor mundet, me kërkesë të deklaruesit, harxhimet nga paragrafi (1) të këtij neni që kanë të bëjnë me më shumë lloje të mallit në një dërgesë t'ia shton vlerës së atij malli për të cilin vlera doganore është më e lartë.

Neni 38-d

Veprimi në rast të dyshimit në vlerën e deklaruar

(1) Organi doganor mundet në procedurën doganore nga deklaruesi të kërkon të gjitha dokumentet dhe të dhenat që janë të nevojshme për përcaktimin e vlerës doganore sipas nenit 29 deri te neni 37 të këtij ligji.

(2) Asnjë përcaktim nga neni 28 deri te neni 38-zh i këtij ligji nuk do të interpretohet si kufizim dhe nuk do ta sjellë në pyetje të drejtën e organeve doganore të përcaktojnë vërtetueshmërinë dhe drejtësinë e cilësdo deklarata, dokument apo deklarata e dhënë për arsye të përcaktimit të vlerës doganore.

(3) Nëse fatura për shkaqe të arsyeshme nuk është ofruar, gjegjësisht nëse organi doganor ka dyshime të bazuara se vlera e mallit që është shënuar në faturë nuk është në pajtim me dispozitat e vlerës transakcionare të këtij ligji, vlera doganore do të përcaktohet ne bazë të dispozitave nga neni 30 deri te neni 35 i këtij ligji.

(4) Me kërkesë të shkruar, importuesi ka të drejtë në sqarim me shkrim nga organi doganor për mënyrën e përcaktimit të vlerës doganore të mallit të importuar.

Neni 38-gj

Konverzimi i valutës

Nëse në procedurën e përcaktimit të vlerës doganore është e nevojshme të behet konverzim i valutës së jashtme në valutë të vendit tonë, valuta e jashtme do të llogaritet në valutën e vendit tonë sipas kursit që është i përcaktuar në ditën e paraqitjes së borxhit doganor, në pajtim me dispozitat e punës devizore.

Neni 38-e

Lëshimi i mallit para përcaktimit të vlerës doganore

Nëse në procedurën e përcaktimit të vlerës doganore të mallit të imoportuar është e nevojshme të shtyhet përcaktimi përfundimtar i vlerës doganore, malli do të mund t'i lëshohet deklaruesit, me kusht që të bëhet sigurimi i pagesës së borxhit doganor, në pajtim me nenin 172 të këtij ligji, në shumë me të cilën mbulohet pagesa përfundimtare e borxhit doganor që do të mund të paraqitej.

Neni 38-zh

Përrjashtim gjatë zbatimit të dispozitave të vlerës doganore

Dispozitat nga neni 28 deri te neni 38 – e të këtij ligji nuk ndikojnë në përcaktimet tjera të këtij ligji apo dispozitave të aporvuara në baze të këtij ligji me të cilat parashihet përcaktimi i vlerës së mallit për nevoja doganore që ka qenë objekt i llojeve të tjera të përdorimit, të lejuar sipas doganës, para se ajo të lëshohet në qarkullim të lirë.”

Neni 27

Neni 39 ndryshohet dhe thotë:

“Dispozita më të afërta

Qeveria e Republikës së Maqedonisë do të aprovon dispozita më të afërta për zbatimin e përcaktimeve prej nenin 28 deri te neni 38-zh të këtij ligji.”

Neni 28

Në nenin 79 në paragrafin (1) alineja 2, shtohet aline e re 3, që thotë:

“- organit doganor i mundësohet të bën kontrollimin dhe te mbikqyr procedurën pa vendosur procedura administrative të papërshtatshme për nevojat ekonomike.”

Neni 29

Në nenin 96 paragrafi (1) ndryshohet dhe thotë:

“ Shitoret e lira doganore janë objekte të vendosura në aeroporte ndërkombëtare pas pikave kontrolluese doganore, që ofrojnë shitjen e mallit që nuk është e ngarkuar me doganë dhe të dhëna tjera doganore, udhëtarëve që e braktisin Republikën e Maqedonisë.”

Neni 30

Ndryshimet e nenit 24-a të Ligjit doganor të përmbajtura në nenin 6 të këtij ligji, do të fillojnë të aplikohen me bashkangjitjen e Republikës së Maqedonisë në Organizatën botërore tregtare.

Neni 31

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e pesëmbëdhjetë nga dita e publikimit në “Fletën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

848.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ФИНАНСИСКАТА ПОЛИЦИЈА

Се прогласува Законот за финансиската полиција, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2002 година.

Бр. 07-2754/1
4 јули 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН
ЗА ФИНАНСИСКАТА ПОЛИЦИЈА

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се основа финансиска полиција и се уредува нејзината организација, надлежностите и начинот на работа.

Член 2

(1) Финансиската полиција е орган на државната управа во состав на Министерството за финансии.

(2) Седиштето на финансиската полиција е во Скопје.

(3) Финансиската полиција работи под името Министерство за финансии - Финансиска полиција.

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКАТА
ПОЛИЦИЈА

Член 3

(1) Финансиската полиција функционира единствено на територијата на Република Македонија.

(2) Финансиската полиција работите ги извршува исклучиво преку Главна централа.

Член 4

(1) Со работата на финансиската полиција раководи директор.

(2) Директорот може да има заменик.

(3) Директорот и заменикот ги именува и разрешува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за финансии.

ДЕЛОКРУГ НА РАБОТА

Член 5

(1) Финансиската полиција ги извршува следниве работи:

1) Контрола за правилна примена на даночните и царинските прописи;

2) Прибирање на информации и податоци во соработка и координација со другите сектори на Министерството за финансии, Министерството за внатрешни работи, Јавното обвинителство и други државни органи и други правни лица, со цел да се откријат прекршителите на законот вклучени во одредени активности поврзани со даночно затајување, перење на пари, криминарство, недозволена трговија со стока и производи или друг вид кривични дела, кои вклучуваат поголеми и значителни износи на данок, царина или други приходи;

3) Истраги против едно или повеќе лица за кои постои основано сомневање дека се вмешани во недозволени финансиски активности кои се против економските интереси на земјата во целина или на одредени сектори од стопанството, кои се организираат во земјата или се од меѓународен карактер и се во надлежност на Министерството за финансии;

4) Истраги во кои се вклучени физички лица или претпријатија кои се занимаваат со активности кои се во спротивност со постојните прописи за перење на пари, даноци или други видови финансиски криминал;

5) Истраги на финансиски криминал кој не може да се докаже непосредно со постојните докази и вклучува методи на посредно докажување, како на пример: трошоци, процена на вредности или постоење на банковни сметки и слично, кои се користат во случаи кога дел или целокупната финансиска документација на даночниот обврзник не постои, е уништена или поради друга причина недостапна;

6) Истраги во случаи кога постои сомневање за склучени договори од сомнителен карактер;

7) Воведување на база на податоци за потенцијално ризични даночни обврзници, односно лица кои веќе биле осудувани за тешки кривични дела или поради друга причина се сметаат за ризични, со цел да се заштитат вработените во службата од физички напад, односно телесна повреда и

8) Експертска компјутерска анализа на одземени докази во форма на компјутерски податоци, од мобилни телефони или други електронски апарати и медиуми кои содржат информации кои се од интерес за сузбивање на финансискиот криминал.

(2) Министерот за финансии ќе донесе поблиски прописи со кои ќе ги определи критериумите од ставот (1) точка 2) на овој член и за критериумите на посредните методи на докажување на приходите од ставот (1) точка 5) на овој член.

НАДЛЕЖНОСТИ НА ФИНАНСИСКАТА
ПОЛИЦИЈА

Член 6

(1) Финансиската полиција при вршењето на работите од својата надлежност има право да:

1) врши увид и истражување на деловни книги и друга евиденција, документи, записници, меморандуми и компјутерски податоци и податоци добиени од други електронски медиуми кои се однесуваат на податоци и елементи на даночните пријави на лицата кои се под истрага;

2) зема изјава од осомничен и од сведоци кои се однесуваат на деловните книги, записници и други документи со цел да се добијат потребните информации и докази;

3) обезбеди примероци од ракопис за спроведување и докажување на автентичноста и потеклото на документите;

4) врши претресување на деловни простории на осомничениот и други простории, по сопствена оценка или по барање на Јавното обвинителство ;

5) врши претрес на живеалиштето на лицето (стан, куќа, викендица и слично), со судски налог;

6) приведува лица кои се под истрага или ја попречуваат или оневозможуваат истрагата или постапката;

7) привремено запира и прегледува превозни средства за кои постои основано сомнение дека се користат за транспорт на стока и луѓе, како и прегледува магацини и други објекти за складирање на стоката, независно од тоа кој е сопственик на тие објекти;

8) конфискува стока која е ставена во промет или се транспортира, кога не постои доказ за платени давачки и документација за потеклото на истата;

9) привремено одземе возило и друго превозно средство со кое стоката се транспортира, доколку вредноста на стоката е поголема од една третина од вредноста на средството со кое таа се транспортира;

10) привремено може да одземе пари, хартии од вредност, предмети и други документи од моментот на започнување на истрагата до завршувањето на постапката;

11) одземе електронски, механички или други апарати кои можат да содржат податоци, записници, други документи или друг вид информации кои се сметаат за потенцијални докази и

12) да поднесе барање до судот да изрече временна мерка за забрана за располагање со имот, опрема и средства на сметка од моментот на започнување на истрагата до завршување на постапката.

(2) Министерот за финансии ќе донесе поблиски прописи за начинот и постапката за примена на одредбите од ставот (1) на овој член.

Член 7

Финансиската полиција спроведува истражни дејствија по службена должност, по барање на јавниот обвинител. Министерството за финансии, Министерството за внатрешни работи, Управата за јавни приходи, Царинската управа и Дирекцијата за спречување на перење пари и доколку оцени дека е потребно, да преземе дејствија и по пријава и информации на други органи и лица, во случаи кога постои основано сомнение за сторено кривично дело.

РАБОТНИЦИ НА ФИНАНСИСКАТА ПОЛИЦИЈА

Член 8

(1) Работите на финансиската полиција ги вршат финансиски полицајци.

(2) Финансиските полицајци ги назначува и ги разрешува министерот за финансии по предлог на директорот на Финансиската полиција.

Член 9

(1) Финансиската полиција има службена униформа, легитимација и значка.

(2) Министерот за финансии ја пропишува службената униформа, како и формата и содржината на службената легитимација и формата на значката.

Член 10

Финансиските полицајци поседуваат и огнено оружје кое можат да го носат и употребат при вршење на службените задачи,и тоа:

1) да одбијат од себе непосреден напад со кој се загрозува нивниот живот и

2) да спречат бегане на превозно средство.

Пред употребата на огненото оружје финансиските полицајци се должни на тоа да го предупредат лицето против кое имаат намера да го употребат оружјето.

Член 11

(1) Финансиските полицајци покрај општите услови за засновање на работен однос во органите на државната управа треба да исполнуваат и посебни услови.

(2) За финансиски полицаец може да биде назначено лице кое:

1) е државјанин на Република Македонија;

2) не е осудено или да не е амнестирано за било кое кривично дело;

3) да не е постаро од 35 години;

4) да е психофизички здраво (способно) и со предиспозиции за вршење на работите на финансиската полиција;

5) да ги исполнува и другите услови пропишани со актот за организација.

(2) Министерот за финансии ќе донесе поблиски прописи според кои ќе се врши проверка на способноста и оцената на личните предиспозиции на лицата за вршење на работите на финансиската полиција.

Член 12

Финансиските полицајци поради специфичностите на работите кои ги извршуваат, имаат право на плата зголемена за 30% од основницата утврдена со актот за исплата на плати, како и право на бенефициран стаж согласно со прописите за пензиско и инвалидско осигурување.

Член 13

Финансиските полицајци ги извршуваат работите за кои се овластени секој ден без ограничување на работното време, со тоа што на тие работници треба да им се обезбеди дневен,неделен и годишен одмор согласно со Законот за работните односи.

Член 14

(1) Финансискиот полицаец е должен да ја чува државната, службената или деловната тајна за која дознал во вршењето на работите од својата надлежност.

(2) За службена тајна во смисла на овој закон, се сметаат:

1) мерки, дејствија, извештаи, документи, податоци и извори на податоци од делокругот на финансиската полиција што се означени како службена тајна и се со соодветен степен на доверливост и

2) мерки, дејствија, извештаи, документи, податоци и извори на податоци што се однесуваат на правните лица и органите на државната управа и други државни органи кои согласно со закон или друг пропис се означени како службена тајна.

ОБВРСКИ НА ПРАВНИ И ФИЗИЧКИ ЛИЦА

Член 15

Правните и физичките лица се должни на Финансиската полиција да и даваат податоци и да ги дадат на увид потребните финансиски документи, деловни книги и други исправи потребни за утврдување на фактичката и правна состојба и да и обезбедат потребни услови за вршење на контрола.

ОБВРСКИ НА ДРЖАВНИТЕ И ДРУГИ ОРГАНИ

Член 16

Органите на државната управа, органите на локалната самоуправа и другите државни органи и организации се должни на Финансиската полиција да и даваат податоци и да и доставуваат документи и деловни книги и други исправи во врска со предметот на контролата, како и да и овозможат увид во податоците неопходни за контролата.

СОРАБОТКА СО ДРУГИ ОРГАНИ

Член 17

(1) Во извршувањето на своите задачи Финансиската полиција соработува со Јавното обвинителство, Министерството за внатрешни работи, Управата за јавни приходи, Царинската управа, Дирекцијата за спречување на перење пари и други државни органи и други правни лица кои се надлежни за спречување и откривање на казнените дела.

(2) Министерството за финансии, Министерството за внатрешни работи, Јавното обвинителство, Управата за јавни приходи, Царинската управа, Дирекцијата за спречување на перење пари и другите државни институции и служби се обврзани, во рамките на своите овластувања, да обезбедат помош на Финансиската полиција без одлагање.

СЛУЖБЕНА БЕЛЕШКА И ИЗВЕШТАЈ

Член 18

(1) За преземените дејствија во постапката што ја спроведува Финансиската полиција се составува извештај. За одделни делови од постапката се составува службена белешка.

2) Доколку Финансиската полиција утврди дејствија кои имаат обележје на кривично дело, ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител.

(3) Доколку Финансиската полиција утврди дејствија кои имаат обележје на прекршок, ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд.

(4) Со кривична пријава односно со барањето за поведување на прекршочна постапка од ставовите (2) и (3) на овој член, се доставува извештајот за спроведената истрага и сите докази и изјави од сведоци прибраани во таа постапка.

(5) Кривичната пријава, односно барањето за поведување на прекршочна постапка се поднесуваат најдоцна во рок од 15 дена од завршувањето на контролата, односно истрагата.

Член 19

Доколку во спроведената истрага не се обезбедени доволно докази за судско гонење, во извештајот се констатира дека нема основа за водење на постапка пред суд и предметот се затвора.

Член 20

Ако во постапката на контрола се утврдат неплатени обврски, Финансиската полиција извештајот ќе го достави до Управата за јавни приходи и Царинската управа, на понатамошно надлежно постапување.

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 21

(1) Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице ако на Финансиската полиција не и ги даде податоците и не и ги даде на увид потребните финансиски документи, деловни книги и други исправи потребни за утврдување на фактичката и правната состојба и не и обезбеди потребни услови за вршење на контрола (член 15).

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни и одговорното лице кај правното лице,

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни и физичко лице.

Член 22

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок овластено (службено) лице во органот на државната управа, во органите на локалната самоуправа и другите државни органи и организации ако не дадат податоци и не достават документи, деловни книги и други исправи во врска со предметот на контролата и ако не овозможат увид во податоците неопходни за контролата (член 16).

Член 23

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок полицаецот на Финансиската полиција ако не ја чува државната, службената или деловната тајна за која дознал во вршењето на работите од својата надлежност (член 14).

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 24

(1) За започнување со работа на Финансиската полиција се обезбедуваат стручни кадри од редот на инспекторите на Управата за јавни приходи, Министерството за внатрешни работи (служба за стопански криминал) и Царинската управа, со лица кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон.

(2) По исклучок, лицата од ставот 1 на овој член можат да бидат и постари од 35 години.

Член 25

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 септември 2002 година.

Ligji për Policinë finansiare

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj themelohet policia finansiare dhe rregullohet organizimi, kompetencat dhe mënyra e punës.

Neni 2

(1)Policia finansiare është organ i administratës shtetërore në kuadër të Ministrisë për finansa.

(2)Selia e policisë finansiare është në Shkup.

(3)Policia finansiare punon nën emrin e Ministrisë për finansa-Policia finansiare.

ORGANIZIMI I POLICISË FINANCIARE

Neni (3)

(1)Policia finansiare funksionon vetëm në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(2)Policia finansiare punët i kryen vetëm përmes qendrës kryesore.

Neni 4

(1)Me punën e policisë finansiare udhëheq drejtor.

(2)Drejtori mund të ketë zëvendës.

(3)Drejtorin dhe zëvendësin mund ti emëron dhe ti shkarkon Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit për financa.

SVERA E PUNËS

Neni 5

(1) Policia finansiare i kryen punët si vijon:

1) kontrollë për zbatim të drejtë të tatimit dhe dispozitat doganore.

2) Mbledhjen e informacioneve dhe të dhënave në bashkëpunim, koordinim me sektorët e tjera të Ministerisë për finansa, Ministrisë për punë të brendshme, prokurorisë publike dhe organeve tjera shtetërore dhe organe të tjera juridike, me qëllim që të zbulohen shkelësit e ligjit të kyqur në aktivitete të caktuara të lidhura me fshehjen e tatimit, larjen e të hollave, kontrabandim, tregti të pa lejuar me mallra dhe prodhim apo lloj tjetër të veprave penale, të cilat përmbajnë shuma të mëdha dhe të konsiderueshme të tatimit, doganave ose të të ardhurave tjera;

3) Hetim ndaj nje apo më tepër personave për të cilët egzistojnë dyshim i bazuar se janë të përzier në aktivitete të pa lejuara finansiare të cilat janë kundër interesave ekonomike të vendit në tërësi ose sektoreve të veçanta të ekonomisë, të cilat organizohen në vend apo janë të karakterit nderkombëtar dhe janë në kompetencat e Ministrisë së finansave;

4) Hetime në të cilat janë të kyqur persona fizik apo ndërmarrje të cilat merren me aktivitete që janë në kundërshtim me aktet egzistuese për larjen e të hollave, tatimeve ose llojeve të tjera të kriminalitetit financiar;

5) Hetime të kriminalitetit financiar i cili nuk mund të vërtetohet drejtë për drejt me faktet egzistuese dhe përmban metoda të vërtetimit indirekt, si p.sh: shpenzimet, vleresim të vlerave apo egzistimin e xhiro llogarive të bankave dhe të ngjajshme, që shfrytëzohen në raste kur një pjesë apo dokumentacion i plotë i të detyruarit me tatim financiar nuk egziston, është e shkatërruar apo për shkak tjetër i pa arritshëm;

6) Hetime në raste kur egziston dyshimi për kontrata të lidhura, me karakter të dyshimtë;

7) Inkorporimin e bazës së të dhënave për të detyruar me tatim që janë potencialisht të rrezikshëm, gjegjësishtë persona të cilët kanë qenë të dënuar për krime më të rënda ose për shkaqe tjera konsiderohen si të rrezikshëm, me qëllim që të mbrohen të punësuarit në shërbim nga sulmet fizike, apo lëndime trupore dhe

8) Analizë eksperte kontrolluese të fakteve të konfiskuara në formë të dhënave kopjuteristike, nga cellularë apo aparateve tjera elektronike dhe medimeve të cilët përmbajnë informata, të cilat janë në interes të eliminimit, të kriminalitetit financiar.

(2) Ministri për financa do të sjell dispozita më të afërta me të cilat do të përcaktohen kriteriumet nga paragrafi (1), pika (2) të këtij neni

dhe për kriteriumet e metodave indirekte të vërtetimit të paragrafit (1), pika (5) të këtij neni.

KOMPENTENCAT E POLICISË FINANCIARE

Neni 6

(1) Policia financiare gjatë kryerjes e punëve nga kompetencat e saja ka për drejtë të:

1) Kryen shqyrtim dhe hulumtim të librave afariste dhe evidencë tjetër, dokumenteve, procesverbale, memorandumëve dhe të dhënave kompjuterike dhe të dhëna të mara nga mediumet tjera elektronike që kanë të bëjnë me të dhënat dhe elementet e fletëparaqitjeve tatimore të personave që janë nën hetim;

(2) Merr deklarata prej të dyshuarit dhe nga dëshmitarë të cilat kanë të bëjnë me librat zyrtare, procesverbaleve dhe dokumenteve tjera me qëllim që të fitohen të dhënat dhe provat e duhura;

3). Të siguron egzemplarë nga dorëshkrimet për zbatimin dhe vërtetimin e autenticitetit dhe prejardhjen e dokumentit;

4) kryen kontrollimin e hapësirave afariste të të dyshuarit dhe hapësira tjera, me vlerësim të vet apo sipas kërkimit të prokurorisë publike;

5) kryen kontrollimin e vendbanimit të personit (banës, shtëpi, pushimore dhe të ngjajshme), me urdhër gjugjësor;

6) arreston persona të cilët janë nën hetim apo e pengojnë ose e pamundësojnë kërkimin apo procedurën;

7) Përkohësisht ndal dhe kontrollon mjete transporti për të cilat egziston dyshim i bazuar se shfytëzohen për transpport të mallit dhe njerëzve, si dhe kontrollon magazë dhe objekte tjera për deponimin e mallit, pa marrë parasysh kush është pronar i atyre objekteve;

8) konfiskon mall që është vendosur në qarkullim ose transportohet, kur nuk egziston provë për pagesën e të dhënave dhe dokumentacion për prejardhjen e mallit;

9) përkohësisht merr automjete dhe mjet tjetër transporti me të cilin malli transportohet, nëse vlera e mallit është më e madhe se një e treta nga vlera e mjetit me të cilin ai transportohet;

10) përkohësisht mund të merr para, letra me vlerë, sende dhe dokumente tjera nga momenti nga momenti i fillimit të hetimeve deri te mbarimi i procedurës;

11) merr aparate elektornike, mekanike dhe aparate tjera që mund të përmbajnë të dhëna, procesverbale, dokumente tjera ose lloj tjetër të informatave që konsiderohen si prova potencijale dhe

12) të dorëzon kërkesë në gjygj të deklaron masë të përkohshme për ndalim me administrim me pornë, paisje dhe mjete në llogari nprej momentit të fillimit të hetimit deri te mbarimi i rprocedurës.

(2) Ministri i finansave do të sjell dispozita më të afërta për mënyrën dhe procedurën e zbatimit të dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 7

Policia financiare zbaton veprime hetimore sipas detyrës, me kërkesë të prokurorit publik. Ministria për finansa, Ministria për punë të brendshme, Drejtoria për të ardhura publike, Drejtoria doganore dhe drejtoria për pengimin e larjes së të hollave dhe, nëse vlerëson se është e nevojshme, të ndërmerr veprime edhe pas lajmërimit dhe informatave të organeve tjera dhe dhe personave, në rastet kur egistoon dyshim i bazuar për vepër penale të kryer.

PUNËTORË TË POLICISË FINANSIARE

Neni 8

- (1) Punët e policisë financiare i kryejnë policët financiarë.
- (2) Policët financiarë i cakton dhe shkarkon ministri i finansave në propozim të drejtorit të policisë financiare.

Neni 9

- (1) Policia financiare ka uniformë zyrtare, legitimacion dhe shenjë.
- (2) Ministri i finansave e përcakton uniformën zyrtare, si dhe formën dhe përmbajtjen e legitimacionit zyrtar dhe formën e shenjës.

Neni 10

Policët financiarë posedojnë edhe armë të zjarrtë që mund ta mbajnë dhe shfrytëzojnë gjatë kryerjes së detyrave zyrtare, edhe ato:

- 1) të zbrapsin nga vetja sulm të drejtë për drejtë me të cilin rrezikohet jeta e tyre dhe
- 2) të pengojnë ikje të mjetit transportues.

Para përdorimit të armës së zjarrit policët financiarë janë të obliguar për këtë ta paralajmërojnë personin kundër të cilit kanë qëllim ta përdorin armën.

Neni 11

- (1) Policët financiarë përveç kushteve të përgjithshme për fillim me marrëdhënie pune në organet e administratës shtetërore duhet të plotësojnë edhe kushte të veçanta.
- (2) Për polic financiar mund të caktohet personi i cili:
 - 1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë;
 - 2) nuk është i gjykuar apo i amnestuar për çfarëdo vepër penale;
 - 3) të mos jetë më i moshuar se 35 vjet;
 - 4) të jetë psiko – fizikisht i shëndetshëm (i aftë) dhe me predispozicione për kryerjen e policisë financiare;
 - 5) t'i plotëson edhe kushtet e tjera të përcaktuara me aktin për organizim.
- (3) Ministri për finansa do të sjell dispozita më të afërta sipas të cilave do të kryhet provimi i aftësisë dhe vlerësimin e predispozicioneve personale të personave për kryerjen e detyrave të policisë financiare.

Neni 12

Policët financiarë për shkak të specifikave të punëve kryejnë, kanë të drejtë në rrogë të zmadhuar për 30% nga baza e përcaktuar me aktin për pagesën e rrogave, si dhe të drejtë në stazh të beneficuar në pajtim me dispozitat për sigurim penzional dhe invalidor.

Neni 13

Policët financiar i kryejnë punët për të cilët janë të autorizuar për çdo ditë pa kufizimin e kohës punuese, me ate që atyre puntoreve duhet t'ju sigurohet pushim ditor, javor dhe vjetor në pajtim me Ligjin për marrëdhënie pune.

Neni 14

- (1) Polici financiarë është i obliguar të ruan shtetin, sekretin zyrtar apo afarist për të cilën ka mësuar gjatë kryerjes së punëve nga kometencat e tij;
- (2) Për sekret zyrtar në aspekt të këtij ligji, konsiderohen:

- 1) masa, veprime, raporte, dokumente, të dhëna dhe burime të të dhënave nga diapazoni i veprimeve të policisë finansiare që janë të shenjzuar si sekret zyrtar dhe janë me nivel të përshtatshëm të besueshmërisë dhe
- 2) masa veprime, raporte, dokumente, të dhëna dhe burime të të dhënave që kanë të bëjnë me personat juridik dhe organet e administratës shtetërore dhe organeve tjera shtetërore që në pajtim me ligj ose dispozitë tjetër janë të shenjzuar si sekret zyrtar.

OBLIGIME TË PERSONAVE JURIDIK DHE FIZIK

Neni 15

Personat juridik dhe fizik janë të obliguar që policisë finansiare t'i japin të dhëna dhe t'i japin në shqyrtim dokumente finansiare të nevojshme, libra zyrtare dhe legjitimacione tjera të nevojshme për përcaktimin e gjendjes faktike dhe juridike dhe t'i sigurojnë kushte të nevojshme për kryerjen e kontrollit.

OBLIGIME TË ORGANEVE SHTETËRORE DHE ORGANEVE TJERA

Neni 16

Organet e administratës shtetërore, organet e vetqeverisjes lokale dhe organet tjera shtetërore dhe organizata janë të obliguar Policisë finansiare t'i japin të dhëna dhe t'i dorëzojnë dokumente dhe libra afariste dhe legjitimacione tjera në lidhje me lëndën e kontrollit, si dhe t'i mundësojnë shqyrtim të të dhënave të nevojshme për kontrollën.

BASHKËPUNIM ME ORGANET TJERA

Neni 17

(1) Në kryerjen e punëve të saja, Policia finansiare, bashkëpunon me Prokurorinë publike, Ministrinë për punë të brendshme, Drejtorinë për të ardhura publike, Drejtorinë doganore, Drejtorinë për pengimin e larjeve të të hollave dhe organe tjera shtetërore dhe persona tjerë juridik që janë kompetent për pengimin dhe hetimin e veprave të dënueshme.

- (3) Ministria e finansave, Ministria për punë të brendshme, Drejtoria për të ardhura publike, Drejtoria doganore, Drejtoria për pengimin e larjeve të të hollave dhe orhganet dhe shërbimet tjera shtetërore janë të obliguar, në suazat e kompetencave të tyre, t'i sigurojnë ndihmë policisë financiare pa vonesë.

SHËNIM DHE RAPORT ZYRTAR

Neni 18

- (1) Për veprat e ndërmarrura në procedurën që e zbaton Policia financiare kompilohet raport. Për pjesë të veçanta të procedurës kompilohet shënim zyrtar.
- (2) Nëse Policia financiare vërteton veprime që kanë cilësi të veprës penale, do të dorëzon akt-padi deri te prokurori publik kompetent.
- (3) Nëse Policia financiare vërteton veprime që kanë cilësi të veprës për kundërvajtje, do të dorëzon kërkesë për fillim të procedurës për kundërvajtje deri te gjygi kompetent.
- (4) Me akt-padinë penale, gjegjësisht me kërkesën për fillimin e procedurës për kundërvajtje nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, dorëzohet raporti për hetimin e kryer dhe të gjitha provat dhe deklaratat nga dëshmitarët të mbledhur në këtë procedurë.
- (5) Akt-padia penale, gjegjësisht kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje dorëzohen më së voni në afat prej 15 ditëve nga mbarimi i kontrollit, gjegjësisht hetimit.

Neni 19

Nëse në hetimin e zbatuar nuk janë të sigururara prova të mjaftueshme për ndjekje gjyqësore, në raport konstatohet se nuk ka bazë për udhëheqjen e procedurës para gjygit dhe lënda mshilet.

Neni 20

Nëse në procedurën e hetimit përcaktohen obligime të pa paguar, Policia financiare rapoortin do ta përcjell deri te Drejtoria për të hyra publike dhe Drejtorinë doganore, në procedurë të mëtutjeshme të autorizuar.

DISPOZITAT DËNUESE**Neni 21**

- (1) Me dënim në të holla prej 200.000 deri 300.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse Policisë finansiare nuk ia jep të dhënat dhe nuk ia jep në shqyrtim të dokumentet finansiare të nevojshme, librat zyrtare dhe legjitimacionet tjera të nevojshme për përcaktimit e gjendjes faktite dhe juridike dhe nuk i siguron kushte të nevojshme për kryerjen e kontrollit (neni 15).
- (2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni me dënim në të holla prej 40.000 deri 50.000 denarë do të dënohet edhe personi përgjegjës te personi juridik.
- (3) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni me dënim në të holla prej 40.000 deri në 50.000 denarë do të dënohet edhe personi fizik.

Neni 22

Me dënim në të holla prej 40.000 deri 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje person i autorizuar (zyrtar) në organin e administratës shtetërore, në organet e vetqeverisjes lokale dhe organeve dhe organizatave tjera shtetërore nëse nuk j japin të dhëna dhe nuk dorëzojnë dokumente, libra zyrtare dhe legjitimacione tjera në lidhje me lëndën e kontrollit dhe nëse nuk mundësojnë shëyrtim në të dhënat të domosdoshme për për kontrollin (neni 16).

Neni 23

Me dënim në të holla prej 40.000 deri 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje polici i Policisë finansiare nëse nuk e ruan sekretin shtetëror, zyrtar apo afarist për të cilën ka mësuar gjatë kryerjes së punëve nga kompetencat e tij (neni 14).

DISPOZITA KALIMTARE DHE MBARUESE**Neni 24**

- (1) Për fillimin me punë të policisë finansiare sigurohen kuadro profesional nga rendi i inspektorëve të Drejtorisë për të hyra publike, Ministrisë për punë të brendshme (shërbimi për kriminal ekonomik) dhe Drejtorisë doganore, me persona, që i plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ligj.
- (2) Me përjashtim, personat nga paragrafi (ë) i këtij ligji mund të jenë edhe më të vjetër se 35 vjet.

Neni 25

Ku ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e publikimit në "Fletën zyrtare të Republikës së Maqedonisë, ndërsa do të zbatohet prej 1 shtatori të vitit 2002.

849.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕТРОЛОГИЈАТА

Се прогласува Законот за метрологијата, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2002 година.

Бр. 07-2742/1
4 јули 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН ЗА МЕТРОЛОГИЈАТА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува метролошкиот систем во Република Македонија; надлежноста на Бирото за метрологија; законските мерни единици; еталоните; референтните материјали; прометот и употребата на мерилата; оцената на сообразноста на типот на мерилата; верификација на мерилата; важноста на ознаките и сертификатите за сообразност на типот на мерилата и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло; метролошкиот надзор над количините и ознаките на пакуваните производи; надзорот над примената на овој закон и други прашања од значење за метролошкиот систем заради обезбедување мерно единство во Републиката и со светот.

Член 2

Одделни изрази што се употребуваат во овој закон го имаат следново значење:

- 1) Метрологија е наука за мерењето;
- 2) Мерна единица е вредност од некоја големина, дефинирана и прифатена со конвенција, да има бројна вредност еднаква на еден (1);
- 3) Законска мерна единица е мерна единица чија употреба е воведена и дозволена со овој закон;
- 4) Мерен еталон (во натамошниот текст: еталон) е материјализирана мера, мерило, или мерен систем наменет да дефинира, остварува, чува или репродуцира единица или една или повеќе вредности на големината, со цел да служи како референца;
- 5) Национален еталон е референтен еталон, кој со одлука на Бирото за метрологија е признат да служи во Република Македонија како основа за утврдување на вредности на други еталони од истата големина;
- 6) Референтен еталон е еталон кој во основа има највисоки метролошки квалитети, и е расположлив во дадено место или во дадена организација, и служи како основа за мерење на тоа место;
- 7) Калибрација е збир на постапки со кои се воспоставува однос меѓу вредностите на големината што ја покажува мерилото или мерниот систем, или вредностите што ги претставува материјализирана мера или референтен материјал со соодветни вредности на остварените еталони, во определени услови;
- 8) Следливост е особина која има за цел мерните резултати на еталоните или мерилата да се доведат во врска со одредени референци, обично со националните

или меѓународните еталони, со посредство на непрекинат синцир на споредување кои имаат назначена неодреденост.

9) Референтен материјал е материјал или супстанца чии карактеристики во однос на физичките особини или хемискиот состав се доволно добро определени за да можат да се користат за калибрација на еталони и мерила и проверка на мерна метода;

10) Сертифициран референтен материјал е референтен материјал со сертификат за чии карактеристики во однос на физичките особини или хемискиот состав е воспоставена следливост со мерните единици во кои се изразуваат вредностите на физичките особини или хемискиот состав и за кои може да се определи мерната неодреденост;

11) Мерило е уред наменет за мерење, сам или во состав со додатни уреди;

12) Категорија на мерила претставуваат мерила кои мерат иста физичка големина;

13) Вид на мерила претставуваат мерила кои на ист или сличен принцип мерат иста физичка големина;

14) Тип на мерило претставуваат мерилата од ист производител што имаат слични карактеристики во поглед на намената, начинот на употребата, принципот на конструкцијата, обликот, составните делови, материјали и метролошки својства, а можат да се разликуваат во мерниот опсег и номиналните вредности;

15) Верификација е збир на постапки кои ги врши Бирото за метрологија или правно лице овластено од страна на министерот за економија, со цел за утврдување и потврдување дали мерилото е во сообразност со пропишаните метролошки услови за верификација. Верификацијата опфаќа метролошки преглед и жигосување, односно издавање на сертификат за верификација.

16) Метролошки преглед е збир на постапки со кои се утврдува дали мерилото е во сообразност со пропишаните услови во поглед на своите метролошки својства заради верификација;

17) Жигосување е збир на постапки чија цел е на мерилото да се стават ознаки со кои се потврдува дека мерилото ги задоволува прописите и другите акти за верификација. Одредени делови од мерилото кои можат да влијаат на метролошките особини, се жигосуваат за да ги заштитат од промена или замена по извршената верификација;

18) Пакувани производи се производи во тврда, течна и гасовита состојба, во проверено пакување, кои се спакувани во отсуство на купувачот и чија квантитативна содржина не може да биде променета без да се отвори или промени пакувањето.

Член 3

Одредбите на овој закон се однесуваат за мерилата кои се употребуваат за обезбедување на:

- заштита на здравјето на луѓето, животните и растенијата;
- заштита на животната средина и природата;
- општата техничка безбедност;
- непречена размена на стоки и услуги и
- постапка пред управни и правосудни органи. За сите мерила од ставот 1 на овој член, мора да биде дефинирана и обезбедена следливоста.

II. БИРО ЗА МЕТРОЛОГИЈА

Член 4

За вршење на стручните и другите работи во областа на метрологијата утврдени со овој и со други закони се основа Биро за метрологија (во натамошниот текст: Биро), како орган во состав на Министерството за економија.

Бирото има својство на правно лице. Со Бирото раководе директор.

Член 5

Заради одржување и развој на метролошкиот систем во Република Македонија, Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството за економија, донесува Годишна програма,

За спроведувањето на Програмата од ставот 1 на овој член, Министерството за економија, најмалку двапати во годината поднесува извештај до Владата на Република Македонија.

Член 6

Бирото ги извршува работите и задачите од областа на метролошкиот систем на Република Македонија, кои се однесуваат на:

- надзор над употребата и начинот на пишувањето на законските мерни единици;
- обезбедување на следливост, и остварување, чување и одржување на националните еталони и сертифицираните референтни материјали;
- обезбедување на следливост на референтните еталони;
- калибрација на еталони и мерила;
- учество во постапката за акредитација на лаборатории за калибрација и тестирање врз основа на Законот за акредитација;
- надзор над работењето на правните лица овластени за извршување на одделни работи од областа на метрологијата врз основа на овој закон;
- оценка на сообразноста на типот на мерилата;
- верификација на мерилата;
- постапка за регистрација за признавањето на важноста на ознаките и сертификатите за сообразност на типот на мерилата и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло;
- метролошки надзор над количините и означувањето на пакуваните производи;
- стручен надзор над примената на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони;
- постојан тренинг и едукација на вработените во Бирото и во овластените правни лица;
- дефинирање на работите и задачите на метролошкиот совет и учество во неговата работа;
- консалтинг услуги за потребите на правните и физичките лица кои вршат промет или употреба на мерила;
- соработка со други инспекциски органи и
- други работи и задачи во врска со спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 7

Бирото членува и ја претставува Република Македонија во меѓународните и регионалните организации од областа на метрологијата, соработува со нив и учествува во нивната работа.

Член 8

Министерот за економија формира Метролошки совет (во натамошниот текст: Совет), кој ќе работи како стручно и советодавно тело на Бирото во областа на метрологијата.

Советот е составен од претседател и членови, кои со решение ги именува министерот за економија, по принципот на стручност и компетентност и рамноправна застапеност на сите заинтересирани субјекти од метролошкиот систем.

Претседателот и членовите на Советот се именуваат за време од четири години.

За работата во Советот, на претседателот и на членовите им следува соодветен надоместок, што го определува министерот за економија.

За своето работење Советот најмалку еднаш годишно поднесува извештај до министерот за економија.

Член 9

Бирото издава гласило, во кое се објавуваат:

- сертификатите за оценка на сообразноста на типот на мерилата издадени врз основа на овој закон од Бирото или од овластените правни лица за оценка на сообразноста на типот на мерилата;
- решенијата на министерот за економија за овластување на правните лица за извршување на одредени професионални дејности врз основа на овој закон;
- решенијата на Бирото за признавање на референтните еталони за национални еталони;
- регистарот (листата) за признавањето на важноста на ознаките и сертификатите за сообразност на типот на мерилата и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло;
- стручни и научни трудови од областа на метрологијата и
- други информации од областа на метрологијата.

III. МЕРНИ ЕДИНИЦИ

Член 10

Во Република Македонија се употребуваат законски мерни единици.

Законските мерни единици се:

- 1) единиците на Меѓународниот систем на единици SI (System Internationale d' Unites) (во натамошниот текст: SI);
- 2) декадните множини и децималните делови на SI единиците;
- 3) останати единици;
- 4) сложени мерни единици, формирани со комбинација на единците од точки 1), 2) и 3) на ставот 2 од овој член.

Задолжителна употреба на законските мерни единици од ставот 1 на овој член се применува при користењето на :

- 1) еталони, мерила и референтни материјали;
- 2) резултати добиени од извршените мерења и
- 3) прикажувања на мерни големини што се изразуваат во мерни единици, во областа на заштитата на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата и заштитата на животната средина и природата, општата техничка безбедност на производите, производството и прометот со стоки и услуги, образованието, стандардизацијата и во правосудните и управните постапки.

Член 11

Министерот за економија ги пропишува дефинициите, имињата и симболите, подрачјето и начинот на примена, обврската за употреба и начин на пишување на законските мерни единици.

IV. ЕТАЛОНИ

Член 12

Бирото ги остварува, чува и одржува националните еталони и со калибрација или меѓулабораториска споредба ја обезбедува нивната следливост.

Бирото со решение може да признае за национален еталон, било кој референтен еталон што го остварува, чува и одржува определено правно лице.

Член 13

Министерот за економија ги пропишува поблиските услови за остварувањето, чувањето и одржувањето на националните еталони и условите за признавање на референтните еталони за национални еталони.

Член 14

Ако Бирото утврди дека условите за признавање на еден еталон за национален еталон или условите за остварување, чување и одржување на националниот ета-

лон не се повеќе исполнети, ќе донесе решение со кое ќе го укине решението за признавање на еталонот за национален еталон.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

V. РЕФЕРЕНТНИ МАТЕРИЈАЛИ

Член 15

Сертифицирани референтни материјали може да остварува, чува и одржува Бирото или правно лице, кои за нивните карактеристики во однос на физичките особини или хемискиот состав обезбедуваат следливост со мерните единици во кои се изразуваат вредностите на физичките особини или хемискиот состав.

Член 16

Министерот за економија ги пропишува начинот и постапката за реализација, чување и одржување на сертифицираните референтни материјали.

VI. МЕРИЛА

1. Промет и употреба на мерила

Член 17

Во Република Македонија не можат да се пуштаат во промет или во употреба мерилата од членот 3 став 1 на овој закон, ако не ги исполнуваат барањата определени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и други закони за оценка на сообразноста на типот на мерилата и за верификација на мерилата.

2. Оценка на сообразноста на типот на мерилата

Член 18

Со постапката за оценка на сообразноста на типот на мерилата се утврдува нивната сообразност со барањата на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и други закони и нивната употребливост.

Во Република Македонија не може да се ограничи употребата на мерилата кои ги исполниле барањата од ставот 1 на овој член.

Член 19

Министерот за економија ги пропишува начинот и постапката за оценка на сообразноста на типот на мерилата, како и методот, одредени методи или одредена комбинација на методи за оценка на сообразноста на типот на мерилата, како и содржината и формата на сертификатите за сообразност на типот на мерилата.

Член 20

Оцената на сообразноста ја врши Бирото или правно лице овластено од министерот за економија.

Министерот за економија, на предлог на Бирото, го овластува правното лице чија компетентност е верифицирана согласно со правилата за акредитација или правила еднакви на акредитацијата согласно Законот за акредитација и кои ги исполнуваат дополнителните услови за одредени постапки за оценка на сообразноста на типот на мерилата.

Министерот за економија ги пропишува дополнителните услови од ставот 2 на овој член, постапката за овластување на правното лице, задачите на овластеното правно лице и оцената на исполнетоста на условите за овластување.

3. Верификација на мерила

Член 21

Мерилата од членот 3 на овој закон подлежат на прва, периодична и вонредна верификација.

Член 22

За првата верификација на мерилата должен е да се грижи производителот на мерилата.

Член 23

За периодичната верификација на мерилата должен е да се грижи имателот на мерилата.

По исклучок од ставот 1 на овој член за периодичната верификација на мерилата за топлотна енергија, броилата за електрична енергија, вклопните часовници, водомерите, мерилата за течни горива, гасомерите, коректорите, паркинг-часовниците, должни се да се грижат правните и физичките лица што продаваат топлотна енергија, електрична енергија, вода, течни горива, гас, издаваат простор за паркирање, без оглед на тоа кој е имател на тие мерила.

Член 24

Периодично мерилото се верифицира во годината кога истекува важноста на ознаките и жиговите, односно сертификатот за верификација на мерилото.

Член 25

Вонредната верификација е задолжителна за мерилата кои се ставени вон употреба заради сервис поради дефект или други технички недостатоци.

Со вонредната верификација се потврдува дали мерилото и понатаму е во сообразност со одобриениот тип, односно со барања пропишани согласно со овој закон.

Правното лице кое го поправило или преправило мерилото се грижи за вонредната верификацијата.

Член 26

Министерот за економија ги пропишува начинот и постапката за верификација на мерилата од членовите 22, 23 и 25 на овој закон.

Член 27

Министерот за економија ги определува категориите и видовите на мерила за кои е задолжителна верификацијата, постапките за верификација, роковите на периодичната верификација, како и категориите и видови мерила за кои може да се добие овластување за верификација.

Член 28

Ако при постапката за верификација се утврди дека мерилото е во сообразност со одобриениот тип, односно пропишаните метролошки услови за верификација, тоа се означува и жигосува со ознака и жиг за верификација, односно се издава сертификат за верификација.

Ако при постапката за верификација се утврди дека мерилото не е во сообразност со одобриениот тип, односно пропишаните метролошки барања за верификација, тоа не се означува и жигосува со ознака и жиг за верификација, односно не се издава сертификат за верификација.

Член 29

Министерот за економија ги пропишува видовите и формите на ознаките и жиговите кои се користат при верификација на мерилата, како и содржината и формата на сертификатот за верификација.

Ознаките и жиговите, односно сертификатот за верификацијата престануваат да важат, ако:

- 1) истекла нивната важност;
- 2) се изменети, оштетени или отстранети (се однесува само за ознаките и жиговите);
- 3) се поништени и
- 4) мерилото е поправано или преправано.

Мерило кое нема ознаки и жигови, односно сертификат за верификација, или чии ознаки и жигови, односно сертификат за верификација престанале да важат, не може да се употребува.

Член 30

Верификацијата ја врши Бирото или правно лице овластено од министерот за економија.

Министерот за економија, на предлог на Бирото, го овластува правното лице чија компетентност е верифицирана согласно со правилата за акредитација или правила еднакви на акредитацијата согласно со Законот за акредитација и кои ги исполнуваат дополнителните услови за верификација на одредени видови на мерила.

Министерот за економија ги пропишува дополнителните услови во однос на став 2 од овој член, постапката за овластувањето на правното лице, задачите на овластеното правно лице и оцената на исполнетоста на барањата за овластување.

VII. ВАЖНОСТ НА ОЗНАКИТЕ И СЕРТИФИКАТИТЕ ЗА ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТА НА ТИП НА МЕРИЛО И ОЗНАКИТЕ, ЖИГОВИТЕ, ОДНОСНО СЕРТИФИКАТИТЕ ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА НА МЕРИЛАТА ОД СТРАНСКО ПОТЕКЛО

Член 31

Во Република Македонија се признаваат за важечки: -ознаките и сертификатите за сообразноста на типот на мерилата и

-ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло, кои се издадени во согласност со меѓународните, како и билатерални или мултилатерални договори кои ги склучила и ратификувала, односно на кои им пристапила Република Македонија.

Член 32

Бирото води Регистар во кој се врши упис на ознаките и сертификатите за сообразност на типот на мерилата и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло издадени во согласност со членот 31 од овој закон.

Уписот во Регистарот од ставот 1 на овој член се врши врз основа на барање од заинтересирано правно и физичко лице.

За вршење на упис на податоците од ставот 1 на овој член во Регистарот, Бирото донесува решение.

Против решението со кое се одбива уписот во Регистарот може да се изјави жалба до министерот за економија.

Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот од ставот 1 на овој член, како и формата и содржината на решенијата од ставовите 3 и 4 на овој член, ги пропишува министерот за економија.

VIII. МЕТРОЛОШКИ НАДЗОР НАД КОЛИЧИНИТЕ И ОЗНАКИТЕ НА ПАКУВАНИТЕ ПРОИЗВОДИ

Член 33

Количините и ознаките на пакуваните производи во прометот подлежат на метролошки надзор.

Во Република Македонија можат да се пуштаат во промет само пакуваните производи, чија количина е точно, јасно и недвосмислено означена и ако отстапувањата од означената количина е во рамките на дозволените отстапувања.

Член 34

Метролошкиот надзор над прометот на пакуваните производи го врши Бирото или овластено правно лице.

Министерот за економија, на предлог на Бирото, со решение го овластува правното лице чија компетентност е верифицирана согласно со правилата за акредитација или правилата еднакви на акредитацијата согласно со Законот за акредитација и доколку ги исполнува дополнителните услови за метролошкиот надзор над пакуваните производи.

Министерот за економија ги пропишува дополнителните услови во однос на став 2 од овој член, постапката за овластувањето на правното лице, задачите на овластеното правно лице и надзорот на исполнетоста на барањата за овластување.

Член 35

Министерот за економија ги пропишува начинот и постапката на вршење на метролошкиот надзор и барањата кои пакуваните производи треба да ги исполнуваат по однос на количините, начинот за означување на количините и дозволените отстапувања од означената количина и листата на номиналните количини на пакуваните производи.

Член 36

Ако со метролошкиот надзор се утврди дека пакуваните производи не одговараат на соодветната назначена количина, или не е јасно или е двосмислено означена количината, или отстапуваат од дозволеното отстапување, Бирото донесува решение за забрана за нивно пуштање во промет.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението од ставот 2 на овој член.

IX. ЦЕНИ НА УСЛУГИ

Член 37

За услугите кои ги вршат Бирото и овластеното правно лице, а кои се однесуваат на:

- калибрација на еталони;
- меѓулабораториска споредба на еталони;
- оцена на сообразност на типот на мерилата;
- испитување на тип на мерила;
- верификација на мерилата;
- надзор над исполнетоста на условите за овластување на правните лица;
- обезбедувањето на ознаките и сертификатите за оцена на сообразноста на типот на мерилата;
- обезбедување на ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата;
- регистрација на ознаките и сертификатите за сообразност на типот на мерилата и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата од странско потекло;
- метролошки надзор над количините на ознаките на пакуваните производи и
- консалтинг и обука, се наплатува надоместок.

Висината и начинот на наплатувањето на надоместокот од ставот 1 на овој член ги пропишува Владата на Република Македонија.

X. НАДЗОР

Член 38

Надзор над примената на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони врши министерството за економија

Член 39

Инспекциски надзор над примената на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони по однос на употребата на законските мерни единици и прометот и употребата на мерилата врши органот надлежен за работата на пазарната инспекција.

Член 40

Стручен надзор над примената на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони по однос на употребата на законските мерни единици, исполнетоста на условите за остварување, чување и одржување на националните еталони, прометот и употребата на мерилата и работата на правните лица овластени врз основа на овој закон го врши Бирото.

Член 41

Министерот за економија го пропишува начинот и постапката на стручниот надзор.

Член 42

Работниците кои работат на задачите и работите на стручниот надзор мораат да имаат легитимација со која се утврдува нивното службено својство и се должни да ја покажат ако тоа се бара од нив.

Легитимацијата ја издава министерот за економија.

Министерот за економија го пропишува образецот и начинот на издавање и одземање на легитимацијата.

Член 43

Ако се утврди дека се повредени одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони по однос на употребата на законските мерни единици и прометот и употребата на мерилата, органот надлежен за работа на пазарната инспекција ќе донесе решение за забрана, односно Бирото ќе му предложи да донесе забрана за:

- употреба на мерни единици кои не се пропишани со овој закон и

- пуштање во промет и употреба на мерила од членот 3 став 1 на овој закон кои не ги исполнуваат барањата пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 44

Ако се утврди дека се повредени одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој и други закони по однос на исполнетоста на условите за остварување, чување и одржување на националните еталони, работата на правните лица овластени врз основа на овој закон Бирото ќе донесе решение за:

-укинување на решението за признавање еталон за национален еталон и

-предлог до министерот за економија за укинување на решението за овластување на правното лице.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

XI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Со парична казна од 80.000 до 240.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице ако:

1) употребува мерни единици кои не се пропишани со овој закон, односно со прописите издадени врз основа на овој закон (член 10 став 3);

2) пушти во промет или во употреба мерила од членот 3 став 1 на овој закон, а кои не ги исполнуваат барањата на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и други закони за оценка на сообразноста на типот на мерилата и за верификација на мерилата (член 17);

3) ограничи употреба на мерила (член 18 став 2);

4) не се грижи за првата верификација (член 22);

5) не се грижи за периодичната верификација (член 23);

6) не се грижи за вонредната верификација (член 25 став 3);

7) употребува мерило чии ознаки и жигови, односно сертификат за верификација престанале да важат (член 29 став 2);

8) употребува мерило кое нема ознаки и жигови, односно сертификат за верификација (член 29 став 3);

9) пушти во промет пакувани производи чија количина не е точна, јасно и недвосмислено означена и ако нивната права количина не е во рамките на дозволените отстапувања од означената количина (член 33 став 2);

10) не го почитува решението за забрана за пуштање во промет на пакувани производи (член 36 став 1);

11) не го почитува решението за забрана на употреба на мерни единици кои не се пропишани со овој закон, односно со прописи издадени врз основа на овој закон (член 43 став 1 алинеја 1) и

12) не го почитува решението за забрана за пуштање во промет и употреба на мерила од членот 3 став 1 од овој закон, а кои не ги исполнуваат барањата на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и други закони за оценка на сообразноста на типот на мерилата и за верификација на мерилата (член 43 став 1 алинеја 2).

Со парична казна од 15.000 до 45.000 денари ќе се казни и одговорното лице во правното лице за сторен прекршок во врска со ставот 1 од овој член.

Покрај паричната казна во врска со ставот 1 точки 2, 7, 8 и 12 од овој член ќе се изрече и мерка за безбедност-одземање на мерилата со кои е сторен прекршокот.

Член 46

Со парична казна од 15.000 до 45.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице за дејствијата од членот 45 став 1 точки 1, 7, 8, 9, 10, 11 и 12.

Покрај паричната казна во врска со членот 45 став 1 точки 2, 7, 8 и 12, ќе се изрече и мерка за безбедност-одземање на мерилата со кои е сторен прекршокот.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Прописите донесени врз основа на Законот за мерните единици и мерилата ("Службен весник на Република Македонија" број 23/95), како и подзаконските акти кои се применуваат во согласност со тој закон, ќе се применуваат до донесувањето на прописите врз основа на овој закон.

Член 48

Ознаките и сертификатите за оценка на сообразноста на типот на мерилата (решенија за одобрение на тип на мерило), како и ознаките и жиговите, односно сертификатите за верификација на мерилата (жигови, односно уверенија за исправност на мерило), кои се издадени пред влегувањето во сила на овој закон, остануваат да важат, под условите и роковите утврдени во прописите врз основа на кои се издадени, се до донесување на прописите врз основа на овој закон со кои се уредува начинот, постапката и условите за нивно издавање.

Член 49

Владата на Република Македонија заради непречено извршување на работите и задачите во областа на метрологијата, ќе обезбеди простории за работа на Бирото.

Соодветните материјални средства, опремата и архивата од Службата за стандардизација и метрологија кои се однесуваат на работите на метрологијата се пренесуваат на Бирото.

Вработените од Службата за стандардизација и метрологија кои вршат работи и задачи од областа на метрологијата, ќе продолжат да ги вршат овие работи и задачи во Бирото.

Член 50

Службата за стандардизација и метрологија продолжува да работи како Биро за метрологија во состав на Министерството за економија.

Член 51

До конституирањето на Бирото, Службата за стандардизација и метрологија, ќе ги врши работите од областа на метрологијата.

Член 52

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за мерните единици и мерилата ("Службен весник на Република Македонија", број 23/95).

Член 53

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Ligji për metorologji

I Dispozitat e përgjithshme

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet sistemi metrologjik në Republikën e Maqedonisë, kompetencat e Birosë për metrologji njësitë matëse ligjore, e tallonet, materialet referente, qarkullimi për përdorimin e njësive, vlerësimi i përshtatshmërisë të tipit të njësive, verifikimi i masave, domethënia e shënjave dhe çertifikimit për përshtatshmërinë e njësive: vlera e shënjave dhe çertifikatave për verifikimin e njësive me prejardhje të huaj: mbikëqyrja metrologjike mbi sasitë dhe shënjat e prodhimeve të paketuara: mbikëqyrja mbi zbatimin e këtij ligji dhe pyetjeve të tjera që janë më rëndësi për sistemin metrologjik për sigurimin e bashkësisë së masave në Republikë dhe në botë.

Neni 2

Shprehje të veçanta që përdoren në këtë ligj e kanë këtë kuptim:

- 1) Metrologjia është shkencë për matje
- 2) Njësia matëse është vlerë e ndonjë madhësie e definuar dhe akceptuar me konventë të ketë vlerë numrore baras me (1).
- 3) Njësia matëse është njësi matëse përdorimi i së cilës është sjellë dhe është lejuar me këtë ligj.
- 4) Etalloni matës (në tekstin e mëtejshëm: etallon) është njësi matëse e materializuar, masë apo njësi matëse ose system matës i dedikuar të definojë, realizojë të ruajë ose të riprodhojë njësi një ose më shumë vlera të madhësisë, me qëllim që të shërbejë si referencë.
- 5) Etalloni nacional është etallon referent i cili me vendimin e birosë për metrologji është i pranuar të shërbejë në Republikën e Maqedonisë si bazë për vërtetimin e vlerave të etalloneve tjera të madhësive të njëjta.
- 6) Etalloni referent është etallon i cili në bazë ka kualitet metrologjik më të lartë dhe është në disponim në vend të dhënë ose në organizatat e dhëna dhe shërben si bazë për matje në atë vend.
- 7) Kalibracioni është përmbledhje e procedurave në të cilat vendoset relacion në mes vlerave të madhësisë e cila tregon masën apo sistemin e masës, apo vlera që e prezenton masa e materializuar apo material referent me vlera të përshtatshme të etalloneve të realizuara në kushtet e caktuara.
- 8) Veti përcvjellse e cila ka për qëllim që rezultatet matëse të etallonit apo masat të sillen në lidhje me referenca të caktuara, zakonisht me ato nacionale ose etallone ndërkombëtare të cilat

- nëpërmes zinxhirit të pandërprerë të ndërmjetësimit kanë definime të papërcaktuara.
- 9) Material referent është material apo substancë karakteristikat e të cilës në relacion të vetive fizike apo përmbajtjes fizike janë mjaftë mirë të përcaktuara që të shfrytëzohet për kalabrimin e talloneve dhe masave për kontrollimin e metodës matëse.
 - 10) Material i referentit të çertifikuar-është material referent me certifikatë, për karakteristikat e të cilave në relacion të vetive fizike ose përmbajtjes fizike është vendosje e ardhshme me njësi matëse me të cilat shprehen vlerat e vetive fizike apo përmbajtja kimike dhe për të cilën mund të përcaktohet masa e padefinuar.
 - 11) Masë është mjet e dedikuar për të matur vetë apo në përbërje me mjete plotësuese.
 - 12) Kategoria për masë prezenton masa të cilat masin madhësi të njëjta fizike.
 - 13) Lloji i masave-prezenton masa të cilat në mënyrë të njëjtë apo të ngjashme masin madhësi të njëjta fizike.
 - 14) Lloji i masave-prezenton masat e prodhimit të njëjtë të cilat kanë karakteristikat e ngjashme në pikëpamje të dedikimit, mënyrës së përdorimit, principit të konstrukcionit, forma, pjesët përbërse, materialet dhe karakteristikat metrologjike, ndërsa mund të dallohen në masë të perimetrit dhe vlerave nominale;
 - 15) Verifikacioni është përmbledhje e procedurave të cilat i kryenë Biroja për metrologji apo personi juridik i autorizuar nga ana e ministritë për ekonomi me qëllim për të verifikuar dhe vërtetuar a është matja në pajtim me shënimet dhe kushtet e caktuara metrologjike. Verifikacioni përfshinë pasqyrën metrologjike dhe vulosje gjegjësisht dhënien e certifikatës për verifikacion.
 - 16) Kontrollë metrologjik-është përmbledhje e procedurave me të cilat vërtetohet se a është masa në pajtim me kushtet në aspekt të vetive metrologjike të veta për arsye verifikimi
 - 17) Vulosja-është përmbledhje e procedurave qëllimi i të cilave është që të vihen shënja me të cilën vërtetohet se masa i plotëson dispozitat dhe aktet tjera për verifikim. Pjesë të Cktuara nga masa që mund të ndikojnë në vetitë metrologjike, vulosën për t'i mbrojtur nga ndryshimi apo zavendësimi pas mbarimit të verifikimit;
 - 18) Prodhimet e paketuara, janë prodhime në gjendje të ngurtë, të lëngët dhe fluore me paketim të kontrolluar të cilat janë të paketuara në mungesë të blerësit dhe përmbajtje kuantitative që nuk mund të jetë ndryshuar pa u hapur apo ndrrimin e paketimit.

Neni 3

Dispozitat e këtij ligji kanë të bëjnë me masat të cilat përdoren për sigurim të:

- mbrojtja e shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe bimëve

- mbrojtja e ambientit jetësor dhe natyrës
- sigurinë e përgjithshme teknike
- këmbim i papenguar i mallrave dhe shërbimeve
- procedura para organeve administrative dhe gjyqësore.

Për të gjitha masat nga paragrafi 1 i këtij neni patjetër duhet të definohet dhe sigurohet përcjellshmëria.

II. BIROJA PËR METROLOGJI

Neni 4

Për kryerjen e punëve profesionale në lëminë e metrologjisë të percaktuara me këtë dhe ligjet tjera janë bazë për themelimin e birosë për metrologji, (ne tekstin e mëtutjeshëm: Biro),si organ në përbërjen e Ministrisë së Ekonomisë.

Biroja ka veti të personit juridik.

Në bironë udhëheqë drejtori.

Neni 5

Me qëllim të mirëmbajtjes dhe zhvillimit të sistemit metrologjik në Republikën e Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit të ekonomisë sjellë programin vjetor.

Për zbatimin e programit nga paragrafi 1 i këtij neni Ministria e Ekonomisë mëse paku dy herë në vit dërgon raport pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Neni 6

Biroja i kryenë punët dhe detyrat nga lëmia e sistemit metrologjik të Republikës së Maqedonisë të cilat kanë të bëjnë me:

- mbikëqyre mbi përdorimin dhe mënyrën e shkrimit të njësive ligjore të masave;
- sirugimin e përcjellmërisë, realizimin, mbrojtjen dhe mirëmbajtjen të etallonave nacionale dhe materialeve referente të çertifikuara;
- mundësimin e përcjellmërisë të etalloneve referente;
- kalibracioni për masa dhe etallone;
- pjesëmarrje në procedurën e akreditimit të laboratorëve për kalibrin dhe testim në bazë të ligjit për akreditim;
- mbikëqyrja mbi punën e personave juridik të autorizuar për kryerjen e punëve të caktuara nga skena e metrologjisë në bazë të këtij ligji;
- ofrimi i pajtueshmërisë të tipeve të masave;
- verifikimi i masave;

- procedura për regjistrime, për pranimin e afatit të shënjave dhe çertifikatavenë pajtim me lgjin e masave, shënjave dhe volosjeve, gjegjësisht çertifikatave për verifikim të masave me prejardhje të huaj;
- mbikëqyrje metrologjike mbi masën dhe vënien e shenjave të prodhimeve të caktuara;
- mbikëqyrje profesionale mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe akteve të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera;
- stërvitje në kontinuitet dhe edukim i të punësuarëve në biro dhe të personave të autorizuar juridik;
- definimi i punëve dhe detyrave të këshillit metrologjik dhe pjesëmarrja në punën e tij;
- shërbime konsaltinge për nevojat e personave juridik dhe fizik të cilët kryen qarkullim apo përdorimin e masave;
- bashkëpunim me organet dhe inspektionet tjera;
- unë dhe detyra tjera në lidhje me realizimin e këtij ligji dhe akteve të sjellura në bazë të këtij ligji.

Neni 7

Biroja merrë pjesë dhe e përfaqëson Republikën e Maqedonisë në organizatat ndërkombëtare dhe regjionale nga sfera e metrologjisë bashkëpunon me ata dhe është pjesëmarrës në punën e tyre.

Neni 8

Ministri për Ekonomi formon këshill metrologjik (në tekstin e mëtejshëm këshill), i cili punon si trup profesional dhe këshilldhënës i birosë në lëminë e metrologjisë.

Këshilli përbëhet nga kryetari dhe antarët, të cilët më vendim i emron ministri për ekonomi në sajë të principit profesional dhe kompetent dhe përfaqësim të barabartë të gjithë subjekteve të interesuar për sistemin metrologjik.

Kryetari dhe antarët e këshillit emrohen në afat prej 4 vjet.

Për punën e këshillit të kryetarit dhe të antarëve është i paraparë kompenzim i adekuat që e jepë Ministri për Ekonomi.

Për punën e vet Këshilli mëse paku një herë në vit dërgon raport Ministrin të Ekonomisë.

Neni 9

Biroja boton gazetë në të cilën shpallen:

- Çertifikatat për vlerësimin e pajtueshmërisë të tipit të masave të dhëna në bazë të këtij ligji nga ana e birosë ose te personave

juridik të autorizuar për vlerësim të pajtueshmërisë të tipit të masave;

- Vendimet e Ministrit për Ekonomi për autorizim të personave juridik për kryerjen lëmvive të caktuara profesionale në bazë të këtij ligji;
- -vendimet e birosë për njohjen e etalloneve referente si etallone nacionale;
- -regjistrin e njohjes së shënjave dhe çertifikatave që janë në fuqi për përputhshmërinë e tipit të masave dhenjave dhe vulave gjegjësisisht çertifikatave për verifikimin e masave me prejardhje të huaj;
- punime profesionale dhe shkencore nga lamia e metrologjisë dhe
- informatat tjera nga lamia e metrologjisë.

III.NJËSI MATËSE

Neni 10

Në Republikën e Maqedonisë përdorën njësi matese ligjore.

Njësitë matese ligjore janë:

- 1) Njësitë e sistemit ndërkombëtar i njësive SI (Sistem Internacionale d' Unites) (në tekstin e mëtutjeshëm;SI);
- 2) Shuma decide dhe pjesët decimale të njësive të SI;
- 3) Njësi tjera;
- 4) Njësi matëse të përbëra të formuara më kombinim të njësive të pikave 1 ,2 dhe 3 të paragrafit 2 të këtij neni.

Shfrytëzimi i obligueshëm i njësive matëse ligjore të paragrafit 1 të këtij neni shfrytëzohen për:

- 1) Etallone masën dhe materiale referente;
- 2) Rezultatet të marra nga matjet e bëra dhe
- 3) Projektimi i madhësive matëse të cilët tregohen si njësi matëse në lëminë e mbrojtjes të jetës dhe shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe bimëve si dhe mbrojtjes të ambientit jetësor dhe natyrës, siguria e përgjithshme e mallrave, prodhimi dhe qarkullimi i mallrave dhe shërbimeve, arsimit, standardizimi dhe në procedurat gjyqësore.

Neni 11

Ministri për Ekonomii parashef definicionet, emrat dhe simbolet, vendin dhe menyrën e shfrytëzimit, obligimin e përdorimit dhe mënyrën e shkrimit të njësive matëse ligjore.

IV ETALLONAT

Neni 12

Biroja i realizon, mbron dhe mirëmban etallonet nacionale dhe me kalibracion dhe krahasim ndërlaboratorik e mundëson përcjellshmërinë e tyre.

Biroja me vendim mund të njohë etallon nacional, çdo lloj etalon referent të cilën e realizon, mbron dhe mirëmban person i caktuar juridik.

Neni 13

Ministri për Ekonomi i parashf kushtet përkatëse për realizimin, mbrojtjen dhe mirëmbajtjen e tallonave nacionale dhe kushteve për pranimin e etallonaave referente si etallona navionale.

Neni 14

Nëse biroja vërteton se kushtet për pranimin e një etallonit për etallon nacional ose kushte për zbatimin ruajtjen dhe mirëmbajtjen e etalloneve nacionale nuk janë të plotësuara do të sjellë vendim me të cilin do ta tërheqë vendimin për pranimin e etallonit si etallon nacional.

Kundërvendimit nga paragrafi 1 të këtij neni mund të jepet ankesë deri te ministrit për ekonomi.

Ankesa nuk e anulon realizimin e vendimit.

V.MATERIALET REFERENTE

Neni 15

Materiale referente të çertifikuara mund të realizoj, ruaj dhe mirëmban biroja ose personi juridik të cilët për karakteristikat e tyre konfirm cilsi fizike apo përbërjes kimike mundësojnë përcjellmëri me njesitë matëse me të cilat shprehen vlerat e cilësive fizike apo përbërjes kimike.

Neni 16

Ministri për ekonomi e përcakton mënyrën dhe procedurën e realizimit, ruajtjes dhe mirëmbajtjes të materialeve referente të çertifikuara.

VI.MASA

1.Qarkullimi dhe shfrytëzimi i masave

Neni 17

Në Republikën e Maqedonisë nuk mund të lëshohen në qarkullim ose në përdorim masat nga neni 3 paragrafi 1 i këtij ligji, nëse nuk i plotësojnë kërkesat e përcaktuara me këtë ligj dhe dispozitat e nxjerra në bazë të këtij ligji dhe të ligjeve tjera për vlerësimin e pajtueshmërisë së tipit të masës dhe për verifikimin e masave.

2. Vlerësimi i pajtueshmërisë së tipit të masave

Neni 18

Me veprimin e vlerësimit të pajtueshmërisë së tipit të masave caktohet pajtueshmëria e tyre me kërkesat e këtij ligji dhe të dispozitave të nxjerra në bazë të këtij ligji dhe të ligjeve tjera edhe përdorshmëria e tyre.

Në Republikën e Maqedonisë nuk mund të kufizohet përdorimi i masave të cilat i kanë plotësuar kërkesat e paragrafit 1 të këtij neni.

Neni 19

Ministri i Ekonomisë i cakton me dispozitë mënyrën dhe veprimin për vlerësimin e pajtueshmërisë së tipit të masave, si dhe metodën, disa metoda të caktuara ose një kombinim të caktuar të metodave për vlerësimin e pajtueshmërisë së tipit të masave si dhe përmbajtjen dhe formën e çertifikatave për pajtueshmërinë e tipit të masave.

Neni 20

Çmimin e pajtueshmërisë e bën Biroja ose personi juridik i autorizuar nga Ministri i Ekonomisë.

Ministri i Ekonomisë, me propozimin e Biosë, e autorizon personin juridik kompetenca e të cilit është verifikuar në harmonizim me rregullat për akreditim ose rregulla të njëjta të akreditimit në harmonizim me Ligjin për akreditim dhe të cilat i plotësojnë kushtet plotësuese për veprime të caktuara për vlerësimin e pajtueshmërisë së tipit të masave.

Ministri i Ekonomisë i cakton me dispozitë kushtet plotësuese nga paragrafi 2 i këtij neni, procedurën për autorizimin e personit juridik, detyrat e personit të autorizuar juridik dhe vlerësimit e plotësimit të kushteve për autorizim.

3. Verifikimi i masave

Neni 21

Masat nga neni 3 i këtij ligji u nënshtrohen verifikacionit të parë, periodik dhe të jashtëzakonshëm.

Neni 22

Për verifikimin e parë të masave është i obliguar që të kujdeset prodhuesi i masave.

Neni 23

Për verifikimin periodik të masave është i obliguar të kujdeset posesuesi i masave.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni për verifikimin periodik të masave për energjinë termike, numrorët për energjinë elektrike orët lidhëse, orët e matjes së ujit, masat për lëndë djegëse të lëngshme, matësit e gazrave, korektorët, orët e parkingut, janë të obliguar të kujdesën personat juridik dhe fizik që shesin energji termike, energji elektrike, ujë, lëndë djegëse lëngore, gaz, japin hapësirë për parking , pa e marë parasysh ate se cili është materiali i atyre mesave.

Neni 24

Masa preiodikisht verifikohet në vitin kur kalon vlerëshmëria e shënjave dhe vulzave, respektivisht çertifikata për verifikimin e masës.

Neni 25

Verifikimi i jashtëzakonshëm është i obligueshëm për masat të cilat janë vënë jashtëpërdorimit për arsye servisi për shkak të defektit ose mungesave të tjera teknike

Me verifikimin e jashtëzakonshëm verifikohet se masa a është edhe më tutje në pajtueshmëri me tipin e lejuar, respektivisht me kërkesat e caktuara me dispozitë në harmonizim me këtë ligj.

Personi juridik i cili e ka rregulluar ose rirregulluar masan kujdeset për verifikimin e jashtëzakonshëm.

Neni 26

Ministri i Ekonomisë i jepë me dispozitë mënyrën dhe procedurën për verifikimin e masave nga nenet 22,23 dhe 25 të këtij ligji.

Neni 27

Ministri i Ekonomisë i cakton kategoritë dhe llojet e masave për të cilat verifikimi është i obligueshem, veprimet për verifikimin, afatet e verifikimit periodic, si dhe kategoritë dhe llojet e masave për të cilat mund të merret autorizim për verifikimin.

Neni 28

Nëse me rastin e veprimit për verifikim konstatohet se masa është në pajtueshmëri me tipin e lejuar, respektivisht me kushtet metrologjike të caktuara me dispozitë për verifikim, ajo shënohet dhe vuloset me shenjën dhe vulzën për verifikim, respektivisht jepet certifikatë për verifikim.

Nëse me rastin e veprimit për verifikim konstatohet se masa nuk është në pajtueshmëri me tipin e lejuar kërkesat metrologjike të caktuara me dispozitë për verifikim, ajo nuk shënohet dhe vuloset me shenjën dhe vulzën për verifikim, respektivisht nuk jepet certifikatë për verifikim.

Neni 29

Ministri i Ekonomisë i cakton me dispozitë llojet dhe format e shejzave dhe vulzave të cilat shfrytëzohen me rastin e verifikimit të masave, si dhe përmbajtja dhe forma e certifikatës për verifikim.

Shenjzat dhe vulzat, respektivisht certifikata për verifikim pushojnë të vlejnë, nëse:

- 1) ka kaluar vlershmëria e tyre;
- 2) janë ndryshuar, dëmtuar ose mënjanuar (kjo ka të bëjë vetëm me shenjzat dhe vulzat);
- 3) janë anuluar dhe
- 4) masa është përmirësuar ose ripërmirësuar.

Masa e cila nuk ka shenjza dhe vulza, respektivisht certifikatë për verifikim ose shenjzat dhe vulzat e të cilave, respektivisht certifikata e të cilave për verifikim kanë pushuar të vlejnë, nuk mund të përdoret.

Neni 30

Verifikimin e dhënë vetë Byroja ose personi juridik i autorizuar nga Ministria e Ekonomisë.

Ministri i Ekonomisë me propozim të Byrosë, e autorizon personin juridik kompetencat e të cilit janë të verifikuara në pajtim me rregullat për akreditim ose rregulla të njëjta me akreditimin në pajtim me Ligjin për akreditim dhe të cilat i plotësojnë kushtet plotësuese për verifikimin e llojeve të masave të caktuara.

Ministri i Ekonomisë i cakton kushtet lidhur me paragrafin 2 të këtij neni, procedurën për autorizim të personit juridik, detyrat e personit të autorizuar dhe vlerësimin e permbushjes së kërkesave për autorizim.

VIII.RËNDËSIA E SHENJAVE DHE ÇERTIFIKATAVE PËR VLERËSIMIN NË PËRPUTHSHMËRI TË TIPIT TË MATJES DHE SHËNJAT,VULZAT PËRKATËSISHT ÇERTIFIKATAT PËR VERIFIKIM TË MASAVE ME PREJARDHJE TË HUAJ

Neni 31

Në Republikën e Maqedonisë pranohen si të vlefshme:

- shenjat dhe çertifikatat për përputhshmërinë e tipit të masave dhe
- shenjat dhe vulzat, përkatësisht çertifikatat për verifikimin e masave me prejardhje të huaj, të cilat janë dhënë në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare si dhe marrëveshjet bilaterale dhe multilaterale të cilat i veri dhe ratifikoi, gjegjësisht të cilët i pranon Republika e Maqedonisë.

Neni 32

Byroja mbanë regjistrin në të cilin bëhet regjistrimi e shenjave dhe çertifikatave për pajtueshmëri të tipit të materiet të dhënave dhe vulzave përkatësisht çertifikatave për verifikim të materies me prejardhje të huaj të dhëna në pajtim me nenin 31 të këtij ligji.

Regjistrimi në regjistër nga paragrafi 1 i këtij neni bëhet në bazë të kërkesës së personit të interesuar juridik dhe fizik.

Përbërjen e regjistrimit të të dhënave nga paragrafi 1 i neni në Regjistër Byroja sjellë vendime.

Kundër vendimit me të cilin refuzohet regjistrimi në Regjistër mund të paraqitet ankesë pranë ministrit të ekonomisë.

Forma përmbajtja dhe menyra e mbajtjes së regjistrimit nga paragrafi 1 i këtij neni si dhe forma dhe përmbajtja e vendimeve nga paragrafi 3 dhe 4 të këtij neni rregullohen nga Ministri i Ekonomisë.

VIII MBIKËQYRJA METROLOGJIKE MBI SASINË DHE SHENJZAT E PRODHIMEVE TË PAKETUARA

Neni 33

Sasitë dhe shenjat e prodhimeve të paketuara të lëndës në qarkullim i nënshtrohen mbikëqyrjes metrologjike.

Në Republikën e Maqedonisë mund të lëshohen në qarkullim vetëm prodhimet e paketuara sasia e të cilave është e saktë, e qartë dhe pa mëdyshje të shënuara dhe nëse shmangejet nga sasia e shënuar është në suazat e shmangejeve të lejuara.

Neni 34

Mbikëqyrjen metrologjike mbi qarkullimin e prodhimeve të paketuara e bënë Byroja ose personi juridik i autorizuar.

Ministri i Ekonomisë me propozimin e Byrosë, me vendim e autorizon personin juridik kompetenca e të cilit është e verifikuar në harmonizim me rregullat për akreditim ose rregullat e barabarta të akreditimit në harmonizim me Ligjin për akreditim dhe poqese i plotëson kushtet plotësuese për mbikëqyrjen metrologjike mbi prodhimet e paketuara.

Ministri i Ekonomisë i cakton me dispozita kushtet plotësuese lidhur me paragrafin 2 të këtij neni, procedurën për autorizimin e personit juridik, detyrat e personit juridik të autorizuar dhe mbikëqyrjen e plotësimit të kërkesave për autorizim.

Neni 35

Ministri i Ekonomisë i cakton me dispozitë mënyrën dhe procedurën e kryerjes së mbikëqyrjes metrologjike dhe kërkesave të cilat prodhimet e paketuara duhet t'i plotësojnë lidhur me sasitë, mënyrën e shënimit të sasive dhe shmangjet e lejuara nga sasia e lejuar dhe lista e sasive nominale të prodhimeve të paketuara.

Neni 36

Nëse me mbikëqyrjen metrologjike konstatohet se prodhimet e paketuara nuk i përgjigjen sasisë gjegjëse të shënuar, ose nuk është e qartë ose është e dy kuptimshme sasia e shënuar, ose shmangen nga shmangëja e lejuar, Biroja sjellë vendim për ndalimin e lëshimit të tyre në qarkullim.

Kundër vendimit nga paragrafi e1 i këtij neni mund të paraqitet ankesë pranë Ministrisë të Ekonomisë

Ankesa nuk shtyn zbatimin e vendimit nga paragrafi 2 i këtij neni.

IX.ÇMIMET E SHËRBIMEVE

Neni 37

Për shërbimet të cilat i kryejnë Byroja dhe personi juridik i autorizuar, të cilat kan të bëjnë me:

- kalibrimin e etalonit;
- krahasimin ndërlaboratorik të etalonëve
- vlersimin e pajtueshmërisë të tipit të kriterëve;
- hulumtimin e tipeve të kriterëve;
- verifikimin e kriterëve;
- mbikqyrje në plotsimin e kushteve për autorizim të personave juridik;
- sigurimin e shenjave dhe sertifikatëve për vlersim të pajtueshmërisë të tipeve të kriterëve;
- sigurimin e shenjave dhe vulave, respektivisht sertifikatët për verifikimin e kriterëve;
- regjistrimin e shenjave dhe sertifikatëve për pajtueshmërinë e tipeve të kriterëve dhe shenjave dhe vulave, respektivisht sertifikatëve për verifikimin e kriterëve me prejardhje të huaj;
- mbikqyrje metrologjike të sasisive të shenjave në prodhimet e paketuara dhe
- konsalting dhe stërvitje , paguhet kompenzim.

Lartësinë dhe mënyrën e pagesës të kompenzimit nga paragrafi 1 i këtij ligji i cakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

X.MBIKQYRJE

Neni 38

Mbikqyrje në aplikimin e dispozitave të këtij ligji dhe urdhëresat të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve të tjera i kryen ministria për ekonomi.

Neni 39

Mbikqyrje inspektorale në aplikimin e dispozitave të këtij ligji dhe urdhëresat të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera në raport me përdorimin e njësive matëse ligjore dhe qarkullimin dhe përdorimin e kriterëve I kryen organi kompetent për punën e inspektoratit të tregut.

Neni 40

Mbikqyrje profesionale në aplikimin e dispozitave të këtij ligji dhe urdhëresave të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve të tjera në raport me përdorimin e njësive matëse ligjore, plotsimi I kushteve për realizimin, ruajtjen dhe mirmbajtjen e etaloneve nacionale, qarkullimin dhe përdorimin e kriterëve dhe punën e personave juridik të autorizuar në bazë të këtij ligji I kryen Byroja.

Neni 41

Ministri për ekonomi I e përcakton mënyrën dhe procesin e mbikqyrjes profesionale.

Neni 42

Puntorët që punojnë në detyrat dhe punët e mbikqyrjes profesionale patjetër duhet të kenë librezë më të cilën do të vërtetohet karakteristika e tyre zyrtare dhe janë të obliguar ta tregojnë ate nëse ajo kërkohet prej tyre.

Librezën e jep ministri për ekonomi.

Ministri për ekonomi e përcakton formularin dhe mënyrën e dhënjës dhe marjes së librezës.

Neni 43

Nëse konstatohet se janë lënduar dispozitat të këtij ligji dhe urdhëresat të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera në raport më përdorimin e njësive matëse ligjore dhe qarkullimit dhe përdorimin e kriterëve, organi kompetent për punën e inspektoriatit të tregut sjell vendim për

ndalim, respektivisht Byroja propozon që të sjell ndalesë për:

- përdorimin e njësive matëse të cilat nuk janë të rregulluara me këtë ligj;
- lëshimin në qarkullim dhe përdorimi i kriterëve nga neni 3 paragrafi 1 I këtij ligji të cilët nuk i plotsojnë kërkesat të rregulluara me këtë ligj dhe urdhëresat e sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera.

Kundër vendimit nga paragrafi 1 I këtij neni mundet të parashtrohet ankesë deri te ministri për ekonomi.

Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

Neni 44

Nëse konstatohet se janë shkelur dispozitat e këtij ligji dhe urdhëresat të sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera në raport me plotsimine kushteve për realizimin, rruajtjen dhe mirmbajtjen e etaloneve nacionale, puna e personave juridik të autorizuar në bazë të këtij ligji Byroja sjell vendim për:

- anulim të vendimit për pranimin e etalonit për etalon nacional dhe
- propozim deri te ministri për ekonomi për anulim të vendimit për autorizim të personit juridik.

Kundër vendimit të paragrafit të këtij neni mundet të parashtrohet ankesë deri te ministri për ekonomi.

Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

XI.DISPOZITË NDËSHKIMORE

Neni 45

Me dënim me para prej 80 000 deri 240 000 denari do të dënohet për shkelje personi juridik nëse:

- 1).përdor njësi matëse të cilat nuk janë të rregulluara me këtë ligj, respektivisht me urdhëresat të sjellura në bazë të këtij ligji (neni 10 paragrafi 3);

- 2).lëshon në qarkullim ose në përdorimkriterë nga neni 3 paragrafi 1 I këtij ligji, të cilat nuk I plotsojnë kërkesat e këtij ligji dhe urdhëresat e sjellura në bazë të këtij dhe ligjeve tjera për vlerësim të pajtueshmërisë së tipit të kriterëve dhe për verifikimin e kriterëve(neni17);
- 3).kufizon përdorimin e kriterëve;(neni 18 paragrafi2);
- 4).nuk kujdeset për verifikimin e parë(neni22);
- 5).nuk kujdeset për verifikimin periodik(neni23);
- 6).nuk kujdeset për verifikimin e jashtëzakonshëm (neni25 paragrafi3);
- 7).përdor kriterë të shenjave dhe vulave, respektivisht certifikat për verifikim kan pushuar të vlejné(neni 29 paragrafi 2);
- 8).përdor kriterë e cila nuk ka shenja dhe vula,respektivisht certifikat për verifikim (neni 29 paragrafi 3);
- 9).lëshon në qarkullim prodhime të paketuara e që sasia e tyre nuk është e saktë, qartë dhe pa menduar e shënuar, dhe nëse sasia e tyre e vërtetë nuk është në përputhshmëri me dispozitat e sasisë së shënuar(neni 33 paragrafi 2);
- 10).nuk e respekton vendimin për ndalimin e lëshuarjes në qarkullim të prodhimeve të paketuara 9neni 36 paragrafi 1);
- 11).nuk e respekton vendimin për ndalimin e përdorimit të njësive matëse të cilat nuk janë të rregulluara me këtë ligj,respektivisht me urdhëresat e sjellura në bazë të këtij ligji (neni 43 paragrafi 1 alineja1) dhe
- 12).nuk e respekton vendimin për ndalimin e lëshuarjes në qarkullim dhe përdorimit të kriterëve nga neni 3 paragrafi 1 I këtij ligji, të cilat nuk I plotsojnë kërkesat e këtij ligji dhe urdhëresat e sjellura në bazë të këtij ligji dhe ligjeve tjera për vlerësimine pajtueshmërisë të tipit të kriterëve dhe për verifikimin e kriterëve(neni 43 paragrafi 1 alineja 2).

Me dënim me para prej 15 00 deri 45 000 denarë do të dënohet edhe personi përgjegjës në personin juridik për shkelje të veprës në lidhje me paragrafin 1 të këtij neni.

Krahas dënimit me para në lidhje me paragrafin 1 pikat 2,7,8 dhe 12 nga ky nen do të shqiptohet masë për siguri-marje të kriterëve me të cilët është kryer shkelje e veprës.

Me dënim me para prej 15 000 deri 45 000 denarë do të dënohet për shkelje të veprës personi juridik për veprat nga neni 45 paragrafi 1 pikat 1,7,8,9,10,11 dhe 12.

Krahas dënimit me para në lidhje me nenin 45 paragrafi 1 pikat 2,7,8 dh 12, do të shqiptohet edhe masa për siguri-marje të kriterëve me të cilët është kryer shkelje të veprës.

XII.DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 47

Urdhëresat e sjellura në bazë të Ligjit për njësitë matëse dhe kriterët ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 23/95), si edhe aktet ndërligjore të cilat zbatohen në pajtim me këtë ligj, do të zbatohen deri në sjelljen e urdhëresave në bazë të këtij ligji.

Neni 48

Shenjat dhe sertifikatet për vlerësim të pajtueshmërisë së tipit të kriterëve(vendime për miratim të tipit të kriterëve), si edhe shenjat dhe vulat, respektivisht sertifikatët për verifikimtë kriterëve (vula, respektivisht vërtetim për saktësinë e kriterëve), të cilat janë sjellur para se të hyjë në fuqi ky ligj, mbeten të vlejné, në bazë të kushteve dhe afateve të caktuara në urdhëresat në bazë të disave që janë sjellur, deri në sjelljen e urdhëresave në bazë të këtij ligji me të cilat rregullohet mënyra, procedura dhe kushtet për sjelljen e tyre.

Neni 49

Qeveria e Republikës së Maqedonisë për shkak të zbatimit të pandërprerë të punëve dhe detyrave nga lëmia e metrologjisë, do të sigurojë lokale për punë të Byrosë.

Mjetet materiale përkatëse, pajisjet dhe arhivën nga Shërbimi për standardizim dhe metrologji që kanë të bëjnë me punët e metrologjisë kalojnë në Byronë.

Të punsuarit nga Shërbimet për standardizim dhe metrologji që kryejnë punë dhe detyra nga lëmia e metrologjisë, do të vazhdojnë ti kryejnë detyrat dhe punët në Byro.

Neni 50

Shërbimi për standardizim dhe metrologji vazhdon të punon si Byro për metrologji në përbërje të Ministrisë për ekonomi.

Neni 51

Deri në konstituimin e Byrosë, Shërbimi për standardizim dhe metrologji, do ti kryejë punët nga lëmi I metrologjisë.

Neni 52

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për njësitë matëse dhe kriterët ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 23/95).

Neni 53

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë prej ditës së shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

850.

Врз основа на член 75 ставовите 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОПИШУВАЊЕ НА ТЕХНИЧКИТЕ БАРАЊА ЗА ПРОИЗВОДИТЕ И ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТА

Се прогласува Законот за пропишување на техничките барања за производите и оцена на сообразноста, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2002 година.

Бр. 07-2753/1
4 јули 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН

ЗА ПРОПИШУВАЊЕ НА ТЕХНИЧКИТЕ БАРАЊА ЗА ПРОИЗВОДИТЕ И ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**Член 1**

Со овој закон се уредува начинот на пропишување на техничките барања кои треба да ги исполнуваат производите пред да бидат пуштени во промет или на друг начин ставени во употреба; постапките за оценување на сообразноста на производите според пропишаните технички барања; важењето на сертификатите и ознаките за сообразност од странско потекло и надзорот над исполнетоста на барањата пропишани со прописите.

Член 2

Прописи со кои се пропишуваат техничките барања се донесуваат особено заради:

- остварување и заштита на јавниот интерес;
- заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата;
- заштита и унапредување на животната средина и природата и заштита на потрошувачите и на другите корисници на производите.

При изготвување на техничките прописи се користат најсовремените научни и стручни достигнувања, при што треба да се имаат предвид потребите и можностите на стопанството во Република Македонија, како и обврските кои за Република Македонија произлегуваат од ратификуваните меѓународни договори.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Производ е секој производ кој е резултат на одделни производни активности;

2. Технички пропис е пропис што ги определува техничките барања директно или со повикување или вклучување на содржината на стандард, техничка спецификација или правила (код) на добра пракса;

3. Техничка спецификација е документ со кој се пропишуваат техничките барања што мора да ги исполнува производот;

4. Пуштање во промет е активност со која производот станува достапен во Република Македонија со или без плаќање на надоместок заради негова употреба или повеќекратна дистрибуција;

5. Ставање во употреба е прва употреба на производот од страна на крајниот корисник во Република Македонија;

6. Испорачувач е правно или физичко лице кое производот го пушта во промет;

7. Оцена на сообразност е активност со која директно или индиректно се утврдува дека се исполнети техничките барања;

8. Тело за оцена на сообразноста е тело кое ја врши оцената на сообразноста;

9. Сертификат за сообразност е документ кој е издаден во согласност со правилата на сертификациониот систем, со кој се обезбедува доверба дека определен процес, производ или услуга е во сообразност со определен стандард или пропис;

10. Сертификационен знак е заштитен знак кој се користи или е издаден во согласност со правилата на сертификациониот систем, кој покажува дека процесот, производот или услугата се во согласност со одделен стандард или пропис и

11. Акредитација е стручна постапка, со која националното тело за акредитација утврдува дали одделен субјект ги исполнува условите за вршење определени дејности во областа на оцената на сообразноста.

II. НАЧИН НА ПРОПИШУВАЊЕ НА ТЕХНИЧКИ БАРАЊА**Член 4**

За одделни производи или групи на производи се донесуваат технички прописи кои особено содржат:

- 1) технички барања што треба да ги исполнуваат производите;
- 2) постапката, начинот и условите под кои се врши оцена на сообразноста на производите според пропишаните технички барања;
- 3) барања кои треба да ги исполнуваат телата што учествуваат во постапката за оцена на сообразноста (во натамошниот текст: тела за оцена на сообразноста);
- 4) документи кои го следат производот кога тој се пушта во промет или во употреба; и
- 5) обврска и начин за означување на производот.

Техничките прописи ги донесува министерот кој раководи со министерството во чија надлежност утврдена со закон се работите поврзани со производството, прометот и ставањето во употреба на соодветните производи.

Член 5

Ако техничкиот пропис за одделни производи или група на производи се повикува на македонски стандарди, ќе се смета дека производот, односно групата производи се во согласност со техничките барања определени во техничкиот пропис, ако ги исполнува барањата во тие стандарди.

Во случаите од ставот 1 на овој член, во техничкиот пропис се наведува и списокот на стандардите врз основа на кои се утврдува оцената за сообразноста на производот со техничките барања.

Член 6

Со техничките прописи може да се пропише задолжителна употреба на техничките спецификации.

Техничките спецификации, ги донесува министерот надлежен за донесување на технички прописи на предлог на комисијата составена од редот на истакнати научни и стручни работници од соодветната област.

Комисијата од став 2 на овој член ја образува министерот надлежен за донесување на техничкиот пропис.

Составен дел на техничкиот пропис од ставот 1 на овој член е списокот на техничките спецификации.

III. ПУШТАЊЕ ВО ПРОМЕТ

Член 7

Домашните или увезените производи се пуштаат во промет или се ставаат во употреба само ако се сообразни со пропишаните технички барања, ако е извршена оценка на нивната сообразност со техничките барања според пропишаната постапка, ако се означени на пропишан начин и ако се проследени со документи определни во техничките прописи.

Член 8

Со техничките прописи се определуваат производи, за кои пред да бидат пуштени во промет или на друг начин ставени во употреба, испорачувачот е обврзан да:

- 1) обезбеди примена на постапките за оценка на сообразноста според пропишаните технички барања;
- 2) издаде или обезбеди сертификат за сообразност;
- 3) изработи техничка документација со пропишана форма и содржина и истата ја чува на пропишан начин и времетраење и
- 4) употребува пропишани знаци за сообразност.

IV. ПОСТАПКА ЗА ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТА НА ПРОИЗВОДИТЕ

Член 9

Постапките за оценка на сообразноста може да бидат определени непосредно во техничкиот пропис, или посредно во техничката спецификација или во стандард усвоен од страна на институт за стандардизација на Република Македонија.

Член 10

Со техничкиот пропис се определуваат и барањата што треба да ги исполни телото за оценка на сообразноста, а кои особено се однесуваат на:

- соодветен стручен кадар и просторна и техничка опременост;
- независност и непристрасност во однос на субјектите кои се непосредно или посредно поврзани со производот чија сообразност се оценува;
- доверливост во работата;
- одговорност за извршената работа и
- други услови потребни за соодветно извршување на пропишаната постапка.

Член 11

Ако се утврди дека се исполнети условите за стекнување на својство на „тело за оценка на сообразноста пропишани во техничкиот пропис, министерот надлежен за донесување на техничкиот пропис по претходно прибавено мислење од Институтот за акредитација на Република Македонија, со решение ќе го овласти барателот да врши оценка на сообразноста и ќе го определи рокот на важењето на овластувањето.

Националното тело за акредитација е должно при изготвувањето на мислењето од ставот 1 на овој член да се придржува кон одредбите на техничкиот пропис, како и кон соодветните критериуми за акредитација.

Решението од ставот 1 на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 12

Субјектот кој стекнал својство на тело за оценка на сообразноста е должен постојано да ги исполнува и одржува условите пропишани со техничкиот пропис и соодветните критериуми за акредитација утврдени од Институтот за акредитација на Република Македонија.

Доколку надлежниот инспекциски орган утврди дека телото од ставот 1 на овој член престанало да исполнува одделен услов пропишан со техничкиот пропис, ќе му предложи на министерот надлежен за донесување на техничкиот пропис да донесе решение за укинување на решението од членот 11 став 1 на овој закон.

V. СЕРТИФИКАТ ЗА СООБРАЗНОСТ

Член 13

Телото за оценка на сообразноста издава сертификат за сообразност врз основа на барање поднесено од заинтересираното домашно и странско правно и физичко лице.

Доколку телото за оценка на сообразноста оцени дека за производот не може да се издаде сертификат за сообразност, ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот надлежен за донесување на техничкиот пропис.

Надлежното министерство води евиденција и објавува листа на телата за оценка на сообразноста во "Службен весник на Република Македонија".

Член 14

Висината и начинот на плаќањето на трошоците за издавањето на сертификатот за сообразност, прашањата во врска со одржувањето на сертификациониот знак, како и другите меѓусебни односи на телото за оценка на сообразноста и испорачувачот се уредуваат со договор.

Телата за оценка на сообразноста задолжително склучуваат договор со секое правно или физичко лице кое сака да обезбеди сертификат за сообразност.

Член 15

Во Република Македонија вajat сертификатите и сертификационите знаци од странско потекло, кои се издадени во согласност со меѓународните, како и билатералните или мултилатералните договори кои ги склучила и ратификувала, односно на кои им пристапила Република Македонија.

Министерот кој донесува технички пропис, може, да ја признае важноста на сертификатите и сертификационите знаци од странско потекло, и кога:

- тие сертификати односно сертификациони знаци ја потврдуваат сообразноста со барањата за производите пропишани во техничките прописи што се во сила во Република Македонија и

- телата за оцена на сообразноста што ги издаваат сертификатите, односно сертификационите знаци од алинеја 1 на овој став, ги исполнуваат условите за овие видови тела пропишани во прописите што се во сила во Република Македонија.

Член 16

Производите за кои ќе се утврди дека не се сообразни со пропишаните технички барања, како и производите кои согласно со закон или друг пропис не се означуваат со сертификационен знак, не смеат да се означуваат со никаков знак, чија сличност со сертификационен знак би ги довела потрошувачите во заблуда или на друг начин би предизвикала нарушувања на пазарот.

VI. НАДЗОР

Член 17

Надзор над примената на одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој и друг закон, како и над примената на техничките прописи вршат министерствата надлежни за донесување на техничките прописи преку инспекциски органи.

Надлежните инспектори, освен работите и задачите што ги вршат врз основа на посебните прописи за кои се овластени, вршат надзор над издадените сертификати за сообразност, како и техничката документација, кои на барање на инспекторот, испорачувачот е должен да му ги стави на увид и користење.

Ако во текот на надзорот се утврди дека е потребно да се извршат испитувања, инспекторот може да земе примероци на производите заради вршење на проверка на нивната сообразност со прописите.

Член 18

Ако во вршењето на надзорот инспекторот утврди дека се повредени одредбите на овој закон или на прописите донесени врз основа на овој и друг закон, ќе донесе решение со кое ќе:

а) нареди:

1) поништување на сертификатите за сообразност издадени за несообразни производи;

2) отстранување на утврдените несообразности, со определување на рок за нивно отстранување;

3) означување на производите со пропишани знаци или отстранување на недозволените знаци;

4) уништување на несообразните производи, ако е тоа неопходно за заштита на здравјето и безбедноста на луѓето и заштитата на животната средина и природата;

5) повлекување од прометот на несообразни производи;

б) забрани:

1. пуштање во промет, или ќе го ограничи прометот на несообразни производи;

2. пуштање во работа, или ограничување на употребата на несообразни производи;

3. времено било какво снабдување, понуда за снабдување или изложување на производите, сè додека не се направат соодветни проверки и тестови и

4. употреба на несообразни производи.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од приемот на истото до надлежниот министер.

Жалбата против решението од ставот 1 на овој член, не го одлага неговото извршување.

Член 19

При вршењето на надзорот инспекторот може да земе изјави од одговорните лица во правното лице, од физичкото лице и од сведоци, да земе мостри за вршење на анализи во врска со преземените дејствија во смисла на член 18 на овој закон.

При вршењето на анализи на земените мостри инспекторот може да користи и услуги од страна на овластени институции.

Ако според резултатите од извршените анализи се утврди дека производите не се сообразни со барањата на одделни сертификати и сертификациони знаци, трошоците за извршените анализи ќе паднат на товар на правното или физичкото лице врз кое е извршен надзорот.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 20

Со парична казна од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, кое:

1) пушта во промет или става во употреба производи спротивно на одредбите од членот 7 на овој закон;

2) означува производи, за кои ќе се утврди дека не се сообразени со пропишаните технички барања, како и производи кои согласно со закон и друг пропис не се означуваат со сертификационен знак или друг знак, чија сличност со сертификационен знак би ги довела потрошувачите во заблуда или на друг начин би предизвикала нарушување на пазарот (член 16).

Со парична казна од 15. 000,00 до 45. 000,00 денари ќе се казни одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член, на правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста од една до три години.

Покрај паричната казна од ставот 2 на овој член, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста од шест месеци до една година.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 21

Прописите кои ги определуваат техничките барања за производите, постапките за оцена на нивната сообразност со техничките барања, означувањето на производите, како и потребната документација со која се проследуваат производите, кои се донесени или се применуваат врз основа на Законот за стандардизација ("Службен весник на Република Македонија" број 23/95) или врз основа на други закони, ќе се применуваат до донесувањето на прописите врз основа на овој закон.

Член 22

Овој закон влегува во сила осмиот ден на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

LIGJI
PËR PËRCAKTIMIN E KËRKESAVE TEKNIKE PËR PRODHIMET
DHE VLERËSIMIN E PËRSHTATSHMËRISË

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë Ligj rregullohet mënyra e përcaktimit të kërkesave teknike të cilat duhet ti plotësojnë prodhimet para se të lëshohen në qarkullim apo në ndonjë mënyrë tjetër të vihen në përdorim; mënyra e vlerësimit të përshtatshmërisë së prodhimeve sipas kërkesave të parapara teknike; vazhdimi i certifikateve dhe shenjave për përshtatshmëri me prejardhje nga jashtë dhe mbikqyrje ndaj plotësimit të kërkesave të parapara me këto dispozita.

Neni 2

Dispozitat me të cilat përcaktohen kërkesat teknike sillen veçanërisht për:

- realizimin dhe mbrojtjen e interesit publik;
- mbrojtjen e jetës dhe shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe bimëve;
- mbrojtjen dhe zhvillimin e ambientit jetësor dhe natyrës dhe
- mbrojtjen e konsumatorëve dhe shfrytëzuesve tjerë të prodhimeve.

Gjat pregaditjes të dispozitave teknike përdoren metodat më bashkëkohore dhe të arriturat e kësaj dege, ku duhet të merren para sysh nevojat dhe mundësitë e ekonomisë së Republikës së Maqedonisë, si dhe obligimet të cilat për Republikën e Maqedonisë dalin nga marrëveshjet e ratifikuara ndërkombëtare.

Neni 3

Shprehje të veçanta të përdorura në këtë ligj kanë këtë domethënie:

- 1. Prodhim** është çdo prodhim i cili është rezultat i aktiviteteve të veçanta prodhuese;
- 2. Dispozita teknike** është dispozitë e cila përcakton kërkesat teknike direkt ose me thirrjen apo përfshirjen e përmbajtjes së standardit, specifikacionit teknik apo rregulla(kod) i praktikës së mirë;
- 3. Specifikimi teknik** është dokument me të cilin përcaktohen kërkesat teknike të cilat duhet ti plotëson prodhimi;
- 4. Lëshimi në qarkullim** është aktivitet me të cilin prodhimi bëhet i mbëritshëm në Republikën e Maqedonisë me apo pa pagimin e shtesës për përdorimin e tij apo distribuimin e tij të shumëfishtë;
- 5. Vënia në përdorim** është përdorimi i parë i prodhimit nga konsumuesi i fundit në Republikën e Maqedonisë;
- 6. Dërgues** është personi fizik apo juridik i cili prodhimin e lëshon në qarkullim;
- 7. Vlerësimi i përshtatshmërisë** është aktivitet me të cilin në mënyrë direkte apo indirekte vlerësohet se janë plotësuar kërkesat teknike;
- 8. Trupi për vlerësimin e përshtatshmërisë** është trup i cili bën vlerësimin e përshtatshmërisë;
- 9. Sertifikat për përshtatshmëri** është dokument i cili jepet në pajtim me rregullat e sistemit sertifikues, me të cilin sigurohet besimi se ndonjë proces i veçantë, prodhim apo shërbim është në përputhshmëri me standardin apo rregullën përkatëse;
- 10. Shenja e sertifikacionit** është shenjë mbrojtjeje i cili përdoret apo jepet në pajtim me rregullat e sistemit sertifikues, që tregon se procesi, prodhimi apo shërbimi janë në pajtim me standardin apo rregullën përkatëse;
- 11. Akreditacioni** është procedurë specijale, me të cilën trupi nacional për akreditacion vlerëson se subjekti përkatës i plotëson kushtet për ushtrimin e veprimtarisë përkatëse në lëminë e vlerësimit të përshtatshmërisë.

II. MËNYRA E PËRCAKTIMIT TË KËRKESAVE TEKNIKE

Neni 4

Për prodhime të caktuara apo grupe të prodhimeve aprovohen dispozita teknike të cilat në veçmas përmbajnë:

- 1) kërkesa teknike të cilat duhet ti përmbushin prodhimet;

2) procedura, mënyra dhe kushtet me të cilat bëhet vlerësimi i përshtatshmërisë së prodhimeve sipas kërkesave të parapara teknike;

3) kërkesa të cilat duhet ti plotësojnë trupat të cilat marrin pjesë në procedurën për vlerësim të përshtatshmërisë (në tekstin e mëtejshëm: trupa për vlerësimin e përshtatshmërisë);

4) dokumente të cilat shoqërojnë prodhimin kur ai lëshohet në qarkullim apo në përdorim dhe;

5) obligimet dhe mënyra e shënimit të prodhimit

Dispozitat teknike i sjell ministri i cili udhëheq me ministrinë nën ingerencat e së cilës me ligj janë përcaktuar detyrat lidhur me prodhimtarinë, qarkullimin dhe vënien në përdorim të prodhimeve përkatëse.

Neni 5

Nëse dispozita teknike për prodhimet përkatëse apo grup prodhimesh thirret në standardet maqedonase, do të vlerësohet se prodhimi apo grupi i prodhimeve janë në përputhje me kërkesat teknike të përcaktuara në dispozitat teknike, nëse i plotëson kërkesat e atyre standardeve.

Në rastet nga alinea 1 e këtij neni, në dispozitat teknike duhet përmendet edhe lista e standardeve në bazë të të cilave vlerësohet përputhshmëria e prodhimit me kërkesat teknike.

Neni 6

Me dispozitat teknike mundet të kërkohet përdorimi i detyrueshëm i specifikimeve teknike.

Secifikimet teknike, i sjell ministri kompetent për aprovimin e dispozitave teknike me propozim të komisionit të përbërë nga radhët e punëtorëve të dalluar shkencorë dhe profesional nga lëmia përkatëse.

Komisioni nga alinea 2 e këtij neni formohet nga ministri kompetent për aprovimin e dispozitave teknike.

Pjesë përbërëse e dispozitave teknike nga alinea 1 e këtij neni është lista e specifikacioneve teknike.

III. LËSHIMI NË QARKULLIM

Neni 7

Prodhimet e vendit apo ato të importuara lëshohen në qarkullim apo vehen në përdorim vetëm nëse janë në përputhshmëri me kërkesat e parapara teknike, nëse është kryer vlerësimi i përshtatshmërisë së tyre me kërkesat e parapara teknike sipas procedurës së paraparë, nëse janë të shënuar në mënyrë të përcaktuar dhe nëse janë të shoqëruar me dokumente konform dispozitave teknike.

Neni 8

Me kërkesat teknike caktohen prodhimet, për të cilat para se të lëshohen në qarkullim apo në mënyrë tjetër të vehen në përdorim, dërguesi është i obliguar të:

- 1) sigurojë zbatimin e procedurave për vlersimin e përputhshmërisë sipas kërkesave të përcaktuara teknike;
- 2) botojë apo të sigurojë sertifikat për përshtatshmëri;
- 3) të përpunojë dokumentacion teknik me formë dhe përmbajtje të përcaktuar dhe të njejtën ta ruan në mënyrë dhe kohëzgjatje të përcaktuar dhe
- 4) përdor shenja të përcaktuara për përshtatshmëri.

IV. MËNYRA E VLERËSIMIT TË PËRSHTATSHMËRISË SË PRODHIMEVE

Neni 9

Mënyrat e vlerësimit të përshtatshmërisë mundet të përcaktohet drejtpërdrejt në dispozitat teknike, apo tërthorazi në specifikimin teknik apo me standard të aprovuar në institut për standardizim të Republikës së Maqedonisë.

Neni 10

Me dispozitat teknike përcaktohen edhe kërkesat të cilat duhet ti plotësojë trupi për vlerësimin e përshtatshmërisë, të cilat posaçërisht u takojnë:

- kuadër specialist adekuat dhe pajisje teknike dhe hapësinore;
- pavarësi dhe paanshmëri në lidhje me subjektet të cilat janë direkt apo indirekt të lidhur me prodhimin përshtatshmëria e të cilit vlerësohet;

- besueshmëri në punë;
- kushte të tjera të nevojshme për realizim adekuat të procedurës së përcaktuar.

Neni 11

Nëse vlerësohet se janë krijuar kushtet për arritjen e cilësisë së trupit për vlerësimin e përshtatshmërisë të përcaktuar me dispozitat teknike, ministri kompetent për aprovimin e dispozitave teknike pas marrjes së mendimit nga Instituti për akreditim i Republikës së Maqedonisë, me vendim do ta autorizojë kërkuesin të bëjë vlerësimin e përshtatshmërisë dhe do ta caktojë afatin e zgjatjes së autorizimit.

Trupi nacional për akreditim është i obliguar që gjat pregaditjes së mendimit nga alinea 1 e këtij neni tu përmbahet rregullave të dispozitave teknike, si dhe kriteriumeve përkatëse për akreditim.

Vendimi nga alinea 1 e këtij neni botohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 12

Subjekti i cili ka fituar cilësinë e trupit për vlerësimin e përshtatshmërisë është i obliguar që përherë ti përmbush dhe ruaj kushtet e përcaktuara me dispozitat teknike dhe kriteriumet përkatëse për akreditim të përcaktuara nga Instituti për akreditim i Republikës së Maqedonisë.

Nëse organi kompetent inspektorial vlerëson se trupi nga alinea 1 e këtij neni ka pushuar së plotësuari ndonjë kusht të veçantë të paraparë me dispozitat teknike, do ti propozojë ministrit kompetent për aprovimin e dispozitave teknike të sjell vendim për abrogimin e vendimit nga neni 11 alinea 1 e këtij ligji.

V. SERTIFIKATË PËR PËRSHTATSHMËRI

Neni 13

Trupi për vlerësimin e përshtatshmërisë boton sertifikatë për përshtatshmëri në bazë të kërkesës së parashtruar nga personi juridik apo fizik nga vendi dhe jashtë.

Nëse trupi për vlerësimin e përshtatshmërisë vlerëson se për prodhimin nuk mund të jepet certifikatë për përshtatshmëri, do të sjell vendim me të cilin do ta refuzojë kërkesën.

Kundër vendimit nga alinea 2 e këtij neni mund të jepet ankesë deri te ministri kompetent për aprovimin e dispozitave teknike.

Ministria përkatëse mban evidencë dhe boton listë të trupave për vlerësimin e përshtatshmërisë në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 14

Lartësia dhe mënyra e pagimit të harxhimeve për botimin e certifikatit për përshtatshmëri, çështjet në lidhje me mirëmbajtjen e shenjës së certifikacionit, si dhe mardhëniet tjera ndërmjet trupit për vlerësimin e përshtatshmërisë dhe dërguesit rregullohen me marrëveshje.

Trupat për vlerësimin e përshtatshmërisë janë të obliguar që të lidhin marrëveshje me çdo person fizik apo juridik i cili dëshiron të sigurojë certifikatë për përshtatshmëri.

Neni 15

Në Republikën e Maqedonisë vazhdojnë certifikatet dhe shenjat e certifikacionit me prejardhje nga jashtë, të cilat janë të botuara në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare, si dhe marrëveshjet bilaterale dhe multilaterale të cilat i ka lidhur dhe ratifikuar, respektivisht në të cilat ka aderuar Republika e Maqedonisë

Ministri i cili sjell dispozitat teknike, mundet, ta pranojë validitetin e certifikateve apo shenjave të certifikacioneve me prejardhje nga jashtë, edhe atëherë:

- kur ato certifikate respektivisht shenja certifikacioni e vërtetojnë përshtatshmërinë me kërkesat për prodhimet të përcaktuara në dispozitat teknike që janë në fuqi në Republikën e Maqedonisë dhe

- trupat për vlerësimin e përshtatshmërisë të cilat botojnë certifikatet, respektivisht shenjat e certifikacionit nga alinea 1 e këtij neni, i plotësojnë kushtet për trupat e këtyllë të përcaktuara me dispozitat të cilat janë në fuqi në Republikën e Maqedonisë.

Neni 16

Prodhimet për të cilat do të vërtetohet se nuk janë në përputhje me kërkesat e përcaktuara teknike, si dhe prodhimet të cilat në pajtim me ligj apo dispozitë

tjetër nuk shënohen me shenjë sertifikacioni, nuk mundet të shënohen me asnjë shenjë, ngjajshmëria e se cilës me shenjën e sertifikacionit do ti sillte në mashtrim konsumuesit apo në ndonjë mënyrë tjetër do të shkaktonte çrregullim në treg.

VI. MBIKQYRJA

Neni 17

Mbikqyrje ndaj zbatimit të dispozitave të këtij ligji, dispozitat e sjellura në bazë të këtij dhe ligji tjetër, si dhe ndaj zbatimit të dispozitave teknike bëjnë ministritë kompetente për aprovimin e dispozitave teknike nëpërmjet organeve inspektuese.

Inspektorët përkatës, përveç punëve dhe detyrave të cilat i kryejnë në bazë të dispozitave të veçanta për të cilat kanë autorizim, kryejnë edhe mbikqyrje ndaj certifikateve të botuara për përshtatshmëri, si dhe dokumentacionit teknik, të cilat me kërkesë të inspektorit, dërguesi është i obliguar ti jep për shikim dhe shfrytëzim;

Nëse gjatë mbikqyrjes vërtetohet se është e nevojshme të kryhen hetime, inspektori mundet të merr egzemplarë të prodhimeve për kontrollimin e përshtatshmërisë së tyre me dispozitat.

Neni 18

Nëse në kryerjen e mbikqyrjes inspektori vëren se janë thyer dispozitat e këtij ligji apo dispozitat e aprovuara në bazë të këtij ligji apo ligji tjetër, do të sjell vendim me të cilin:

a) urdhëron:

- 1) anulimin e sertifikatit për përshtatje të dhënur për prodhim të papërshtatshëm;
- 2) mënjanimin e papërshtatshmërive të vërejtura, me caktimin e afatit për mënjanimin e tyre;
- 3) shënimin e prodhimeve me shenja të përcaktara apo mënjanimin e shenjave të palejuara;
- 4) shkatërrimin e prodhimeve të papërshtatshme, nëse ajo është e nevojshme për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë së njerëzve dhe mbrojtjen e ambientit jetësor dhe natyrës;
- 5) tërheqja nga qarkullimi i prodhimeve të papërshtatshme;

b) ndalon:

1. lëshim në qarkullim, ose do ta kufizojë qarkullimin e prodhimeve të papërshtatshme;

2. lëshim në punë, ose kufizim të përdorimit të prodhimeve të papërshtatshme;

3. përkohësisht çfarëdo furnizimi, oferte për furnizim ose ekspozim të prodhimeve, deri sa nuk bëhen kontrollimet përkatëse dhe testimet dhe

4. përdorimin e prodhimeve të papërshtatshme

Kundër vendimit nga alinea 1 e këtij neni mund të jepet ankesë në afat prej 15 ditëve nga pranimi i tij deri te ministri kompetent.

Ankesa kundër vendimit nga alinea 1 e këtij neni, nuk e shtyn realizimin e tij.

Neni 19

Gjat realizimit të mbikqyrjes inspektori mundet të merr intervista nga njerëz përgjegjës në personin juridik, nga personi fizik dhe nga dëshmitarë, të merr mostër për analizë në lidhje me aktivitetet e marrura në pajtim me nenin 18 të këtij ligji.

Gjat analizës së mostrave të marrura inspektori mundet të shfrytëzojë edhe shërbime nga institucione të autorizuara.

Nëse sipas rezultateve nga analizat e bëra vërtetohet se prodhimet nuk janë të përshtatshëm me kërkesat e certifikateve të veçanta dhe shenjave të certifikacionit, harxhimet për analizat e bëra do të bien në barrë të personit juridik apo fizik ndaj të cilit është bërë mbikqyrja.

VII. DISPOZITAT DËNUESE**Neni 20**

Me dënim në të holla prej 80. 000 deri 250. 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik, i cili:

1) lëshon në qarkullim apo vendos në përdorim prodhime në kundërshtim me dispozitat nga neni 7 i këtij ligji;

2) shënon prodhime, për të cilat do të vërtetohet se nuk janë të përshtatshëm me kërkesat e përcaktuara teknike, si dhe prodhime të cilat në pajtim me

ligj apo dispozitë tjetër nuk shënohen me shenjë sertifikacioni apo shenjë tjetër, ngjajshmëria e së cilës me shenjën e sertifikacionit do ti binte konsumuesit në mashtrim apo ne ndonjë mënyrë tjetër do të sillte deri te çregullimi i tregut (neni 16);

Me dënim në të holla prej 15. 000,00 deri 45. 000,00 denarë do të dënohet personi përgjegjës në personin juridik për aktivitetet nga alinea 1 e këtij neni.

Përveç dënimit në të holla nga alinea 1 e këtij neni, personit juridik do ti shqiptohet masa e sigurimit ndalim i kryerjes së veprimtarisë nga një deri tre vjet.

Përveç dënimit në të holla nga alinea 2 e këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik do ti shqiptohet edhe masa e sigurimit ndalim i kryerjes së veprimtarisë prej gjashtë muaj deri në një vjet.

VIII. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 21

Dispozitat të cilat përcaktojnë kërkesat teknike për prodhimet, mënyra e vlerësimit të përshtatshmërisë së tyre me kërkesat teknike, shënimin e prodhimeve, si dhe dokumentacioni i nevojshëm me të cilin shoqërohen prodhimet, të cilat janë aprovuar apo zbatohen në bazë të Ligjit për standardizim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 23/95) ose në bazë të ligjeve tjera, të cilat do të zbatohen deri në aprovimin e dispozitave në bazë të këtij ligji.

Neni 22

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

851.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ПОШТЕНСКИТЕ УСЛУГИ

Се прогласува Законот за поштенските услуги,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2002 година.

Бр. 07-2744/1
4 јули 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН ЗА ПОШТЕНСКИТЕ УСЛУГИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(Предмет на уредување и цели на Законот)

(1) Со овој закон се уредуваат условите и начинот на вршење на поштенските услуги во внатрешниот и меѓународниот поштенски сообраќај, на обезбедувањето пристап на секој корисник до универзална поштенска услуга на целата територија на Република Македонија, на воведувањето на конкуренција во вршењето на поштенските услуги, меѓусебните односи на корисниците и давателите на поштенски услуги, на издавањето на поштенски марки и поштенски вредносници, како и други прашања во врска со поштенските услуги.

(2) Целите на овој закон се:

- да се обезбеди вршење на ефикасни и навремени поштенски услуги за прием, сортирање, пренос и достава на поштенски пратки, парични средства и стоки, како на територијата на Република Македонија, така и надвор од нејзините граници;
- да се заштитат интересите на корисниците на поштенските услуги;
- да се обезбеди доверливост на поштенските пратки;
- да се овозможи конкуренција во областа на поштенските услуги, според објективни, транспарентни и недискриминаторски услови, на постепен и контролиран начин, земајќи ја предвид потребата за обезбедување финансиска рамнотежа на Основниот поштенски оператор, (ОПО) со цел да го обезбеди извршувањето на универзална поштенска услуга која опфаќа минимален обем на услуги со утврден квалитет по достапни цени за сите корисници на целата територија на Република Македонија;
- да се обезбеди унапредување на поштенската инфраструктура на целата територија на Република Македонија за поквалитетно вршење на поштенските услуги;
- да обезбеди вршење на универзалната поштенска услуга која се состои од резервирани и нерезервирани поштенски услуги при што резервираните поштенски услуги може да ги обезбедува само ОПО;
- поштенските тарифи да бидат објективни, транспарентни и недискриминаторски и
- да се обезбеди пренесување на поштенски пратки и преку курирски услуги.

Член 2

(Дефиниции)

Одделни изрази во смисла на овој закон го имаат следново значење:

- **Поштенски услуги** се услуги кои се состојат од прием, сортирање, пренос и достава на поштенски пратки;
- **Универзална поштенска услуга** е минимален обем на поштенски услуги, кои постојано се вршат на целата територија на Република Македонија, со определен квалитет и по пристапни цени за корисниците;
- **Резервирани поштенски услуги** се дел од универзалната поштенска услуга за поштенски пратки со тежина до 350 гр;
- **Нерезервирани поштенски услуги** се дел од универзалната поштенска услуга за поштенски пратки со тежина над 350 гр;
- **Јавна поштенска мрежа** е поштенска мрежа на објекти, опрема и други средства, организирани во единствена техничко-технолошка целина за вршење на поштенските услуги, за следниве цели:
 - прием на поштенски пратки според обврските за универзалната поштенска услуга од точките за пристап на јавната поштенска мрежа на целата територија на Република Македонија,
 - пренос и сортирање на поштенските пратки од точките за пристап на јавната поштенска мрежа до центарот за достава и
 - достава на поштенските пратки до адресите означени на пратките;
- **Точки за пристап на јавната поштенска мрежа** се сите видови на физички објекти, вклучувајќи ги и поштенските сандачиња кои се поставени на јавни места, или во просториите на давателот на универзалната услуга каде што поштенските пратки можат да бидат предадени од страна на корисниците;
- **Номенклатурата на поштенските услуги** е акт со кој се определуваат видовите на поштенските услуги, тежината на поштенските пратки, вредносни скали за вредносните поштенски пратки и за паричните услуги, како и односот на цените на поштенските услуги во внатрешниот и меѓународниот поштенски сообраќај;
- **Прием на поштенски пратки** е процес на собирање на поштенски пратки предадени во точките за пристап на поштенската мрежа;
- **Достава на поштенски пратки** е процес од сортирање, пренос и достава на поштенските пратки на примачот;
- **Поштенски пратки** се пратки кои се адресирани со полна адреса, во вид на:
 - обични поштенски пратки (писма, поштенски картички, печатени работи, секограми, мали пакети и друго) ,
 - книжени поштенски пратки (препорачани писмоносни поштенски пратки, вредносни поштенски пратки, пакети, поштенски парични упатници, телеграфски парични упатници),
 - ЕМС поштенски пратки и

- други поштенски пратки и услуги кои содржат стоки со или без означена вредност;
- **Писмоносни поштенски пратки** се поштенски пратки кои содржат писмена порака на било каква физичка подлога кои треба да ги достави ОПО на адресата што ја означил испраќачот на самата пратка или на нејзината обвивка.
Книгите, каталозите, весниците и периодичните списанија како печатени работи не се сметаат како писмоносни поштенски пратки;
- **Писма** се писмоносни поштенски пратки кои содржат писмена порака во затворен плик без означена вредност, или било кои други поштенски пратки кои во поглед на големината и тежината се усогласени со стандардите пропишани за писмо како и во случај да не содржат писмена порака;
- **Поштенски картички** се писмоносни поштенски пратки со отворена писмена порака;
- **Печатени работи** се отворени поштенски пратки кои содржат книги, каталози, весници, периодични списанија или други печатени работи;
- **Секограми (отпечатоци за слепи)** се отворени поштенски пратки кои содржат печатени знаци за слепи, звучни снимки или компјутерски записи;
- **Мали пакети** се поштенски пратки кои содржат предмети со или без означена вредност со тежина до 2 кг;
- **Пакети** се книжени поштенски пратки со определена големина и тежина кои содржат предмети со или без означена вредност;
- **Директна пошта** се писмоносни пратки кои се состојат само од рекламен, маркетиншки или пропаганден материјал со идентична порака, со исклучок на името, адресата и другите податоци за идентификација на примачот, како и на други променливи елементи кои не ја менуваат природата на пораката, а се испраќа на поголем број лица и треба да се достави на адресата што ја означил испраќачот на самата пратка или врз нејзината обвивка. Сметките, фактурите и финансиските извештаи не се сметаат за директна пошта. Соопштение кое содржи комбинација од рекламен материјал и други пратки во иста обвивка не се смета како пратка со рекламен материјал;
- **Препорачани писмоносни поштенски пратки** се затворени книжени поштенски пратки за кои паушално се гарантира против ризици од губење, кражба или оштетување и за кои на испраќачот, по потреба и на негово барање, му се обезбедува доказ за достава на поштенските пратки и/или нивна испорака на примачот;
- **Вредносни поштенски пратки** се затворени книжени поштенски пратки со означена вредност кои можат да содржат драгоцени предмети, пари, вредносни хартии или писмени пораки;
- **Поштенски парични упатници и телеграфски парични упатници** се книжени поштенски пратки со кои испраќачот доставува одредена сума на пари на примачот;
- **ЕМС (експресни поштенски пратки)** се затворени поштенски пратки, чија вредност може да биде означена или неозначена и кои можат да содржат предмети, пари,

- хартни од вредност и/или писмени пораки, а се испорачуваат на најбрз можеен начин;
- **Поштенски вредносници** се стандардизирани поштенски пливови и поштенски картички со втиснати поштенски марки;
 - **Меѓународни купони за одговор** се вредносни купони што ги издава Светскиот поштенски сојуз за плаќање на поштенските услуги на обично авионско писмо во меѓународниот сообраќај;
 - **Телеграми** се пишани или графички дизајнирани пораки испратени преку телекомуникациски средства, а доставени од страна на поштенски оператор;
 - **Поштенски марки** се средства за означување на платен износ за извршена поштенска услуга (поштарина) поштенските марки можат да бидат редовни или пригодни;
 - **Пригодни блокови** се блокови со пригодни поштенски марки;
 - **Меѓународни поштенски пратки** се пратки кои потекнуваат од други земји или се насочуваат кон други земји;
 - **Услуги за размена на документи** се услуги кои се состојат од користење на објекти и опрема, организирани за меѓусебна размена на поштенски пратки меѓу членовите на група корисници претплатени на услугата, вклучувајќи го и преносот од трета страна;
 - **Курирски услуги** се услуги со кои се обезбедува:
 - поштенските пратки постојано да се придружувани од давателот на услугата од приемот до предавањето на поштенските пратки и
 - можност за располагање со поштенските пратки од страна на испраќачот до нивната достава;
 - **Пост рестант** е услуга за доставување на поштенски пратки кои ја содржат ознаката пост рестант, а во одредишната пошта поштенските пратки се чуваат најмногу 30 дена од денот на нивното пристигнување до денот на подигањето од страна на примачот;
 - **Корисник** на поштенски услуги е правно, физичко и секое друго лице кое користи поштенски услуги како испраќач или примач;
 - **Испраќач** е правно, физичко и секое друго лице кое испраќа поштенски пратки;
 - **Примач** е правно, физичко и секое друго лице до кое се адресирани поштенските пратки;
 - **Поштенски оператори** се Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта (ОПО) и други домашни и/или странски правни и/или физички лица кои вршат поштенски услуги врз основа на лиценца и/или концесија.

Член 3

(Јавен интерес)

Вршењето на поштенските услуги и издавањето на поштенските марки и поштенските вредносници се работи од јавен интерес.

Член 4

(Стратегија за развој на поштенските услуги)

(1) Владата на Република Македонија утврдува стратегија за развој на поштенските услуги, вклучувајќи ги и времените чекори за воведување на конкуренција.

(2) Во рамките на Стратегијата се утврдуваат целите на развојот во зависност од:

- степенот до кој тарифите на ОПО се одраз на трошоците при вршењето и обезбедувањето на поштенските услуги;
- развојот на јавната поштенска мрежа и
- принципите и определбите на политиката на Светскиот поштенски сојуз, Европската унија и Светската трговска организација и меѓународните обврски на Република Македонија во областа на поштенските услуги.

Член 5

(Видови на поштенски и други услуги)

(1) Поштенски услуги во смисла на овој закон се:

- универзална поштенска услуга (резервирани и нерезервирани поштенски услуги) и
- други поштенски услуги кои не се во рамките на универзалната поштенска услуга.

(2) Во смисла на овој закон како поштенски услуги не се сметаат:

- размената на документи;
- пренесувањето и доставата на поштенските пратки од страна на правни и физички лица за свои потреби и
- пренесувањето и доставата на книгите, каталозите, весниците, периодичните списанија и другите печатени работи кои не се адресирани.

Член 6

(Забрана за пренесување и доставување на поштенски пратки)

Забрането е намерно пренесување и доставување на поштенски пратки со кои се повикува на насилно уривање на уставниот поредок на Република Македонија и се поттикнува или повикува на воена агресија или се разгорува национална, расна или верска омраза или нетрпеливост.

II. УСЛОВИ И НАЧИН НА ВРШЕЊЕ НА УНИВЕРЗАЛНА ПОШТЕНСКА УСЛУГА

Член 7

(Универзална поштенска услуга)

(1) Универзалната поштенска услуга ја врши ОПО во согласност со следниве услови:

- да се понуди услуга која ќе биде достапна до сите корисници на територијата на Република Македонија;
- да им се понуди на корисниците идентична услуга под еднакви услови;
- да се понуди на корисниците поштенска услуга без било каква форма на дискриминација од политички, религиозни или идеолошки причини;
- да се понуди услуга која ќе ја гарантира доверливоста и сигурноста на поштенските пратки;
- поштенската услуга да не се прекинува или укинува, освен во случај на виша сила (елементарни природни непогоди, епидемии и други услови на загрозување на здравјето и безбедноста на вработените кај поштенските оператори);
- поштенската услуга да се развива во согласност со техничките и финансиските можности на ОПО и да биде во функција на потребите на корисниците.

(2) Информациите во врска со условите под кои се врши универзалната поштенска услуга, работното време на единиците за работа непосредно со корисниците на поштенските услуги, обемот на услугите, нивните посебни карактеристики, тарифите и нивото на стандарди за квалитетот, ОПО ќе ги објават на начин да бидат достапни за сите корисници.

(3) Универзалната поштенска услуга вклучува прием, сортирање, пренос и достава на поштенски пратки до 2 кг и на пакети до 31, 5 кг и тоа:

- обични поштенски пратки (писма, поштенски картички, печатени работи, секограми, мали пакети и друго),
- книжени поштенски пратки (препорачани писмоносни поштенски пратки, вредносни поштенски пратки, пакети, поштенски парични упатници, телеграфски парични упатници),
- ЕМС поштенски пратки и
- други поштенски пратки и услуги кои содржат стоки со или без означена вредност.

(4) Во универзалната поштенска услуга не спаѓаат курирските услуги и услугите на размена на документи.

(5) Кога универзалната поштенска услуга опфаќа испорака на меѓународни поштенски пратки, минималните и максималните димензии на меѓународните поштенски пратки треба да бидат во согласност со стандардите на Светскиот поштенски сојуз.

(6) ОПО има право:

- да обезбеди вршење на поштенски услуги во домашниот и меѓународниот поштенски сообраќај;
- да ја развива јавната поштенска мрежа и да воведува нови поштенски услуги и технологии и
- да може да врши и други услуги за задоволување на потребите на граѓаните и стопанството.

Член 8

(Начин и услови за прием и достава на поштенски пратки и подрачја на единици на јавната поштенска мрежа)

(1) Со вршење на универзалната поштенска услуга од членот 7 на овој закон, треба да се обезбеди сите корисници да имаат можност за пристап до јавната поштенска мрежа со која се обезбедуваат услуги во рамките на соодветна оддалеченост на нивното место на живеење, вклучувајќи ги и јавните поштенски сандачиња и службените простории на ОПО.

(2) Прием и достава на поштенски пратки, во сите населени места во Република Македонија, треба да се врши од мрежата на ОПО најмалку еднаш во секој работен ден, а во недела и државните празници треба да се врши преку дежурна служба.

(3) Ако приемот и доставата на поштенските пратки не може да се врши на целото подрачје на единицата на мрежата на ОПО согласно со ставот (2) од овој член, подрачјето на единиците на мрежата на ОПО може да се подели на:

- а) потесно подрачје на единица на мрежата каде што приемот и доставата на поштенските пратки се врши на начин утврден во ставот (2) од овој член;
- б) пошироко подрачје на единица на мрежата каде што приемот и доставата на поштенските пратки до определена тежина, односно вредност и доставата на известување за пристигнување на поштенските пратки над определената тежина, односно вредност се врши најмалку трипати неделно и
- в) најшироко подрачје на единица на мрежата каде што приемот и доставата на поштенски пратки до определена тежина, односно вредност и доставата на известувањата за пристигање на поштенски пратки над определената тежина, односно вредност се врши најмалку еднаш неделно.

(4) Подрачјето на единиците на мрежата од ставот (3) на овој член се определува во зависност од:

- населените места кои се наоѓаат на подрачјето на единицата на мрежата (типови, големина, густина, стопанска и културна развиеност на населените места и слично), обемот на поштенските услуги и фактичките потреби од универзалната поштенска услуга на односното подрачје на единицата на мрежата, како и економските можности на ОПО.

(5) Мрежата на ОПО од ставот (3) на овој член, треба да овозможи најмалку:

- сите поштенски пратки од ставот (3) алинеја 1 на овој член да бидат доставени во работниот ден по работниот ден кога се испратени;
- сите поштенски пратки од ставот (3) алинеја 2 на овој член да бидат доставени на вториот ден по работниот ден кога се испратени и

- сите поштенски пратки од ставот (3) алинеја 3 на овој член да бидат доставени најмалку еднаш неделно по работниот ден кога се испратени.

(6) ОПО може да врши поштенски услуги во објекти на други правни и/или физички лица по пат на договор.

(7) Домашни и странски правни и физички лица можат да вршат универзална поштенска услуга од името на ОПО по пат на договор.

(8) За квалитетот на вршењето на поштенските услуги од страна на лицата од ставот (7) на овој член, одговара ОПО.

Член 9

(Резервирани и нерезервирани поштенски услуги)

(1) Во рамките на универзалната поштенска услуга единствено ОПО врши резервирани поштенски услуги кои опфаќаат прием, сортирање, пренос и достава на поштенски пратки, вклучувајќи ја и директната пошта, како во домашниот така и во меѓународниот поштенски сообраќај, под услов овие пратки да тежат до 350 грама.

(2) Резервирани поштенски услуги од ставот (1) на овој член врши единствено ОПО заради обезбедување на финансиски средства за вршење на универзалната поштенска услуга на целата територија на Република Македонија вклучувајќи и населени места каде што тоа е економски неисплатливо, како и заради изградба, одржување и унапредување на јавната поштенска мрежа. Јавната поштенска мрежа ја користи ОПО, а доколку ја користат и други поштенски оператори, истите се должни да плаќаат надоместок за покривање на трошоците за користење на јавната поштенска мрежа.

(3) Нерезервирани поштенски услуги во рамките на универзалната поштенска услуга покрај ОПО можат да вршат и други поштенски оператори под услови и начин утврдени со овој закон.

Член 10

(Тарифи)

(1) На тарифите што ги предлага ОПО за вршење на резервираните поштенски услуги во рамките на универзалната поштенска услуга, согласност дава Владата на Република Македонија.

(2) Тарифите од ставот (1) на овој член, треба да бидат во согласност со следниве принципи:

- цените да бидат реални и сите корисници треба да имаат ист пристап до понудените услуги на целата територија на Република Македонија и
- цените треба да бидат определени врз основа на трошоците, а притоа така формираните цени ќе му обезбедат на ОПО:
 - да дава универзална поштенска услуга со еднакви цени на целата територија на Република Македонија;

- да ја развива мрежата и инвестира во нови технологии со цел за подобрување на услугите и
- да одговори на техничките и економските потреби на корисниците.

(3) Тарифите за поштенските услуги кои не се во рамките на универзалната услуга не подлежат на согласност утврдена во ставот (1) на овој член.

Член 11

(Одделно водење на финансиски пресметки)

Министерот за транспорт и врски може за ОПО да пропише посебен начин за одделно водење на финансиските пресметки за резервираните услуги во услови на конкуренција, како и за курирските услуги.

Член 12

(Меѓународна соработка)

(1) Министерот за транспорт и врски ги координира и усогласува работите во поглед на меѓународната соработка од областа на поштенскиот сообраќај.

(2) ОПО и другите поштенски оператори можат со странски поштенски оператори непосредно да склучуваат договори заради извршување на меѓународни договори, во рамките на своите овластувања.

(3) Склучените договори од ставот (2) на овој член, се доставуваат до Министерството за транспорт и врски заради нивно евидентирање.

Член 13

(Курирски услуги)

(1) Курирски услуги можат да вршат домашни и странски правни и физички лица како поштенски оператори, врз основа на лиценца.

(2) Лиценцата од ставот (1) на овој член ја издава министерот за транспорт и врски.

(3) За издадената лиценца за вршење на курирски услуги се наплатува надоместок. Средствата од надоместокот се приход на Министерството за транспорт и врски и се користат за развој на поштенската инфраструктура на ОПО, како обезбедувач на универзалната поштенска услуга.

(4) Висината на надоместокот од ставот (3) на овој член со акт ја утврдува министерот за транспорт и врски.

(5) Цената за вршење на курирски услуги за поштенска пратка со тежина предвидена за резервираните поштенски услуги, треба да биде пет пати повисока од цена која ја наплаќа ОПО за поштенска пратка со тежината предвидена за резервираните поштенски услуги, а со најбрза достава.

Член 14

(Лиценца за вршење на курирски услуги)

(1) За добивање на лиценца за вршење на курирски услуги, заинтересираните лица поднесуваат барање до Министерството за транспорт и врски, кое содржи:

- име, адреса на подносителот на барањето;
- документ за регистрација на фирмата;
- опис и начин на услугата што ќе ја врши;
- датум на отпочнување со вршење на услугата;
- листа на меѓународни стандарди за достава на пратките;
- доказ за финансиска и техничка способност за вршење на услугата, со соодветен квалитет;
- изјава на подносителот на барањето дека ќе ги почитува одредбите од глава VI на овој закон.

(2) Поштенските оператори кои, ќе ги вршат курирските услуги должни се да обезбедат сигурна достава на пратките, да обезбедат тајност на пратките вклучувајќи ги и податоците за примачот и испраќачот, и да не примаат, пренесуваат и доставуваат предмети според членот 33 на овој закон.

(3) Министерот за транспорт и врски издава лиценца откако ќе утврди дека барателот ги исполнил условите од ставот (1) на овој член.

(4) Лиценцата од ставот (3) на овој член се издава за време од пет години, со можност за продолжување доколку поштенскиот оператор кој има добиено лиценца ги исполнува условите за вршење на услугата на начин и постапка како за издавањето на лиценцата.

Член 15

(Продолжување на лиценца)

(1) Пред истекот на периодот за којшто е издадена лиценцата од ставот (4) на член 14 од овој закон, лицето кое ја добило лиценцата може до министерот за транспорт и врски да поднесе барање за продолжување на лиценца, и тоа не порано од една година, а не подоцна од шест месеци пред престанувањето на важењето на лиценцата.

(2) Министерот за транспорт и врски може да ја продолжи лиценцата за истиот период за којшто била доделена, ако во вршењето на дејноста за време на важењето на лиценцата, лицето се придржувало на условите утврдени во лиценцата.

(3) Во рок од два месеци од поднесувањето на барањето на лицето за продолжување на лиценцата, Министерството за транспорт и врски треба да го известат лицето за потребните податоци и документи за продолжување на лиценцата, а лицето во наредните два месеци е должно да ги достави бараните документи.

(4) Ако лицето ги исполнува условите од ставот (3) на овој член, а Министерството за транспорт и врски не го известат лицето за продолжувањето до

крајниот рок на времетраењето на лиценцата, постојната лиценца на лицето ќе важи сè до известувањето од страна на Министерството за транспорт и врски за продолжување, односно непродолжување на лиценцата.

(5) Доколку Министерството за транспорт и врски го извести лицето дека неговата лиценца нема да биде продолжена, лицето во рок од 30 дена од денот на известувањето ќе преземе активности за престанување на своето работење, односно за подолг период кој ќе биде определен од страна на Министерството за транспорт и врски.

Член 16

(Пренос на лиценца)

(1) Издадената лиценца за вршење на курирски услуги може да се пренесе на друго лице со поднесување на барање до Министерството за транспорт и врски, како од страна на лицето кое ја добило лиценцата, така и од лицето на кое треба да се пренесе лиценцата.

(2) Министерот за транспорт и врски по поднесеното барање од ставот (1) на овој член, може да изврши пренос на лиценца на друго лице или да го одбие барањето за пренесување на лиценцата во зависност од исполнувањето или неисполнувањето на условите под кое се издава лиценцата.

III. НАДЛЕЖЕН ОРГАН ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА РАБОТИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ПОШТЕНСКИТЕ УСЛУГИ

Член 17

(Надлежности на Министерството за транспорт и врски)

(1) За регулирање на работите за вршење и обезбедување на поштенските услуги утврдени со овој закон надлежно е Министерството за транспорт и врски.

(2) Министерството за транспорт и врски:

- ја реализира политиката на Владата на Република Македонија во областа на внатрешниот и меѓународниот поштенски сообраќај;
- предлага на Владата на Република Македонија преземање на мерки за постепена и контролирана либерализација за вршењето на поштенските услуги;
- го следи и анализира извршувањето и развојот на универзалната поштенска услуга и другите поштенски услуги и предлага преземање на соодветни мерки;
- ја контролира примената на одобрените тарифи за универзалната поштенска услуга;
- врши надзор и контрола на спроведувањето на овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и на меѓународните договори што ги склучила, односно им пристапила Република Македонија и
- врши и други работи утврдени со закон.

(3) На барање на Министерството за транспорт и врски, поштенските оператори се должни да доставуваат потребни информации и податоци за нивното

работење. Со податоците кои поштенските оператори ги сметаат за доверливи Министерството за транспорт и врски соодветно ќе постапува и нема да ги објавува.

(4) Министерот за транспорт и врски на предлог на ОПО, поблиску ги утврдува општите услови за вршењето на поштенските услуги, Номенклатурата на поштенските услуги, како и подрачјата на единиците на мрежата на ОПО за вршење на универзалната поштенска услуга.

IV. КОНЦЕСИИ

Член 18

(Концесија, концедент и концесионери)

(1) Концесија се дава за вршење на нерезервирани поштенски услуги.

(2) Концесија за вршење на услугите од ставот (1) на овој член дава Владата на Република Македонија (концедент).

(3) За ОПО овој закон претставува концесиски акт за вршење на резервираните и нерезервираните поштенски услуги.

(4) Концесионери можат да бидат физички или правни лица запишани во Трговскиот регистар на Република Македонија, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Трговскиот регистар на Република Македонија на начин и постапка утврдена со Законот за концесии и со овој закон.

(5) Начинот, постапката и условите за издавање концесии за вршење на нерезервираните поштенски услуги се уредени со Законот за концесии и со овој закон.

Член 19

(Постапка за доделување концесија)

(1) Доделувањето на концесија за вршење на нерезервирани поштенски услуги се врши по пат на јавен конкурс според условите утврдени во Законот за концесии и овој закон.

(2) Јавниот конкурс од ставот (1) на овој член, се организира и спроведува како:

- постапка за доделување концесија со отворен повик или
- постапка за доделување концесија со ограничен повик.

(3) Концедентот донесува одлука за отпочнување на постапката за доделување концесија за вршење на нерезервирани поштенски услуги согласно со ставот (1) од член 4 на овој закон.

(4) Ако на јавниот конкурс не се јави заинтересиран субјект, јавниот конкурс се повторува.

(5) Постапката за доделувањето на концесија за вршење на нерезервирани поштенски услуги ја подготвува, организира и спроведува комисија формирана од страна на концедентот.

(6) Комисијата од ставот (5) на овој член ќе подготви тендерска документација која покрај елементите кои ги содржи Законот за концесии треба да ги содржи и следниве елементи:

- видот на поштенската услуга која се дава на концесија;
- подрачјето за вршење на поштенската услуга;
- општи и посебни услови за вршење на поштенската услуга;
- почетокот и времетраењето на концесијата;
- надзор над вршењето на концесиската дејност и
- начинот на решавање на спорите и друго.

Член 20

(Јавно огласување на јосџајкаџа)

(1) Јавниот повик за доставување на понуди за доделување концесија за вршење на нерезервирани поштенски услуги се објавува во "Службен весник на Република Македонија", како и во домашни и странски јавни гласила.

(2) Врз основа на јавниот повик заинтересираните субјекти доставуваат техничка и економско-финансиска понуда врз основа на кои се прави ранг-листа на понудувачите.

(3) Со прво рангираниот понудувач се водат преговори и се утврдуваат условите за склучување на концесискиот договор.

Член 21

(Концесиски доџовор)

Правата и обврските меѓу концедентот и концесионерот се уредени со концесиски договор кој треба да биде во согласност со Законот за концесии, овој закон и прописите донесени врз основа на овие закони, други важечки закони и прописи, како и во согласност со правилата и условите содржани во јавниот повик за доставување на понуди за добивање концесија.

Член 22

(Период за кој се доделува концесијаџа)

(1) Концесијата се дава за период кој не може да биде пократок од десет години и подолг од 20 години.

(2) Периодот од ставот (1) на овој член се определува во концесискиот договор.

Член 23

(Надомесџок за добиена концесија)

(1) За доделената концесија, концесионерот плаќа еднократен и годишен надоместок.

(2) Еднократниот надоместок треба да биде соодветен со пазарната вредност на концесијата.

(3) Годишниот надоместок за вршење на надзорот и другите активности сврзани со следење на концесискиот договор, треба да биде соодветен на направените трошоци од страна на концедентот.

Член 24

(Пренос на концесија)

(1) Концесијата може да се пренесе целосно или делумно со претходна писмена согласност на концедентот, под условите утврдени во Законот за концесии и овој закон.

(2) Доделената концесија за вршење на нерезервирани поштенски услуги може да се пренесе на друго лице со поднесување на барање до Министерството за транспорт и врски како од страна на лицето кое ја добило концесијата, така и од лицето на кое треба да се пренесе концесијата, врз основа на што концедентот склучува договор со концесионерот на кој е пренесена концесијата.

Член 25

(Продолжување на концесијата)

(1) Пред истекот на периодот од ставот (1) на член 22 на овој закон, концесионерот може да побара од концедентот продолжување на концесијата за определен период.

(2) Концедентот може да ја продолжи концесијата за истиот период за којшто била доделена, ако во вршењето на концесиската дејност за време на концесискиот период, концесионерот се придржувал на условите утврдени во концесискиот договор.

(3) Концесионерот може да бара продолжување на концесијата, во рок не порано од една година и не подоцна од шест месеци пред престанување на важењето на концесискиот договор.

(4) Во рок од два месеци од поднесувањето на барањето на концесионерот за продолжување на концесискиот договор, Министерството за транспорт и врски треба да го извести концесионерот за потребните податоци и документи за продолжување на концесискиот договор, а концесионерот во наредните два месеци е должен да ги достави бараните документи.

(5) Ако концесионерот ги исполнува условите од ставот (4) на овој член, а Министерството за транспорт и врски не го извести концесионерот за продолжувањето до крајниот рок на времетраењето на концесискиот договор, постојната концесија на концесионерот ќе важи сè до известување од страна на Министерството за транспорт и врски за продолжување, односно непродолжување на концесискиот договор.

(6) Доколку Министерството за транспорт и врски го извести концесионерот дека неговата концесија нема да биде продолжена, концесионерот во рок од 30 дена од денот на известувањето ќе преземе активности за престанување на своето работење,

односно за подолг период кој ќе биде определен од страна на Министерството за транспорт и врски.

Член 26

(Престанок на концесија)

(1) Концесијата може да престане да важи покрај под условите утврдени во Законот за концесии и во случај утврдени со концесијскиот договор.

(2) Доколку концесијата престане да важи пред рокот утврден за концесијата, концесионерот нема право да бара враќање на надоместок за концесијата.

V. ПОШТЕНСКИ МАРКИ И ПОШТЕНСКИ ВРЕДНОСНИЦИ

Член 27

(Издавање на поштенски марки)

(1) ОПО донесува годишна програма за издавање на поштенски марки.

(2) На програмата од ставот (1) на овој член во рок од 30 дена од денот на поднесувањето, согласност дава министерот за транспорт и врски.

(3) Доколку во предвидениот рок министерот за транспорт и врски не се произнесе по програмата од ставот (1) на овој член, ќе се смета дека е дадена согласност на годишната програма.

(4) Со програмата од ставот (1) на овој член се определува видот на марките, описот, тиражот, печатарската техника, номиналната вредност на секоја поштенска марка во серијата, односно номиналната вредност на пригодниот блок и денот на пуштање во оптек.

(5) ОПО го објавува издавањето на поштенските марки во јавните гласила, врши размена на поштенски марки со странски поштенски оператори преку Светскиот поштенски сојуз и склучува договори за продажба на поштенски марки и друг филателистички материјал на домашниот и светскиот филателистички пазар.

(6) ОПО со писмен договор може да овласти правни и физички лица да продаваат нежигосани поштенски марки и поштенски вредносници.

(7) Поштенски марки со поштенски жиг можат да продаваат и други лица за колекционерски цели.

Член 28

(Ексклузивно право за издавање на поштенски марки)

ОПО има ексклузивно право да:

- издава редовни и пригодни поштенски марки;

- издава пликови со отпечатена поштенска марка и поштенски картички;
- издава пригодни поштенски жигови;
- издава филателистички пликови кои се издаваат на денот на издавањето на поштенската марка (ФДЦ пликови);
- издава каталози и други филателистички производи и
- продава и разменува меѓународни купони за одговор.

VI. ВРШЕЊЕ НА ПОШТЕНСКИ УСЛУГИ

Член 29

(Услови за вршење на поштенски услуги)

(1) Поштенските услуги се вршат под услови утврдени со овој и други закони, подзаконски акти, правила, препораки и директиви на Светскиот поштенски сојуз, Европската унија и Светската трговска организација и со меѓународните договори што ги склучила, односно им пристапила Република Македонија.

(2) Со прописите од ставот (1) на овој член се регулираат:

- општите услови за вршење на поштенските услуги;
- видовите и стандардите на поштенските услуги;
- условите под кои поштенските оператори вршат прием, сортирање, пренос и достава на поштенските пратки;
- преносот на телеграми;
- роковите за пренос на поштенските пратки;
- начинот за достава на поштенските пратки;
- начинот за решавање на приговори поднесени од страна на корисниците на поштенските услуги;
- посебните услови и постапка за прием, пренос и достава на поштенските пратки кои содржат медицински, инфективни или биолошко штетни или радиоактивни материјали и
- други прашања сврзани со вршењето на поштенските услуги.

Член 30

(Избор на поштенски услуги)

(1) Корисниците на поштенските услуги имаат право и должност да изберат поштенска услуга која одговара на содржината и вредноста на пратката.

(2) Поштенските оператори се должни да обезбедат сигурен пренос на поштенските пратки во зависност од видот на услугата според изборот на корисникот.

Член 31

(Тајноста на поштенски пратки)

(1) При вршење на поштенските услуги, поштенските оператори се должни да обезбедат неповредливост на тајноста на поштенските пратки.

(2) По исклучок, забраната за неповредливоста на тајноста на поштенските пратки може единствено да не се однесува кога за тоа постои одлука на надлежен суд.

(3) На вработените кај поштенските оператори е забрането:

- на неовластен начин да ја дознаат содржината на поштенските пратки и на телеграми;
- да ги отворат, задржат, прикријат и/или да одземат од содржината на поштенските пратки и/или телеграми;
- во поштенските пратки да стават предмети и супстанции забранети со овој и друг закон;
- да ги предадат поштенските пратки и/или телеграми на неовластени лица;
- да отстранува поштенска марка од поштенски пратки;
- на неовластени лица да ја соопштат содржината на поштенските пратки, времето кога тие биле предадени или пристигнати, кој е испраќачот, односно примачот, како и големината и тежината на поштенските пратки, содржината на примените или предадени телеграми, кој е испраќачот, примачот и времето кога телеграмите се примени, односно предадени;
- на неовластени лица да овозможат пристап до податоците од ставот (3) алинеи 1, 2, и 3 на овој член и
- да става неточни податоци на жигот за место и датум на прием на поштенски пратки.

(4) Под неовластени лица од ставот (3) на овој член се сметаат сите лица освен испраќач, примач или лица овластени од испраќачот или примачот.

(5) Податоците што вработените од ставот (3) на овој член ќе ги дознаат при извршување на работните обврски се должни да ги чуваат и по престанокот на работниот однос кај поштенските оператори.

(6) Вработените кај поштенските оператори може да отворат поштенска пратка во следниве случаи:

- кога поштенските пратки се оштетени, заради утврдување на состојбата на оштетените пратки и да ја обезбедат нивната содржина со повторно нивно пакување;
- за да утврдат кој е испраќач или примач на неврачливи поштенски пратки;
- за да спречат можна опасност по лица и предмети од содржината на пратките и
- со согласност од испраќачот или примачот.

(7) Поштенските пратки од ставот (6) на овој член треба комисиски да се отвораат и соодветно да се обележат дека биле отворени, а за секоја отворена поштенска пратка да се состави записник.

Член 32

(Должност на поштенски оператори за квалитетна достава на поштенски пратки)

(1) Поштенските оператори се должни поштенските пратки да ги пренесат и да ги вратат на примачот во пропишаниот рок, во состојба во која ја предал испраќачот кај поштенскиот оператор.

(2) Поштенските оператори или нивните вработени не смеат да го прекинат пренесувањето на поштенската пратка, да ја спречат нејзината непосредна достава или да ја вратат на лица кои не се овластени за нејзин прием.

Член 33

(Забранета содржина на поштенски пратки)

(1) Забранет е прием, пренесување и достава на поштенски пратки, кои:

- содржат експлозивни и лесно запаливи предмети, како и предмети чие пренесување е опасно за другите поштенски пратки, поштенската опрема и средствата за пренос или за здравјето и животот на луѓето, како и за животната средина и природата;
- содржат опојни дроги, освен во случај кога испраќачот и примачот се лица кои се овластени да располагаат со нив согласно со прописите за производство и промет на опојни дроги;
- содржат живи животни освен пчели, пијавици и свилени буби;
- поштенски пратки кои според нивното пакување се опасни за вработените, средствата и објектите на поштенскиот оператор и можат да ги извалкаат или да ги оштетат другите поштенски пратки или опрема;
- поштенски пратки кои содржат предмети чиј промет е забранет со закон;
- не се осигурани, а содржат пари, хартии од вредност и други драгоцени предмети и
- се од расиплива природа и постои веројатност дека ќе се расипат пред доставувањето.

(2) Поштенските операторите се должни на видно место во поштенските единици да истакнат листа на забранети супстанции и предмети кои не смеат да бидат содржина на поштенските пратки според ставот (1) на овој член.

(3) Начинот за постапување со пратките за кои ќе се утврди дека содржат супстанции или предмети од ставот (1) на овој член се уредува со актот за општите услови за вршење на поштенските услуги.

Член 34

(Одговорност на испраќач)

(1) Испраќачот е одговорен за внатрешното пакување на поштенската пратка.

(2) Испраќачот е одговорен за сите штети што неговата пратка заради несоодветно пакување ги предизвикала на другите поштенски пратки, на постројките на поштенските оператори и на средствата за пренос, како и за повреди или смрт на вработените и на други лица, доколку тие настанат поради тоа што пратката содржела предмети чие испраќање е забрането.

(3) Испраќачот е должен да ја означи стварната вредност на содржината на поштенската пратка. Доколку испраќачот ја означи вредноста повисоко од стварната вредност на поштенската пратка, поштенскиот оператор може да покрене постапка пред надлежен суд.

Член 35

(Плаќање за вршење на поштенски услуги)

(1) Поштенските услуги се плаќаат според ценовникот истакнат на видно место во просториите на поштенскиот оператор.

(2) Извршеното плаќање од ставот (1) на овој член на поштенските пратки се означува со:

- поштенски марки што се во оптек;
- машина за франкирање;
- втиснати марки или други видови на втиснување и
- ознака дека поштенските услуги се платени.

(3) Поштенските оператори можат да вршат пренос на обични писма и поштенски картички за кои не е извршено плаќањето однапред или е недоволно наплатено. Во случај на неплатена или недоволно платена поштенска услуга, поштенските оператори имаат право поштенската услуга да ја наплатат од примачот при доставувањето на пратката, или од испраќачот во случај на враќање на пратката.

(4) Во случај кога испраќачот при враќањето на поштенската пратка одбие да ја плати поштенската услуга од ставот (3) од овој член, поштенската пратка се смета за неврачлива.

Член 36

(Достава на поштенски пратки)

(1) Поштенските пратки се доставуваат лично на примачот или на лицето кое е овластено од него за прием на пратката во неговиот стан или во неговите деловни простории, како и ставени во куќни или збирни поштенски сандачиња, ставени во поштенски фах во просториите на поштенскиот оператор или предадени лично на примач или на лице овластено од него во просториите на поштенскиот оператор.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член:

- одделни видови поштенски пратки можат да бидат врачени и на возрасен член на домаќинството, на лице кое е постојано вработено во домаќинството, или во деловните простории на примачот, односно на начин и по постапка утврдени со актот за општите услови за вршење на поштенските услуги;
- обичните поштенски пратки можат да се стават во куќни или збирни поштенски сандачиња или во поштенски фах во просториите на поштенскиот оператор и
- книжени поштенски пратки кои не можат директно да бидат испорачани можат да се испорачат со оставање на известување за пристигнување на пратката во куќни или збирни поштенски сандачиња или поштенски фах во просториите на

поштенскиот оператор. На известувањето ќе биде назначено кога и каде пратката може да биде подиганата пред да биде вратена на испраќачот.

(3) Роковите за подигање на поштенските пратки кои се врачуваат во просториите на поштенските оператори ќе бидат уредени со актот за општите услови за вршење на поштенските услуги.

(4) За достава на судски писма и писма по управна постапка се применуваат посебните прописи кои се однесуваат на доставата на такви писма.

Член 37

(Потврдување за прием и достава на книжени поштенски пратки)

(1) Поштенските оператори се должни на испраќачот да издадат потврда за прием на книжена поштенска пратка.

(2) При достава на книжени поштенски пратки, примачот го потврдува приемот на поштенската пратка.

Член 38

(Враќање на поштенски пратки)

Ако испраќачот поинаку не определил, поштенската пратка му се враќа на испраќачот, ако:

- примачот одбие да ја прими;
- примачот е непознат;
- поштенската пратка не можела да се достави, затоа што примачот отпатувал или се преселил;
- пратката не можела да му се достави на примачот, поради непотполна адреса на примачот;
- примачот не ја подигне пратката во определен рок и
- примачот починал, освен за обични поштенски пратки кои можат да бидат доставени на членови на домаќинството на починатиот.

Член 39

(Право на испраќач да располага со поштенска пратка)

Испраќачот има право да располага со предадената поштенска пратка до нејзината достава на примачот и може со доплата да бара:

- адресата на поштенската пратка да се измени или да се дополни;
- поштенската пратка да му се врати;

- за книжената поштенска пратка да се бара откупнина, износот на откупнината да се зголеми или намали, или да се откаже од откупнината и
- да се изврши достава на поштенската пратка на новата адреса на примачот или да не се изврши доставата.

Член 40

(Посебни барања на примач за достава на поштенски пратки)

Примачот може, со доплата, под услови и постапка утврдени со актот за општите услови за вршење на поштенските услуги да бара:

- поштенските пратки "пострестант" да му се доставуваат во неговиот стан или деловна просторија, односно во станот или деловната просторија на лицето кое тој го овластил;
- пристигнатите поштенски пратки, освен судските писма или писмата по управна и прекршочна постапка, да се чуваат како поштенски пратки "пострестант", или да се испраќаат на новата адреса во стан или деловна просторија, како и во станот или деловната просторија на лицето кое тој го овластил;
- поштенските пратки пристигнати за него да не можат да им се врачуваат на лицата од член 36 на овој закон, туку само на него лично;
- сите ЕМС поштенски пратки, освен судските писма и писмата по управна постапка и известувањата за пристигнувањето на такви поштенски пратки да се ставаат во неговиот поштенски фах;
- сите или определени поштенски пратки да му се врачуваат како ЕМС поштенски пратки и
- поштенските парични упатници и телеграфските парични упатници да се испратат телеграфски на новата адреса.

Член 41

(Прием на поштенски пратки со полномошно)

Корисниците на поштенски услуги можат да вршат прием на книжени поштенски пратки и преку полномошник.

Член 42

(Обврска за доставување на поштенски сандачиња од сирана на ОПО)

(1) Само ОПО има право да постави поштенски објекти за собирање и достава на поштенските пратки на јавни места и улици, вклучувајќи ги и поштенските сандачиња за да обезбеди подобар пристап до неговата мрежа и поефикасна услуга на корисниците.

(2) За примачот чие место на живеење се наоѓа надвор од густо населените подрачја или е оддалечено повеќе од 200 метри од јавните улици што се користат,

поштенските пратки се доставуваат со користење на збирни поштенски сандачиња кои ги поставува и ги одржува ОПО.

(3) Локацијата за поставување на збирни поштенски сандачиња ја определува локалната самоуправа на предлог на ОПО.

Член 43

(Обврска за воспоставување на поштенски сандачиња од страна на корисниците на поштенски услуги)

(1) Инвеститорите на станбените згради и сопствениците на станбени згради односно станови, како и сопствениците на приватни куќи се обврзани да постават поштенски сандачиња за достава на поштенски пратки на влезот на станбената зграда или на приватната куќа.

(2) Поштенските сандачиња од ставот (1) на овој член, треба да се одржуваат од корисниците на станбените згради односно становите, како и сопствениците на приватни куќи, на начин кој ќе обезбеди сигурна достава на поштенските пратки.

(3) Поштенските оператори треба да ги известат корисниците на поштенските услуги дека доколку не се обезбедени условите од ставот (1) на овој член, не се обврзани да извршат достава на поштенските пратки.

Член 44

(Неврачливи поштенски пратки)

(1) Поштенската пратка за која ќе се утврди дека не може да му се достави на примачот или да му се врати на испраќачот (неврачлива поштенска пратка), поштенскиот оператор комисиски ќе ја разгледа и по потреба ќе ја отвори со цел да ја утврди адресата на примачот или на испраќачот.

(2) Доколку поштенската пратка не може да му биде доставена на примачот ниту да му биде вратена на испраќачот, ниту врз основа на комисискиот преглед од ставот (1) на овој член, поштенскиот оператор мора:

- обичните поштенски пратки кои содржат само писмени соопштенија, комисиски веднаш да ги уништи и
- другите поштенски пратки да ги чува една година, сметајќи од денот на комисискиот преглед.

(3) Поштенската парична упатница или телеграфската парична упатница за која ќе се утврди дека не може да се исплати, поштенскиот оператор е должен да ја чува три години сметајќи од денот кога е утврдена неврачливоста.

Член 45

(Неоштетени поштенски пратки)

Поштенската пратка се смета за неоштетена, ако:

- се утврди дека при доставата на книжена поштенска пратка на примач или друго овластено лице нејзината тежина е иста со тежината во времето кога била предадена за пренос и
- на надворешната обвивка нема видливи знаци на повреда или оштетување, односно дека печатите и другите средства за запечатување или другите амбалажни материјали не се оштетени.

Член 46

(Рекламација на примач на поштенски пратки)

Примачот или друго овластено лице може да поднесе рекламација до поштенскиот оператор за штетата или за намалената содржина на поштенската пратка:

- веднаш или најдоцна во рок од 24 часа од приемот на поштенската пратка ако оштетувањето е видливо однадвор и
- во рок од наредните пет работни дена од приемот на поштенската пратка, доколку оштетувањето не е видливо однадвор.

Член 47

(Рекламација на испраќач на поштенска пратка)

(1) Ако испраќачот или друго овластено лице смета дека поштенската пратка или телеграмата не е доставена на примачот, или дека е доставена со задоцнување, или бараната посебна услуга не е извршена, може да поднесе писмена рекламација до поштенскиот оператор, во рок од три месеци од денот на испраќањето на пратката.

(2) Рекламацијата од ставот (1) на овој член, се поднесува на поштенскиот оператор кај кој пратката е предадена.

Член 48

(Рок за одговор на рекламации)

Поштенскиот оператор е должен да одговори на поднесените рекламации од членовите 46 и 47 на овој закон:

- во рок од 30 дена од денот на нејзиното поднесување, за поштенски пратки во внатрешен поштенски сообраќај и
- во рок од два месеци од денот на нејзиното поднесување, за поштенски пратки во меѓународен поштенски сообраќај.

Член 49

(Губење на право за рекламација)

Ако примач или друго овластено лице, односно испраќач или друго овластено лице не поднесат рекламација во роковите утврдени во членовите 46 и 47 на овој закон, ги губат правата според одредбите од членовите 51 и 52 на овој закон.

Член 50

(Одговорноста на поштенските оператори)

(1) Поштенските оператори се одговорни во случај на загуба или оштетување на книжена поштенска пратка или намалување на нејзината содржина, односно изменување на содржината на телеграмата, или пречекорување на рокот за пренос и доставување на книжената поштенска пратка.

(2) Во случај на загуба, оштетување или намалување на содржината на писмоносна поштенска пратка со означена вредност или пакет со означена вредност, испраќачот има право да бара надомест од поштенските оператори за настанатата штета, но не повеќе од висината на означената вредност на писмоносната поштенска пратка или пакет.

(3) Во случај на загуба или погрешна исплата на поштенска или телеграфска парична упатница, поштенските оператори се должни на испраќачот или на друго овластено лице да ја надоместат штетата во висина на полниот износ, како и платениот износ за вршење на поштенската услуга.

(4) Поштенските оператори не се одговорни спрема корисниците на поштенските услуги, за случаите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член ако докажат дека истите се предизвикани од виша сила, од надворешни причини што не можеле да се предвидат, избегнат или отстранат поради природата на поштенската пратка или по вина на испраќачот.

(5) Поштенските оператори не се одговорни спрема корисниците на поштенските услуги во случај кога поштенската пратка не е доставена или е доставена на лице кое не е примач на поштенската пратка како последица на неточна адреса.

(6) Поштенските оператори не се одговорни спрема корисниците на поштенските услуги кога надлежен орган ја има одземено или уништено поштенската пратка што содржи забранети супстанции или предмети.

(7) Заедно со надоместокот на испраќачот ќе се врати и платениот износ за вршење на поштенската услуга намален за износот платен за означена вредност за писмоносна поштенска пратка или пакет.

(8) Во меѓународниот поштенски сообраќај поштенските оператори одговараат во согласност со меѓународните договори што ги склучила, односно им пристапила Република Македонија.

Член 51

(Одговорност на поштенските оператори за книжена поштенска пратка со откупнина)

(1) Ако книжена поштенска пратка со откупнина е врачена на примачот, односно на овластеното лице, поштенските оператори се одговорни за откупниот износ на пратката.

(2) Ако книжена поштенска пратка со откупнина е загубена, оштетена или е со намалена содржина, одговорноста на поштенските оператори ќе биде во согласност со членот 52 на овој закон.

Член 52

(Висина на надоместокот за настаната штета)

(1) Поштенските оператори мора на испраќачот или на овластеното лице да исплатат надоместок во висина на настаната штета, и тоа:

1) за загуба или целосно оштетување на поштенската пратка:

- за поштенска пратка со означена вредност, во висина на нејзината стварна вредност, но не поголема од означената вредност;
- за препорачна поштенска пратка, 15 пати од износот платен за услугата;
- за парична и телеграфска поштенска упатница, во висина на вредноста на упатницата и
- ЕМС поштенска пратка, 15 пати од износот платен за услугата;

2) за делумно оштетување на поштенската пратка или за намалена содржина на поштенската пратка:

- за поштенска пратка со означена вредност, во висина на нејзината стварна вредност, но не поголема од означената вредност;
- за препорачана поштенска пратка, десет пати од износот платен за услугата и
- ЕМС поштенска пратка или телеграма, десет пати од износот платен за услугата;

3) за изменување на содржината на телеграмата, 15 пати од износот платен за услугата;

4) за пречекорување на рокот за пренос и достава:

- за поштенските пратки без брза достава, пет пати од износот платен за услугата;
- за брза достава, десет пати од износот платен за услугата;
- за ЕМС поштенски пратки, 20 пати од износот платен за услугата и
- за телеграми, 25 пати од износот платен за услугата.

(2) Во случаите од точката 1 од ставот (1) на овој член, поштенските оператори мора покрај надоместокот да го вратат и износот платен за пренос на поштенската пратка, намален за износот платен за препорачано ракување или по вредност на поштенската пратка.

(3) Ако покрај пречекорувањето на рокот за пренос и достава на книжена поштенска пратка настане и делумно оштетување или намалување на содржината на пратката, од поштенските оператори не може да се бара поголем вкупен износ,

односно поголем вкупен надоместок на штета отколку што е стварната вредност на поштенската пратка.

(4) Корисник или овластено лице може во рок од шест месеци од денот на предавањето на поштенската пратка да поднесе барање за надоместок од ставот (1) на овој член во писмена форма, доставен до поштенскиот оператор каде што е испратена поштенската пратка, или до поштенскиот оператор кој што ја доставил поштенската пратка.

(5) Ако во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за надоместок од ставот (4) на овој член, поштенскиот оператор не одговори на барањето, корисникот или овластеното лице на поштенските услуги може да поднесе тужба до надлежен суд.

(6) Доколку барањето од ставот (4) на овој член е оправдано, поштенскиот оператор мора да го плати надоместокот на корисникот или на другото овластено лице, во рок од осум дена од приемот на барањето.

Член 53

(Најдена поштенска пратка)

(1) Ако загубена поштенска пратка или дел од таа пратка се пронајде по исплата на надоместокот определен во членот 52 на овој закон, поштенските оператори се должни да го известат испраќачот или овластеното лице, на кого е исплатен надоместокот дека поштенската пратка е пронајдена.

(2) Во случајот од ставот (1) на овој член, испраќач или овластено лице може да бара да му се предаде пронајдената поштенска пратка, односно дел од таа пратка, под услов да го врати износот што му е исплатен и тоа во рок од 15 дена од денот на соопштувањето дека загубената пратка, односно дел од пратката е пронајден.

(3) Ако испраќач или друго овластено лице во рокот од ставот (2) на овој член, не поднесе барање да му се предаде пронајдената поштенска пратка, односно дел од таа пратка, поштенските оператори стекнуваат право на располагање со пронајдената поштенска пратка, односно со дел од таа пратка.

Член 54

(Застареност на побарувања)

(1) Побарувањата на корисниците на поштенските услуги спрема поштенските оператори, застаруваат после:

- шест месеци за побарувања поради помалку, односно повеќе наплатен износ за поштенски услуги или други трошоци и
- една година за други побарувања.

(2) Застареноста почнува да тече:

- 1) од денот на плаќањето за побарувањата на помалку или повеќе наплатен износ за поштенски услуги или други трошоци;
- 2) 15 дена од денот на истекот на рокот за пренос и достава на поштенската пратка за побарувања што се однесуваат на поштенски пратки со откупнина;
- 3) од денот на доставата на поштенска пратка за побарувања, заради делумна загуба

- или оштетување, односно намалување на содржина на книжена поштенска пратка или поради пречекорување на рокот за пренос и достава на поштенската пратка;
- 4) 30 дена од денот на истекот на рокот за пренос на поштенската пратка за побарувања, заради загуба на книжена поштенска пратка;
 - 5) 30 дена од денот на истекот на рокот за пренос на телеграма за побарувања заради загуба, изменување на содржината или пречекорување на рокот за пренос на телеграма и
 - б) од денот кога побарувањето е поднесено за побарувања во сите други случаи.

(2) Постапката на застареност се води според прописите за облигационите односи.

Член 55

(Надзор)

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, меѓународните договори што ги склучила или на кои им пристапила Република Македонија од областа на поштенскиот сообраќај, врши Министерството за транспорт и врски.

Член 56

(Инспекциски надзор)

(1) Инспекциски надзор над примената на одредбите на овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон, извршувањето на договорите за концесија, како и лиценците издадени во согласност со овој закон врши Државниот инспекторат за транспорт преку инспектори за поштенски сообраќај.

(2) Ако инспекторот за поштенски сообраќај утврди повреда на прописите со кои се уредуваат правата и обврските во вршењето и обезбедувањето на поштенските услуги, предвидени со одредбите на овој закон, прописите донесени врз основа на него, концесиските договори и на издадените лиценци, со решение ќе нареди во определен рок да се отстранат утврдените неправилности и недостатоци.

Член 57

(Надлежност на инспектор)

Во вршењето на надзорот, инспекторот за поштенски сообраќај е овластен да:

- врши контрола на квалитетот кој се однесува на приемот, сортирањето, преносот и доставата на поштенските пратки;
- врши контрола на почитувањето на роковите за преносот и доставата на поштенските пратки;
- врши контрола на техничко-технолошкото организирање и функционирање на поштенската мрежа;
- привремено забрани употреба на капацитетите на поштенската мрежа ако утврди определени неправилности;
- забрани за вршење на дејност на поштенски оператор кој нема добиено концесија или лиценца;

- врши контрола на примената на ценовникот за вршење на поштенските услуги и
- врши контрола на поставените поштенски сандачиња.

Член 58

(Права и должности на инспектор)

Заради вршење на инспекцискиот надзор, инспекторот за поштенски сообраќај има право непречено да влегува во работните простории на поштенскиот оператор, да има пристап до поштенската опрема и средства и да ги добие потребните известувања и документации.

Член 59

(Стручна подготовка за инспектор)

За инспектор за поштенски сообраќај се назначува лице кое има завршено сообраќаен факултет насока поштенски сообраќај, правен или економски факултет, со најмалку пет години работно искуство во струката.

Член 60

(Легитимација)

(1) При вршењето на надзорот, инспекторот за поштенски сообраќај мора да има легитимација со која се утврдува неговото службено својство.

(2) Формата, содржината и начинот на издавање и одземање на легитимацијата на инспекторот за поштенски сообраќај ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(3) Легитимацијата од ставот (1) на овој член ја издава министерот за транспорт и врски.

Член 61

(Донесување на решение и постапка по жалба)

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за поштенски сообраќај за утврдените неправилности донесува решение во рамките на овластувањата определени со овој закон.

(2) Жалба против решението на инспекторот за поштенски сообраќај може да се поднесе во рок од осум дена од приемот на решението до министерот за транспорт и врски кој одлучува во втор степен.

(3) Жалбата од ставот (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 62

(1) Со парична казна од 50.000 до 200.000 денари ќе се казни за прекршок ОПО, ако:

- не ја врши универзалната поштенска услуга, според условите и начинот утврдени во членот 8 на овој закон;
- применува тарифи без добиена согласност од Владата на Република Македонија (член 10 став (1));
- издава поштенски марки без согласност од министерот за транспорт и врски (член 27 став (1)) и
- не постави поштенски сандачиња согласно со членот 42 ставови (1) и (2) на овој закон.

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице на ОПО со парична казна од 20.000 до 50.000 денари.

Член 63

(1) Со парична казна од 50.000 до 300.000 денари ќе се казнат за прекршок правни лица, освен ОПО, ако вршат резервирани поштенски услуги, спротивно на членот 9 став (1) на овој закон;

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казнат и одговорните лица на правните лица со парична казна од 20.000 до 50.000 денари.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казнат физичките лица со парична казна од 15.000 до 40.000 денари.

Член 64

(1) Со парична казна од 50.000 до 180.000 денари ќе се казни за прекршок ОПО и други правни лица, ако:

- намерно пренесуваат и доставуваат поштенски пораки со кои се повикува на насилно уривање на уставниот поредок на Република Македонија и се поттикнува или повикува на воена агресија или се разгорува национална, расна или верска омраза, или нетрпеливост (член 6);
- на пригоден начин за сите корисници на поштенските услуги не ги објават информациите согласно со членот 7 став (2) на овој закон;
- вршат курирски услуги без добиена лиценца (член 13 став (1));
- постапат спротивно на ставот (2) од членот 14 на овој закон;
- вршат нерезервирани поштенски услуги без добиена концесија (член 15 став (1));
- вршат поштенски услуги без продолжена лиценца (член 15 став (2) на овој закон);
- вршат поштенски услуги без пренесена лиценца (член 16 став (2));

- на барање на Министерството за транспорт и врски не ги доставуваат бараните податоци и информации (член 17 став (3));
- вршат нерезервирани поштенски услуги без добиена концесија (член 18 став (1));
- вршат поштенски услуги без писмена согласност за продолжување на концесија (член 24 став (1));
- вршат поштенски услуги без продолжена концесија (член 25);
- вршат поштенски услуги по престанок на концесијата (член 26);
- постапат спротивно на членот 31 на овој закон;
- постапат спротивно на членот 32 на овој закон;
- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенските пратки кои содржат експлозивни и лесно запаливи предмети, како и предмети чие пренесување е опасно за другите поштенски пратки, поштенската опрема и средствата за пренос, здравјето и животот на луѓето, како и за животната средина и природата (член 33 став (1) алинеја 1);
- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои содржат опојни дроги, освен во случај кога испраќачот и примачот се лица кои се овластени да располагаат со нив (член 33 став (1) алинеја 2);
- вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои според пакувањето се опасни за вработените, средствата и објектите на поштенскиот оператор или можат да ги извалкаат или оштетат другите поштенски пратки или опрема (член 33 став (1) алинеја 4) и
- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои содржат предмети чиј промет е забранет со закон (член 33 став (1) алинеја 5).

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице на ОПО и на другите правни лица со парична казна од 15.000 до 45.000 денари.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казни и физичко лице со парична казна од 10.000 до 35.000 денари.

Член 65

(1) Со парична казна од 40.000 до 150.000 денари ќе се казнат за прекршок ОПО и другите правни лица, ако:

- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои содржат живи животни, освен пчели, пијавици и свилени буби (член 33 став (1) алинеја 3);
- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои не се осигурани, а содржат пари, хартии од вредност и други драгоцен предмети (член 33 став (1) алинеја 6);
- со знаење и намерно вршат прием, пренесување и достава на поштенски пратки кои се од расиплива природа и постои веројатност дека ќе се расипат пред доставувањето (член 33 став (1) алинеја 7);
- на видно место во поштенските единици не истакнат листа на забранети супстанции и предмети (член 33 став (2));

- на видно место во просториите не истакнат ценовник (член 35 став (1));
- извршат достава на поштенски пратки спротивно на условите утврдени во членот 36 на овој закон;
- не извршат враќање на поштенските пратки во случаите утврдени во членот 38 на овој закон;
- не овозможат на испраќач да располага со поштенската пратка (член 39);
- не ги овозможат посебните барања на примачот за достава на поштенските пратки (член 40);
- не постапат согласно со членот 44 на овој закон;
- во роковите утврдени во ставовите (1) и (2) на членот 48 на овој закон не одговорат за поднесените рекламации;
- не постапат по задолженијата од решението на инспекторот за поштенски сообраќај (член 56 став (2));
- на инспекторот за поштенски сообраќај не му овозможат непречено влегување во работните простории и средства и не му ги даде потребните известувања и документација (член 58);
- постапат спротивно на членот 50 на овој закон;
- не ја вратат откупнината за книжена поштенска пратка (член 51 став (1)) и
- не исплатат надоместок за настанатите штети во износите утврдени со членот 52 на овој закон.

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице на ОПО и на другите правни лица со парична казна од 10.000 до 20.000 денари.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член од 8.000 до 15.000 денари ќе се казни и физичкото лице.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 66

Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта продолжува да ги врши работите како Основен поштенски оператор под услови и начин утврдени со овој закон.

Член 67

Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта може да биде трансформирано во акционерско друштво во државна сопственост согласно со Законот за јавни претпријатија, Законот за трговските друштва или секоја друга законска одредба којашто се применува.

Член 68

(1) Владата на Република Македонија може да одлучи акционерското друштво во државна сопственост да го приватизира, преку продажба или пренос на дел или сите свои акции, во една или повеќе трансакции.

(2) При извршувањето на приватизацијата од ставот (1) на овој член, Владата на Република Македонија ќе ги пренесе постојните акции или ќе издаде нови акции на инвеститорите, преку примена на некоја или сите од овие постапки:

- директно преговарање со еден или повеќе меѓународни финансиски институции и нивни коинвеститори;
- затворен тендер во кој е вклучена претквалификациона постапка или учесници и една или повеќе фази на понуда;
- било која друга комбинација на директно спогодување и постапка на затворено тендерирање кои се во согласност со меѓународната практика на приватизација и
- јавна понуда.

Член 69

Владата на Република Македонија има право да создаде класа од една или повеќе акции (златна акција) во акционерското друштво во државна сопственост, којашто ќе има дополнителни права коишто се сметаат како неопходни, како дел од приватизацијата.

Член 70

Акционерското друштво во државна сопственост може да издава хартии од вредност, покрај акциите и конвертибилните обврзници согласно со закон, вклучувајќи но не ограничувајќи се на една или повеќе класи од следниве: конвертибилни приоритетни акции во кои се утврдени повеќекратни приоритетни права и права за конверзија, откупливи конвертибилни приоритетни акции и конвертибилни обврзници со фиксен износ.

Член 71

Секакви договори коишто се однесуваат на приватизацијата или управувањето на акционерското друштво во државна сопственост или однесувањето на акционерите како акционери на акционерското друштво во државна сопственост, кои одвреме навреме се склучуваат меѓу некој или сите акционери на акционерското друштво во државна сопственост или некој или сите акционери на акционерското друштво во државна сопственост, ќе бидат валидни и ќе можат да ги спроведуваат страните на договорите. За целите на овој закон, Владата на Република Македонија е акционер во акционерското друштво во државна сопственост, се додека поседува акции издадени од акционерското друштво во државна сопственост.

Член 72

(1) На странски правни и физички лица и на странски правни лица контролирани или во сопственост на странски влади ќе им биде дозволено да стекнат

акции, да станат директори, службени лица и вработени и да учествуваат во управувањето на акционерското друштво во државна сопственост.

(2) Акционерското друштво во државна сопственост нема да биде спречено да добие концесија, лиценца или да биде предмет на било какви ограничувања заради тоа што странско правно или физичко лице или правно лице контролирано или во сопственост на странска влада има добиено акции, станало директор, службено лице или вработен или учествува во управувањето на акционерското друштво во државна сопственост.

Член 73

1) Во случај Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта да се трансформира во акционерско друштво во државна сопственост, одредбите од членот 10 на овој закон нема да се применуваат.

2) Цените за резервираните поштенски услуги во рамките на универзалната поштенска услуга ќе се формираат според трошоците за нивно обезбедување и движењето на предвидените и остварените показатели на трошоците за живот во Републиката.

Член 74

(1) Прописите и другите акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесувањето на прописите од ставот (1) од овој член, ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 75

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

- Законот за системите за врски, за радиосообраќај и поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај ("Службен весник на Социјалистичка Република Македонија" број 14/79, 26/80 и 10/90 и "Службен весник на Република Македонија" број 62/93) во делот што се однесува на поштенскиот сообраќај и
- Законот за поштенските, телеграфските и телефонските услуги ("Службен лист на СФРЈ" број 2/86 и 26/90).

Член 76

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

LIGJI PËR SHËRBIME POSTALE

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

(Objekt i rregullimit dhe qëllime dhe datyra)

(1) Me këtë ligj rregullohen kushtet dhe mënyra e kryerjes së shërbimeve postale në trafikun e brendshëm dhe ndërkombëtar postal, sigurimi i afrimit të secilit shfrytëzues deri te shërbimi univerzal postal në gjithë teritorin e Republikës së Maqedonisë, të vendosjes së konkurrencës në kryerjen e shërbimeve postale, marrëdhëniet e ndërsjella të shfrytëzuesve dhe dhënësve të shërbimeve postale, shtypjen e pullave postale dhe vlerave postale, si dhe pyetje tjera në lidhje me shërbimet postale.

(2) Qëllimet e këtij ligji janë:

- të sigurohet kryerje efikase dhe në kohë e shërbimeve postale për pranim, sortim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale, të të hollave dhe mallrave, si në teritorin e Republikës së Maqedonisë, ashtu dhe jashtë kufijve të saj;
- të mbrohen interesat e shfrytëzuesve të shërbimeve postale;
- të sigurohet besueshmëri e dërgesave postale;
- të mundësohet konkurrencë në lëminë e shërbimeve postale, sipas kushteve objektive, transparente dhe jo diskriminuuese, në mënyrë sukcesive dhe të kontrolluar, duke pasur parasysh nevojën e sigurimit të baraspeshës financiare të Operatorit Themelor Postal (OTHP) me qëllim të sigurimit të kryerjes së shërbimit univerzal postal që përfshin diapazon minimal të shërbimeve me kualitet të përcaktuar çmime më të arritshme për të gjithë shfrytëzuesit në teritorin e tërë të Republikës së Maqedonisë ;
- të sigurohet përparimi i strukturës postale në teritorin e tërë të Republikës së Maqedonisë për kryerjen më kualitative të shërbimeve postale;
- të siguron kryerjen e shërbimit univerzal postal që përbëhet nga shërbime të rezervuara dhe të pa rezervuara postale, gjatë së cilës shërbimet e rezervuara postale mund t'i siguron vetëm OTHP;
- tarifata postale të jenë objektive, transparente dhe jo diskriminuuese dhe
- të sigurohet bartje e dërgesave postale edhe nëpërmjet shërbimeve të korrierit.

Neni 2 (Definicione)

Nocione te caktuara në aspekt të këtij ligji kanë këtë kuptim:

- Shërbime postale janë shërbime që përbëhen prej pranimi, sortimit, bartjes dhe dorëzimit të dërgesave postale;
- Shërbim univerzal postal është diapazon minimal i shërbimeve postale, që gjithnjë kryhet në tërë teritorin e Republikës së Maqedonisë, me kualitet të caktuar dhe më çmime të kapshme për shfrytëzuesit;
- Shërbime postale të rezervuara janë pjesë nga shërbimi univerzal postal për dërgesa postale me masë deri në 350 gr;
- Shërbime postale jo të rezervuara janë pjesë e shërbimit univerzal postal për dërgesa postale me masë mbi 350 gr ;
- Rrjetë publike postale është rrjeta postale e objekteve, paisjeve dhe mjeteve të tjera të organizuara në njësi tekniko-teknologjike për kryerjen e shërbimeve postale për qëllimet e mëposhtme:
 - pranimin e dërgesave postale sipas obligimeve për shërbimin univerzal postal nga pikat për afrim në rrjetin publik postal në tërë teritorin e Republikës së Maqedonisë,
 - bartje dhe sortim i dërgesave postale nga pikat për afrim në rrjetin publik postal deri te qendra për dërgimin dhe
 - dërgimin e dërgesave postale deri tek adresat e shënuara në dërgesat;
- Pikat për afrim në rrjetin publik postal janë të gjithë llojet e objekteve fizike, duke i përfshirë edhe sanduqët postal që janë të vendosur në vende publike apo në hapsirën e dhënësit të shërbimit univerzal ku dërgesat postale mund të jepen nga ana e shfrytësuesve;
- Nomenklatura e shërbimeve postale është akt me të cilin përcaktohen llojet e shërbimeve postale, pesha e dërgesave postale, nivelet vlerësore për dërgesat postale me vlerë dhe për shërbimet në të holla, si dhe qëndrimi i çmimeve të shërbimeve postale në trafikun e brendshëm dhe ndërkombëtar postal;
- Pranimi i dërgesave postale është proces i mbledhjes së dërgesave postale të dhëna në pikat për afrim në rrjetin postal;
- Dërgimi i dërgesave postale është proces nga sortimi, bartja dhe dorëzimi i dërgesave postale deri te pranuesi;

- Dërgesa postale janë dërgesa të cilat janë të adresuara me adresë të plotë në formë të:

- dërgesave të zakonshme postale (letra, kartela postale, sende të shtypura, sekograme, paketime të vogla dhe tjerë),

- dërgesave postale të regjistruara (dërgesa letër dërguese postale të rekomanduara, dërgesa postale me vlerë paqeta, dërgesa postale në të holla, dërgesa telegrafike postale në të holla),

- EMS dërgesave postale dhe

- dërgesave tjera postale dhe shërbime që përmbajnë mallra me vlerë të shënuar apo të pa shënuar;

- Dërgesa postale letërdërguese janë dërgesa postale që përmbajnë porosi të shkruar mbi çfarëdo bazë fizike që duhet t'i dërgon OTHP në adresën që e ka shënuar dërguesi në vetë dërgesën ose në mbështjellësen e saj.

Librat, katalogjet, gazetat dhe edicionet periodike si sende të shtypura nuk konsiderohen si dërgesa postale letër dërguese;

- Letra janë dërgesa postale letër dërguese që përmbajnë porosi të shkruar në zarf pa vlerë të shënuar, ose çfarë do dërgesa tjera postale që në aspekt të madhësisë dhe peshës janë të përshtatura me standardet e përcaktuara për letër si dhe në rastet kur nuk përmbajnë porosi të shkruar;

- Kartela postale janë dërgesa postale letër dërguese me porosi të shkruar të hapur;

- Sende të shtypura janë dërgesa të hapura postale që përmbajnë libra, katalogje, gazeta, edicione periodike apo sende të tjera të shtypura;

- Sekogramë (gjurmë për të verbër) janë dërgesa postale të hapura që përmbajnë shenja të shtypura për të verbër, regjistrime tonike apo regjistrime kompjuterike;

- Paqeta të vogla janë dërgesa postale që përmbajnë sende me vlerë të shënuar apo të pashënuar komerciale me peshë deri në 2 kg;

- Paqeta janë dërgesa postale të letrës me madhësi dhe peshë të caktuar që përmbajnë sende me apo pa vlerë të shënuar;

- Postë direkte janë dërgesa leter dërguese që përbëhen vetëm nga materijali reklamues, marketinor apo propagandues me porosi identike, me përjashtim të emrit, adresës dhe të dhënave tjera për identifikimin e pranuesit, si dhe elementeve tjera të ndryshueshme të cilat nuk e ndyshojnë natyrën e porosisë, ndërsa dërgohet deri te numër më i madh i personave dhe duhet të dërgohet deri në adresën që e ka shënuar dërguesi në vetë dërgesën apo mbi mbështjellësin e saj. Llogaritë faturat dhe raportet financiare nuk

konsiderohen si postë direkte. Deklaratat që përmbajnë kombinim prej materijalit reklamues dhe dërgesa tjera në mbështjellës të njëjtë nuk konsiderohen si dërgesë me materijal reklamues;

- Dërgesa postale letër dërguese të rekomanduara janë dërgesa prej letre të mbyllura për të cilat në mënyrë paushale garantohej kundër rrezikut të humbjes, vjedhjes apo dëmtimit dhe për të cilat dërguesit sipas nevojës dhe me kërkesë të tij i sigurohet provë për dërgimin e dërgesave postale dhe /ose dërgesë të tyre deri te pranuesi;

- Dërgesa postale me vlerë janë dërgesa të mbyllura postale prej të regjistruara me vlerë të shënuar që mund të përmbajnë sende të çmueshme, të holla, letra me vlerë apo porosi të shkruara;

- Dërgesa postale në të holla dhe dërgesa telegrafike në të holla janë dërgesa postale të regjistruara me të cilat dërguesi dërgon sasi të caktuar të të hollave deri te pranuesi;

- EMS (Dërgesa eksprese postale) janë dërgesa të mbyllura postale, vlera e të cilave mund të jetë e shënuar apo të mos jetë e shënuar dhe që mund të përmbajnë sedne, të holla, letra me vlerë dhe /ose porosi të shkruar, ndërsa dërgohen në mënyrë më të shpejtë të mundur;

- Vlera postale janë zarfe dhe kartela standarde postale me pulla postale të shtypura;

- Kupona ndërkombëtarë për përgjigje janë kuponë me vlerë që i jep Lidhja botërore postale për pagesën e shërbimeve postale në letër të rëndomtë aeroplani në trafikun ndërkombëtar;

- Telegrame janë porosi të shkruara apo të dizejnuara të dërguara nëpërmjet mjeteve telekomunikative ndërsa të dorëzuara nga ana e operatorëve postal;

- Pulla postale janë mjete për shënimin e shumës së paguar për kryerjen e shërbimit postal (postal) pullat postale mund të jenë të rregullta dhe të rastit;

-Blooqe të rastit janë blloqe me pulla postale të rastit;

- dërgesa ndërkombëtare postale janë dërgesa që rrjedhin prej vendeve tjera ose janë të drejtuara drejt vendeve tjera;

-Shërbime për këmbimin e dokumenteve janë shërbimet që përbëhen prej shërbimit të objekteve dhe paisjeve, të organizuara për këmbim të ndërsjellë të dërgesave postale ndërmjet antarëve të grupi të shfrytëzuesve të parapaguara për shërbimin, duke e përfshirë edhe bartjen nga ana e tretë;

- Shërbime korrieri janë shërbime me të cilat sigurohet:

- дërgesat postale gjithnjë të jenë të shoqëruara nga dhënësi i shërbimit prej pranimit deri në dhënien e dërgesave postale dhe

- mundësi për administrim më dërgesat postale nga ana e dërguesit deri te dorëzimi i tyre;

- Post restant është shërbim për dorëzimin e dërgesave postale që e përmbajnë shënjën post restant, ndërsa në postën qëllimore dërgesat postale ruhen më së shumti 30 ditë nga dita e arritjes së tyre deri te dita e marrjes nga ana e pranuesit;

- Shfrytëzues i shërbimeve postale është personi juridik, fizik dhe çdo person tjetër që shfrytëzon shërbime postale si dërgues apo pranues;

- Dërgues është person juridik, fizik apo çdo person tjetër që dërgon dërgesa postale;

- Pranues është person juridik, fizik dhe çdo person tjetër deri te i cili janë të adresuara dërgesat postale;

- Operator postal janë Ndërmarrja publike për trafik postal Posta Maqedonase (OTHP) dhe persona tjerë të vendit dhe /ose të huaj juridik dhe / ose fizik që kryejnë shërbime postale në bazë të licencës apo koncesionit.

Neni 3

(Interesi publik)

Kryerja e shërbimeve postale dhe dhënia e pullave postale dhe vlerave postale janë punë me interes publik.

Neni 4

(strategji për zhvillimin e shërbimeve postale)

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë përcakton strategji për zhvillimin e shërbimeve postale, duke i përfshirë edhe hapat e perkohshëm për vendosjen e konkurrencës.

(2) Në suazat e strategjisë përcaktohen qëllimet e zhvillimit në mvarësi prej:

- shkalla deri te cila tarifat e OTHP janë shprehje e harxhimeve gjatë kryerjes dhe sigurimit të shërbimeve postale;

- zhvillimi i rrjetit publik postal dhe

- principet dhe përcaktimet e politikës së Lidhjes botërore postale, Unionit evropian dhe Organizatës botërore tregtare dhe detyrave ndërkombëtare të Republikës së Maqedonisë në lëminë e shërbimeve postale.

Neni 5

(Lloje të shërbimeve postale dhe shërbimeve tjera)

(1) Shërbime postale në kuptim të këtij ligji janë :

- shërbimi univerzal postal (shërbime të rezervuara dhe të pa rezervuara postale) dhe
- shërbime tjera postale të cilat nuk janë në suazat e shërbimit univerzal postal.

(2) Në kuptim të këtij ligji si shërbime postale nuk konsiderohen :

- këmbimi i dokumenteve;
- bartja dhe dorëzimi i dërgesave postale nga ana e personave juridik dhe fizik për nevoja të tyre dhe
- bartja dhe dorëzimi i librave, katalogjeve, gazetave, edicioneve periodike dhe sende tjera të shtypura që nuk janë të adresuara.

Neni 6

(Ndalimi për bartje dhe dorëzim të dërgesave postale)

Është e ndaluar bartja e qëllimshme dhe dorëzimi i dërgesave postale me të cilat thirret në rrëzimin e rendit kushtetues të Republikës së Maqedonisë dhe nxitet ose thërritet në agresion luftarak ose ndizet urrejtje ose padurueshmëri nacionale dhe racore.

II. KUSHTET DHE MËNYRAT E KRYERJES SË SHËRBIMIT UNIVERZAL POSTAL

Neni 7 (Shërbimi univerzal postal)

(1) Shërbimin univerzal postal e kryen OTHP në pajtim me kushte e më poshtme::

- të ofrohet shërbim që do të jetë i arritshëm deri te të gjithë shfrytëzuesit në teritorin e Republikës së Maqedonisë;
- t'i ofrohet shfrytëzuesve shërbim identik nën kushte të njëjta;
- t'i ofrohet shërbyesve shërbim postal pa kurrnjëfarë forme të diskriminimit me arsye politike, religjioze ose ideologjike;
- të ofrohet shërbim që do të garanton besueshmërinë dhe sigurinë e dërgesve postale;
- shërbimet postale të mos ndërpriten dhe anulohen përveç në rastet e fuqisë më të madhe (fatkeqësive elementare natyrore, epidemi dhe kushte të tjera të cënimit të shëndetit dhe sigurisë të të punësuarve në operatuesit postal);
- shërbimi postal të zhvillohet në pajtim me mundësitë teknike dhe finansiare dhe të jetë në funksion të nevojave të shfrytëzuesve.

(2) Informatat në lidhje me kushtet nën të cilat kryhet shërbimi univerzal postal, koha punuese të njërive për punë drejtë për drejtë me shfrytëzuesit e shërbimeve postale, diapazoni i shërbimeve, kartarakteristikat e tyre të veçanta, tarifafat dhe nivelin e standardeve për kualitetin, OTHP do t'i shpjegon në mënyrë që të janë të kuptimshëm për te gjithë shfrytëzuesit.

(3) Shërbimi univerzal postal përfshin pranim, sortim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale deri në 2 kg dhe paketimeve deri në 31, 5 kg. edhe ate:

- dërgesa të rëndomta postale (letra, kartela postale, sende të shtypura, sekograme, paqeta të vogla dhe tjera);
- dërgesa postale të regjistruara (dërgesa lëetër dërguese të rekomanduara postale, dërgesa postale me vlerë, Paqeta, dërgesa postale në të holla, dërgesa telegrafike në të holla);

-EMS dërgesa postale dhe

- дërgesa tjera postale dhe shërbime që përmbajnë mallra me apo pa vlerë të shënuar.

(4) Në shërbimin univerzal postal nuk bëjnë pjesë shërbimet korriere dhe shërbimet për këmbimin e dokumenteve.

(5) Kur shërbimi univerzal postal përfshin dërgim të dërgesave ndërkombëtare postale, dimezionet minimale dhe maksimale të dërgesave ndërkombëtare postale duhet të jenë në pajtim me Lidhjen botërore postale.

(6) ОТНР ka të drejtë:

- të siguron kryerjen e shërbimeve postale në trafikun e vendit dhe ndërkombëtar;
- të zhvillon rrjetin publik postal dhe të vendos shërbime të reja postale dhe teknologji dhe
- të mund të kryen edhe shërbime tjera për kënaqjen e nevojave të qytetarëve dhe ekonomisë.

Neni 8

(Mënyra dhe kushtet për pranim dhe dorëzim të dërgesave postale dhe zonat e njësive të rrjetit publik postal)

(1) Me kryerjen e shërbimit univerzal postal nga neni 7 të këtij ligji, duhet të sigurohet të gjithë shfrytëzuesit të kenë mundësi për afrim deri te rrjeti publik me te cilin sigurohen shërbime në suazat e largësisë së përshtatshme të vendbanimit të tyre, duke i përfshirë edhe sadnuqët publik postal dhe hapësirat zyrtare të ОТНР.

(2) Pranim dhe dorëzim të dërgesave postale, në të gjitha vendbanimet në Republikën e Maqedonisë, duhet të kryhet prej rrjetit te ОТНР më së paku një herë gjatë çdo dite pune ndërsa të diellën dhe festave shtetërore duhet të kryhen nëpërmjet shërbimit kujdestar.

(3) Nëse pranimi dhe dorëzimi i dërgesave postale nuk mund të kryhet në tërë zonën e njësisë së rrjetit të ОТНР në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, zona e njësive e rrjetit të ОТНР mund të ndahet në:

a) zonë më të ngushtë të njësisë së rrjetit ku pranimi dhe dorëzimi i dërgesave postale kryhet në mënyrë të përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni;

b) zona më e gjërë e njësisë së rrjetit ku pranimi dhe dorëzimi i dërgesave postale deri në peshë të caktuar, gjegjësisht vlerës dhe dorëzimi i informimit për arrirjen e dërgesave postale mbi peshën e përcaktuar, gjegjësisht vlerës bëhet më së paku tri herë në javë dhe

v) zona më e gjërë e njësisë së rrjetit ku pranimi dhe dorëzimi i dërgesave postale deri në peshë të përcaktuar, gjegjësiht vlerës dhe dorëzimi i informimit për arritjen e dërgesave postale mbi peshën e përcaktuar, gjegjësiht vlerës kryhet më së paku një herë në javë.

(4) Zona e njësive së rrjetës nga paragrafi (3) i këtij neni përcaktohet varësisht nga :

- vendbanimet që gjendet në zonën e njësive së rrjetit (llojit, madhësinë, dendësinë, zhvillim ekonomik dhe kulturor të vendbanimeve dhe të ngjajshme),

- diapazoni i shërbimeve postale dhe nevojat faktike të shërbimit univerzal postal në zonën në fjalë të njësive të rrjetës, si dhe mundësitë ekonomike të OTHP.

(5) Rrjeti i OTHP nga paragrafi (3) të këtij neni, duhet të mundëson më së paku:

- të gjitha dërgesat postale nga paragrafi (3) alineja 1 të këtij neni të janë të dorëzuar në ditën punuese pas ditës punuese kur janë dërguar;

- të gjitha dërgesat postale nga paragrafi (3) alineja 2 të këtij neni të dorëzohen në ditën e dytë pas ditës punuese kur janë dërguar dhe

- të gjitha dërgesat postale nga paragrafi (3) alineja 3 të këtij neni të dorëzohen më së paku një herë në javë pas ditës punuese kur janë dërguar.

(6) OTHP mund të kryen shërbime postale në objekte të personave të tjerë juridik dhe/ose fizik me anë të marrëveshjes.

(7) Persona të vendit dhe të huaj juridik dhe fizik mund të kryejnë shërbim univerzal postal në emër të OTHP me anë të marrëveshjes.

(8) Për kualitetin e kryerjes së shërbimeve postale nga ana e personave nga paragrafi (7) i këtij neni përgjegjëjt OTHP.

Neni 9

(Shërbime postale të rezervuara dhe të pa rezervuara)

(1) Në suazat e shërbimit univerzal postal vërtëm OTHP kryen shërbime postale të rezervuara që përfshijnë pranim, sortim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale, duke e përfshirë edhe postën direkte, si në trafikun e vendit ashtu edhe në trafikun ndërkombëtar, me kusht që këto dërgesa të peshojnë deri në 35 gr.

(2) Shërbime postale të rezervuara nga paragrafi (1) të këtij neni kryen vërtëm OTHP për shkak të sigurimit të mjeteve financiare për kryerjen e shërbimit univerzal në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë duke i përfshirë edhe vendbanimet ku kjo është

ekonomikisht e paarsyeshme si dhe për shkak të ndërtimit, mirëmbajtjes dhe përpunimit e rrjetit publik postal. Rrjetin publik postal e shfrytëzon OTHP, ndërsa nëse e shfrytëzojnë edhe operues të tjerë postal ata janë të obliguar të paguajnë kompenzim për mbulimin e harxhimeve për shfrytëzimin e rrjetit publik postal.

(3) Shërbime postale të pa rezervuara në suazat e shërbimit univerzal postal përveç OTHP mund të kryejnë edhe operatorë të tjerë me kushte dhe mënyra të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 10

(Tarifat)

(1) Për tarifata që i propozon OTHP për kryerjen e shërbimeve të rezervuara postale në suazat e shërbimit univerzal postal, pajtim jep Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(2) Tarifata nga paragrafi (1) i kërrij neni, duhet të jenë në pajtim me principet e më poshtme:

- çmimet të janë reale dhe të gjithë shfrytëzuesit duhet të kenë afrim të njëjtë deri të shërbimet e ofruara në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe

-çmimet duhet të përcaktohen në bazë të harxhimeve, dhe gjatë kësaj çmimet kështu të formuara do t'i sigurojnë OTHP:

- të jep shërbim univerzal postal me çmime të njëjta në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë;

- të zhvillon rrjetin dhe investon në teknologji të reja me qëllim të përmirësimit të shërbimeve dhe

- t'ju përgjigjet kërkesave teknike dhe ekonomike të shfrytëzuesve.

(3) Tarifata për shërbimet postale që nuk janë në suazat e shërbimit univerzal postal nuk i nënshtrohen pajtimit të përcaktuar në paragrafin(1) të këtij neni.

Neni 11

(Drejtmi i veçantë i llogarive)

Ministri për transport dhe lidhje mundet për OTHP të përcakton mënyrë të veçantë për drejtim të veçantë të llogarive financiare për shërbimet e rezervuara në kushte të konkurrencës, si edhe për shërbimet korrieri.

Neni 12

(Bashkëpunimi ndërkombëtar)

(1) Ministri për transport dhe lidhje i koordinon dhe përshtat punët në aspekt të bashkëpunimit ndërkombëtar në lëminë e trafikut postal.

(2) ОТПР dhe operuesit tjerë postal mundën me operatorë të huaj postal drejtë për drejt të lidhin kontrata për shkak të kryerjes së marrëveshjeve ndërkombëtare, në suazat e autorizimeve të tyre.

(3) Kontratat e lidhura nga paragrafi (2) i këtij neni, dorëzohen deri te Ministria për transport dhe lidhje për shkak të evidentimit të tyre.

Neni 13

(Shërbime korrieri)

(1) Shërbime korrieri mund të kryejnë persona të vendit dhe të jashtëm juridik dhe fizik si operatorë postal, në bazë të licencës.

(2) Licencën nga paragrafi (1) e jep ministri për transport dhe lidhje.

(3) Për licencën e dhënë për kryerjen e shërbimeve korrieri paguhet kompenzim. Mjetet nga kompenzimi janë të ardhura të Ministrisë për transport dhe lidhje dhe shfrytëzohen për zhvillimin e infrastrukturës postale të ОТПР, si sigures i shërbimit univërзал postal.

(4) Lartësinë e kompenzimit nga paragrafi (3) të këtij neni, me akt e përcakton ministri për transport dhe lidhje.

(5) Çmimi për kryerjen e shërbimeve korriere për dërgesë postale me peshë të paraparë për shërbimet e rezervuara postale, duhet të jete pesë herë më i lartë nga çmimi që e kërkon ОТПР për dërgesë postale me peshë të parashikuar për shërbime të rezervuara postale, ndërsa me dorëzim më të shpejtë.

Neni 14

(Licenca për kryerjen e shërbimeve korrieri)

(1) Për marrjen e licencës për kryerjen e shërbimeve korrieri personat e interesuar dorëzojnë kërkesë deri te Ministria për transport dhe lidhje, që përmban:

- emër, adresën e dorëzuesit të kërkesës;
- dokument për regjistrimin e ndërmarrjes;
- përshkrim dhe mënyrën e shërbimit që do të kryen;
- data e fillimit me kryerjen e shërbimit;
- listë e standardeve ndërkombëtare për dorëzimin e dërgesave;
- vërtetim për aftësi financiare dhe teknike për kryerjen e shërbimit, me kualitet të përshtatshëm;
- deklaratë e dorëzuesit të kërkesës se do t'i respekton dispozitat e kreut VI të këtij ligji.

(2) Operuesit postal, që do t'i kryejnë shërbimet korriere janë të obliguar të sigurojnë dorëzim të sigurtë të dërgesave, të sigurojnë fshehtësi të dërgesave duke i përfshirë edhe të dhënat e pranuesit dhe dërguesit, të mos pranojnë, bartin dhe dorëzojnë sende sipas nenit 32 të këtij ligji.

(3) Ministri për transport dhe lidhje jep licencë pasi që të përcakton se kërkuesi i ka plotësuar kushtet nga paragrafi (1) të këtij ligji.

(4) Licenca nga paragrafi (3) i këtij neni jepet për pesë vjet, me mundësi të zgjatjes nëse operatori postal i cili e ka fituar licencën i plotëson kushtet për kryerjen e shërbimit në mënyrë dhe procedurë sikur edhe për dhënie e licencës.

Neni 15

(Zgjatja e licencës)

(1) Para skadimit të periudhës për të cilin është dhënë licenca nga paragrafi (4) të nenit 14 të këtij ligji, personi që ka fituar licencën mundet deri te ministri për transport dhe lidhje të bëjë kërkesë për zgjatjen e licencës, edhe atë jo më heret se një vit, dhe jo më vonë se gjashtë muaj para skadimit të vazhdimit të licencës.

(2) Ministri për transport dhe lidhje mund të zgjat licencën për periudhë të njëjtë për të cilën ka qenë e dhënë, nëse në kryerjen e veprimtarisë gjatë kohës kur licenca ka qenë në fuqi, personi iu është përmbajtur kushteve të përcaktuara në licencë.

(3) Në afat prej dy muajve prej dorëzimit të kërkesës së personit për zgjatje të licencës, Ministria për transport dhe lidhje duhet të informon personin për të dhënat dhe dokumentet e nevojshme për zgjatjen e licencës, ndërsa personi në dy muajt e ardhshëm është i obliguar të dorëzon dokumentet e kërkuara.

(4) Nëse personi i plotëson kushtet nga paragrafi (3) i këtij neni, ndërsa Ministria për transport dhe lidhje nuk e informon personin për zgjatjen deri në afatin e fundit të zgjatjes së licencës, licenca egzistuese e personit do të vazhdojë deri te informata nga Ministria për transport dhe lidhje për zgjatjen, gjegjësiht zgjatjen e licencës.

(5) Nëse Ministria për transport dhe lidhje e informon personin se licenca e tij nuk do të zgjatet, personi në afat prej 30 ditëve nga dita e informimit do të ndërmarrë aktivitete për ndalimin e punës së tij, gjegjësisht për periudhë më të gjatë që do të përcaktohet nga ana e Ministrisë për transport dhe lidhje.

Neni 16

(Bartje e licencës)

(1) Licenca e dhënë për kryerjen e shërbimeve korrieri mund të bartet mbi person tjetër me dorëzim të kërkesës deri te Ministria për transport dhe lidhje, si nga ana e personit që ka fituar licencën, poashtu edhe nga personi mbi të cilin duhet të bartet licenca.

(2) Ministri për transport dhe lidhje pas kërkesës së parashtruar nga paragrafi (1) të këtij neni, mundet të bëjë bartjen e licencës mbi person tjetër ose të hedh poshtë kërkesën për bartjen e licencës varësisht prej përmbushjes apo mos përmbushjes së kushteve nën të cilat jepet licenca.

III ORGANI I AUTORIZUAR PËR RREGULLIMIN E PUNËVE NË LËMINË E SHËRBIMEVE POSTALE

Neni 17

(Autorizimet e Ministrisë për komunikacion dhe lidhje)

(1) Për rregullimin e punëve për kryerje dhe sigurim të shërbimeve postale të përcaktuara me këtë ligj është e autorizuar Ministria për transport dhe lidhje.

(2) Ministria për transport dhe lidhje:

- e realizon politikën e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë në lëminë e trafikut në vend dhe trafikut ndërkombëtar postal;

- i propozon Qeverisë së Republikës së Maqedonisë ndërmarrje masash për liberalizim gradual dhe të kontrolluar për kryerjen e shërbimeve postale;
- e përcjel dhe analizon kryerjen dhe zhvillimin e shërbimit univerzal postal dhe shërbimeve tjera postale dhe propozon ndërmarrjen e masave të përshtatshme;
- e kontrollon zbatimin e tarifave të lejuara për shërbimin univerzal postal;
- bën mbikqyrje dhe kontroll për zbatimin e këtij ligji, dispozitave të sjellura në bazë të këtij ligji dhe marrëveshjeve ndërkombëtare që i ka lidhur, gjegjësiht iu është bashkangjitur Republika e Maqedonisë dhe
- kryen edhe punë tjera të përcaktuara më ligj.

(3) Më kërkesë të Ministrisë për transport dhe lidhje operatuesit postal janë të obliguar të dorëzojnë informata dhe të dhëna të nevojshme për punën e tyre. Me të dhënat të cilat operuesit postal i konsiderojnë si të besueshme, Ministria për transport dhe lidhje do të sillet në mënyrë të përshtatshme dhe nuk do t'i publikon.

(4) Ministri i transportit dhe lidhjeve në propozim të OTHP, më afër i përcakton kushtet e përgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale, nomenklaturën e shërbimeve postale, si dhe zonat e njësisive të rrjetit të OTHP për kryerjen e shërbimit univerzal postal.

IV. KONCESIONE

Neni 18

(Konsesi, koncedent dhe koncesionerë)

- (1) Koncesioni jepet për kryerjen e shërbimeve postale jo të rezervuara.
- (2) Koncesion për kryerjen e shërbimeve nga paragrafi (1) i këtij neni jep Qeveria e Republikës së Maqedonisë (koncedent).
- (3) Për OTHP ky ligh paraqet akt koncesiv për kryerjen e shërbimeve të rezervuara dhe të pa rezervuara postale.
- (4) Koncesionerë mund të jenë persona fizik dhe juridik të regjistruar në Regjistrin tregtar të Republikës së Maqedonisë, duke i përfshirë edhe personat e jashtëm

juridik më filijalë të regjistruar në Regjistrin tregtar të Republikës së Maqedonisë në mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me Ligjin për koncesione dhe me këtë ligj.

(5) Mënyra, procedura dhe kushtet për dhënien e koncesionit për kryerjen e shërbimeve postale të pa rezervuara janë të rregulluar me Ligjin për koncesione dhe me këtë ligj.

Neni 19

(Procedura për dhënie të koncesionit)

(1) Dhënia e koncesionit për kryerje të shërbimeve postale të pa rezervuara bëhet me anë të konkursit publik sipas kushteve të parapara me Ligjin për koncesione dhe me këtë ligj.

(2) Konkursi publik nga paragrafi (1) i këtij neni, organizohet dhe zbatohet si:

- procedurë për dhënien e koncesionit me thirrje të hapur ose
- procedurë për të dhënien e koncesionit me thirrje të kufizuar.

(3) Koncedenti sjell vendim për fillimin e procedurës për dhënien e koncesionit për kryerjen e shërbimeve postale të pa rezervuara në pajtim me paragrafin (1) të nenit 4 të këtij ligji.

(4) Nëse në konkursin e hapur nuk lajmërohet subjekt i interesuar, konkursi i hapur përsëritet.

(5) Procedurën e dhënies së koncesionit për kryerje të shërbimeve postale të pa rezervuara e përgadit, organizon dhe zbaton komisionon i formuar nga ana e koncedentit.

(6) Komisioni nga paragrafi (5) i këtij neni do të përgadit dokumentacion tenderi që përkrah elementeve që i përmban Ligji për koncesione duhet ti përmban edhe elementet e më poshtme:

- lloji i shërbimit postal që jepet në shfrytëzim;
- zona për kryerjen e shërbimit postal;
- kushtet e përgjithshme dhe të veçanta për kryerjen e shërbimit postal;
- fillimin dhe zgjatjen e koncesionit;

- mbikqyrje mbi kryerjen e veprimtarisë koncesuese dhe
- mënyrën e zgjedhjes së mosmarrëveshjeve dhe të tjera.

Neni 20

(Shpallje publike e procedurës)

(1) Thirrja publike për dërgimin e ofertave për dhënie të koncesionit për kryerjen e shërbimeve postale të pa rezervuara publikohet në “Fletën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”, si dhe në medime publike të vendit dhe të jashtme.

(2) Në bazë të thirrjes publike subjektët e interesuar dorëzojnë ofertë teknike dhe finasiaro-ekonomike në bazë të të cilavë bëhet rang-listë e atyre që dorëzojnë oferta.

(3) Me ate që ka ofruar ofertë e që është në rend të parë në rang listë zhvillohen negociata dhe përcaktohen kushtet për arritjen e kontratës koncesuese.

Neni 21

(marrëveshja koncesuese)

Të drejtat dhe obligimet në mes koncedentit dhe koncesionerit janë të rregulluara me kontratë koncesuese që duhet të jetë në pajtim me Ligjin për koncesione, këtë ligj dhe dispozitat e aprovuara në bazë të këtyre ligjeve, ligje dhe dispozita tjera në fuqi, si dhe në pajtim me rregullat dhe kushtet të përmbajtura në thirjen publike për dorëzimin e ofertave për marrjen e koncesionit.

Neni 22

(Periudha për të cilën jepet koncesioni)

(1) Koncesioni jepet për periudhë që nuk mund të jetë më e shkurtër se dhjetë vjet dhe më e gjatë se njëzet vjet.

(2) Periudha nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet në kontratën koncesuese.

Neni 23

(Kompenzim për koncesionin e fituar)

- (1) Për koncesionin e dhënë koncesioneri paguan kompenzim të njëhershëm dhe vjetor.
- (2) Kompenzimi i njëhershëm duhet të jetë në përshtatje me vlerën tregtare të koncesionit.
- (3) Kompenzimi vjetor për kryerjen e mbikqyrjes dhe aktiviteteve tjera të lidhura me përcjelljen e kontratës koncesive, duhet të jetë në përshtatje me harxhimet e bëra nga ana e koncedentit.

Neni 24

(Bartje e koncesionit)

- (1) Koncesioni mund të bartet plotësisht apo pjesërisht me pëlqim të shkruar paraprak të koncedentit, nën kushtet e përcaktuara me Ligjin për koncesione dhe me këtë ligj.
- (2) Koncesioni i dhënë për kryerjen e shërbimeve postale të pa rezervuara mundet të bartet në person tjetër më dorëzimin e kërkesës deri te Ministria për transport dhe lidhje si nga ana e personit që e ka fituar koncesionin, ashtu edhe nga ana e personit mbi të cilin duhet të bartet koncesioni, në bazë të së cilës koncedenti lidh kontratë me koncesionerin mbi të cilin është bartur koncesioni.

Neni 25

(Zgjatja e koncesionit)

- (1) Para skadimit të periudhës nga paragrafi (1) të nenit 22 të këtij ligji, koncesioneri mund të kërkon nga koncedenti zgjatjen e koncesionit për periudhë të caktuar.
- (2) Koncedenti mund të zgjat koncesionin për periudhë të njëjtë për të cilin është dhënë, nëse në kryerjen e veprimtarisë koncesive gjatë kontratës koncesive, koncesioneri iu është përmbajtur kushteve të përcaktuara në kontratën koncesive.

(3) Koncesioneri mund të kërkojë zgjatje të koncesionit në afat jo më heret se një vit dhe jo më vonë se gjashtë muaj para skadimit të vazhdimit të kontratës koncesive.

(4) Në afat prej dy muajve nga dorëzimi i kërkesës të koncesionerit për zgjatjen e kontratës koncesive, Ministria e transportit dhe lidhjes duhet të informon koncesionerin për të dhënat e nevojshme dhe dokumentet për zgjatjen e kontratës koncesive, ndërsa koncesioneri në dy muajt e ardhshëm është i obliguar t'i dorëzon dokumentet e kërkuara.

(5) Nëse koncesioneri i përmbush kushtet nga paragrafi (4) i këtij neni kurse Ministria për transport dhe lidhje nuk e informon për zgjatjen deri në afatin e fundit të zgjatjes së kontratës koncesionare, koncesioni egzistues i koncesionerit do të vazhdojë deri te informimi nga ana e Ministrisë për transport dhe lidhje për zgjatjen, gjegjësisht për mos zgjatjen e kontratës koncesive.

(6) Nëse Ministria e transportit dhe lidhjes e informon koncesionerin se koncesioni i tij nuk do të zgjatet, koncesioneri, në afat prej 30 ditësh nga dita e informimit do të merr aktivitete për ndaljen e punës së tij, gjegjësisht në periudhë më të gjatë që do të jetë përcaktuar nga ana e Ministrisë për transport dhe lidhje.

Neni 26

(Ndërprerje e koncesionit)

(1) Vazhdimi i koncesionit mund të ndërpritet përveç kushteve të përcaktuara në Ligjin për koncesione edhe në rastet e përcaktuara me kontratën koncesuese.

(2) Nëse vazhdimi i koncesionit ndërpritet para afatit të caktuar për koncesionin, koncesioneri nuk ka të drejtë të kërkon kthimin e kompenzimit për koncesione.

V. PULLA POSTALE DHE VLERA POSTALE

Neni 27

(Botimi i pullave postale)

(1) OTHP miraton program vjetor për botimin e pullave postale.

(2) Pajtim për programin nga paragrafi (1) të këtij neni në afat prej 30 ditëve nga dita e dorëzimit, jep ministri për transport dhe lidhje.

(3) Nëse në afatin e parashikuar ministri i transportit dhe lidhjes nuk shprehet për programin nga paragrafi (1) i këtij neni do të konsiderohet se është dhënë pajtim për programin vjetor .

(4) Me programin nga paragrafi (1) të këtij neni përcaktohet lloji i pullave, përshkrimi, tirazhi teknika shtypëse, vlera nominale e çdo pulle në serial, gjegjësisht vlera nominale e blokut të rastit dhe dita e lëshimit në qarkullim.

(5) OTHP e publikon botimin e pullave postale në mëdiumet publike, bën këmbimin e pullave postale me operues të huaj nëpërmjet Lidhjes botërore postale dhe lidh kontrata për shitjen e pullave postale dhe materijal tjetër filatelist në tregun e vendit dhe botëror filatelist.

(6) OTHP me kontratë të shkruar mund të autorizon persona juridik dhe fizik të bëjnë pulla postale të pa vulosura dhe vlera postale.

(7) Pulla postale me vulë postale mund të shesin edhe persona tjerë për qëllime koleksionare.

Neni 28

(E drejtë ekskluzive për botim të pullave postale)

OTHP ka të drejtë ekskluzive të:

- boton pulla të rregullta dhe të rastit;
- të boton zarfe me pullë postale të shtypur dhe kartela postale;
- të lëshon vula postale të rastit;
- të lëshon zarfe filatelistë që lëshohen në ditën e lëshimit të pullës postale (zarfe FDC);
- boton katalogje dhe prodhime tjera filateliste dhe
- shet dhe këmben kupona ndërkombëtar për përgjigje.

VI. KRYERJE E SHËRBIMEVE POSTALE

Neni 29

(Kushtet për kryerjen e shërbimeve postale)

(1) Shërbimet postale kryhen nën kushtet e përcaktuara me këtë dhe me ligje tjera, akteve nënligjore, rregullave, rekomandimeve dhe direktivave të Lidhjes botërore postale, Unionit evropian dhe Organizatës botërore tregtare dhe me marrëveshjet ndërkombëtare që i ka lidhur, gjegjësisht iu është bashkangjitur Republika e Maqedonisë.

(2) Me dispozitat e paragrafit (1) të këtij ligji rregullohen:

- kushtet e përgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale;
- llojet dhe standardet e shërbimeve postale;
- kushtet nën të cilat operuesit postal bëjnë pranim, sortim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale;
- bartjen e telegrameve;
- afatet për bartje të dërgesave postale ;
- mënyrën për dorëzimin e dërgesave postale;
- mënyrën e zgjedhjes se kontesteve të parashtruara nga ana e shfrytëzuesve të shërbimeve postale;
- kushtet e veçanta për pranim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale që përmbajnë materijale medicinale, infektive apo biologjikisht të dëmshme apo materijale radioaktive dhe
- çështje tjera të lidhura me kryerjen e shërbimeve postale.

Neni 30

(Zgjedhje e shërbimeve postale)

(1) Shfrytëzuesit e shërbimeve postale kanë të drejtë dhe detyrë të zgjedhin shërbim postal që i përgjigjet përmbajtjes dhe vlerës së dërgesës.

(2) Operuesit postal janë të detyruar të sigurojnë bartje të sigurtë të dërgesave postale në varësi nga lloji i shërbimit sipas zgjedhjes së shfrytëzuesit.

Neni 31

(Fshehtësia e dërgesave postale)

(1) Gjatë kryerjes së shërbimeve postale operuesit postal janë të detyruar të sigurojnë pacënueshmëri të fshehtësisë së dërgesave postale.

(2) Me përjashtim, ndalesa për pacënueshmërinë e dërgesave postale mundet mos të vlejë nëse vërtëm nëse për këtë egziston vendim i gjyqit të autorizuar.

(3) Të punësuarve tek operuesit postal iu është ndaluar:

- në mënyrë të pa autorizuar të mësojnë përmbajtjen e dërgesave postale dhe telegrameve;
- t'i hapin, mbajnë, fshehin dhe/ose të marrin nga përmbajtja e dërgesave postale dhe/ose telegramëve.;
- në dërgesat postale të vendosin sende dhe supstanca të ndaluara me këtë dhe me ligje tjera;
- t'i dorëzojnë dërgesat postale dhe/ose telegramet personave të pa autorizuar;
- të hjek pullën postale nga dërgesat postale;
- personave të pa autorizuar t'ia mësojnë përmbajtjen e dërgesave postale, kohën kur ata kanë qenë të dorëzuara apo arritur, kush është dërguesi, gjegjësiht poranuesi si dhe madhësinë dhe peshën e dërgesave postale, përmbajtjen e telegramëve të pranuar dhe të dorëzuar, kush është dërguesi, pranuesi dhe kohën kur telegramet janë pranuar, gjegjësisht dorëzuar;
- personave të pa autorizuar t'ju mundësojnë afrim deri te të dhënat nga paragrafi (3) alineja 1, 2, dhe 3 të këtij neni dhe
- të vendos të dhëna jo të sakta për vendin dhe datën e pranimin të dërgesave postale.

(4) Nën persona të pa autorizuar nga paragrafi (3) i këtij neni konsiderohen të gjithë personat përveç dërguesit, pranuesit apo persona të autorizuar nga dërguesi ose pranuesi.

(5) Të dhënat që të punësuarit nga paragrafi (3) i këtij neni do t'i mësojnë gjatë kryerjes së obligimeve punuese janë të obliguar t'i ruajnë edhe pas ndërprerjes së marrëdhënies së punës tek operuesit postal.

(6) Të punësuarit tek operuesit postal mund të hapin dërgesë postale në rastet e mëposhtme:

- kur dërgesat postale janë të dëmtuara për të konstatuar gjendjen e dërgesave të dëmtuara dhe ta sigurojnë përmbajtjen e tyre me paketim të përsëritshëm të tyre;
- të vërtetojnë kush është dërgues apo pranues i dërgesave postale të pa dorëzuara;
- që të ndalojnë rrezik të mundshëm për persona dhe sende nga përmbajtja e dërgesave dhe
- me pajtueshmëri të dërguesit ose pranuesit.

(7) Dërgesat postale nga paragrafi (6) të këtij neni duhet të hapen me komision dhe të shënohen në mënyrë të përshtatshme se kanë qenë të hapura, ndërsa për çdo dërgesë postale të hapur të bëhet procesverbal.

Neni 32

(Detyrat e operatorëve postal për dorëzim kualitativ të dërgesave postale)

(1) Operuesit postal janë të obliguar dërgesat postale t'i bartin dhe t'ia dorëzojnë pranuesit në afatin e përcaktuar, në gjendje në të cilën e ka dorëzuar dërguesi tek operuesi postal.

(2) Operuesit postal dhe të punësuarit e tyre nuk guxojnë të ndërpresin dërgimin e dërgesës postale, të pengojnë dërgesën e drejtë për drejtë të saj ose t'ia dorëzojnë personave të cilën nuk janë të autorizuar për pranimin e saj.

Neni 33

(Përmbajtja e ndaluar e dërgesave postale)

(1) Është i ndaluar pranimi, bartja dhe dorëzimi i dërgesave postale, të cilat:

- përmbajnë sende eksplozive sende që lehtë digjen, si dhe sende bartja e të cilave është e rrezikshme për dërgesat tjera postale, paisjet postale dhe mjeteve për bartje ose për shëndetin dhe jetën e njerëzve, si dhe për ambientin jetësor dhe natyrën;

- përmbajnë drogë dehëse, përveç në situatat kur dërguesi dhe pranuesi janë persona të autorizuar të administrojnë më ato në pajtim me dispozitat për prodhim dhe qarkullim të drogave dehëse;
- përmbajnë kafshë të gjalla përveç bletëve, ushunjës dhe krimba mëndafshi;
- dërgesa postale të cilat sipas paketimit të tyre janë të rrezikshme për të punësuarit, paisjet dhe objektet e operatorit postal dhe mund t'i ndotë ose t'i dëmtojë dërgesat tjera postale ose paisjet;
- dërgesa postale që përmbajnë sende qarkullimi i të cilëve është i ndaluar me ligj;
- nuk janë të siguruara, e përmbajnë para, letra me vlerë dhe sende të tjera të vlefshme dhe
- janë të natyrës që prishen lehtë dhe egziston besim se do të prishen para dorëzimit.

(2) Operuesit postal janë të obliguar në vend të dukshëm në njësitë postale të shpallin listën e supstancave dhe sendeve që nuk guxojnë të jenë përmbajtje e dërgesave postale sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Mënyra e procedimit me dërgesat për të cilat do të vërtetohet se përmbajnë sende ose supstanca nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet me aktin e kushteve të përgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale.

Neni 34

(Përgjegjshmëritë e dërguesit)

(1) Dërguesi është i përgjegjshëm për paketimin e brendshëm të dërges postale.

(2) Dërguesi është i përgjegjshëm për të gjitha dëmet që dërgesa e tij për shkak të paketimit jo adekuat i ka shkaktuar dërgesave tjera postale, instalimeve të operuesve postal dhe të paisjeve për bartje, si dhe për lëndime osë vdekje të të punësuarve dhe personave tjerë, nëse ato shkaktohen për shkak të asaj që dërgesa ka përmbajtur sende dërgimi i të cilëve është i ndaluar.

(3) Dërguesi është i obliguar të shenjëzon vlerën e vërtetë të përmbajtjes së dërgesë postale. Nëse dërguesi e shenjëzon vlerën më të madhe se sa vlera e vërtetë e dërgesës postale, operuesi postal mund të ngrit procedurë para gjyqit të autorizuar.

Neni 35

(Pagesë për kryerjen e shërbimeve postale)

(1) Shërbimet postale paguhen sipas çmimeve të vendosur në vend të dukshë në hapësirat e operatorit postal.

(2) Kryerja e pagesave nga paragrafi (1) i këtij neni shenjëzohet me:

- pulla postale që janë në qarkullim;
- maqina për frankim;
- pulla të shtypura ose lloje tjera të shtypjes dhe
- shenjë se shërbimi postal është i paguar.

(3) Operatorët postal mund të bëjnë bartjen e letrave të rëndomta dhe kartelave postale për të cilat nuk është bërë pagesa paraprake ose jo plotësisht janë të paguar. Në rast të shërbimit postal jo të paguar ose jo plotësisht të paguar, operuesit postal kanë të drejtë të bëjnë inkasimin e shërbimit nga ana e pranuesit gjatë dorëzimit të dërgesës postale, ose nga dërguesi në rast të kthimit të dërgesës.

(4) Në rastet kur dërguesi gjatë kthimit të dërgesës refuzon të bën pagimin e shërbimit nga paragrafi (3) i këtij neni, dërgesa postale konsiderohet si e pa dorëzuar.

Neni 36

(Dorëzimi I dërgesave postale)

(1) Dërgesat postale i dorëzohen vetë pranuesit ose personit të autorizuar nga ai për pranimin e dërgesës në banesën e tij ose në hapësirat e tij afariste, si dhe të vendosura në sanduqe shtëpiake dhe mbledhëse, të vendosura në fah postal në hapësirat e operatorit postal ose të dorëzuara drejtë për drejtë pranuesit ose personit të autorizuar nga ai në hapësirën e operatorit postal.

(2) Më përjashtim nga paragrafi (1) të këtij neni:

- lloje të veçanta të dërgesave postale mund t'i dorëzohen edhe antarit të rritur të amvisërisë, personit që gjithnjë është i punësuar në amvisëri ose në hapësirat afariste të pranuesit, gjegjësisht në mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me aktin për kushtet e përgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale;

- дërgesat e rëndonmta postale mund të vendosen në sanduqe mbledhëse dhe shtëpiake ose në fah postal në hapësirat e operatorit postal dhe

- дërgesat postale të regjistruara që nuk mund të dorëzohen drejtë për drejtë mund të dorëzohen me lënien e informimit për arritjen e дërgesës në sanduqe shtëpiake ose mbledhëse ose ne fah postal në hapësirat e operatorit postal. Në informim do të shënohet kurë dhe si mund të mirret дërgesa para se t'i kthehet дërguesit.

(3) Afatet për ngritjen e дërgesave postale që дërgohen në operuesit postal do të пërcaktohen me aktin e kushteve të пërgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale.

(4) Për dorëzimin e letrave gjyгjësore dhe letrave nga procedura administrative zbatohen dispozitat e veçanta që kanë të bëjnë me dorëzimin e letrave të këtilla.

Neni 37

(Vërtetim për pranim dhe dorëzim të дërgesave postale të regjistruara)

(1) Operuesit postal; janë të obliguar дërguesit t'i japin vërtetim për pranimin e дërgesës postale të regjistruar.

(2) Gajtë dorëzimit të дërgesave postale të regjistruara, pranuesi e vërteton pranimin e дërgesës postale.

Neni 38

(Kthimi I дërgesave postale)

Nëse дërguesi nuk ka пërcaktuar mënyrë tjetër, дërgesa postale i kthehet дërguesit, nëse:

- pranuesi refuzon ta pranojë;

-pranuesi është i panjohur;

- дërgesa postale nuk ka qenë e mundur të dorëzohet, për shkak se pranuesi është në udhëtim ose është shpërngulur;

- дërgesa nuk i ëshhtë dorëzuar pranuesit për shkak të adresës jo të plotë të pranuesit;
- pranuesi nuk e ngrit dërgesën në afat ta caktuar dhe
- pranuesi ka ndërruar jetë përveç për dërgesa postale të rëndonmta të cilat mund t'i dorëzohen antarëve të amvisërisë të të ndjerit.

Neni 39

(E drejta e dërguesit të ketë në konsiderim dërgesën postale)

Dërguesi ka të drejtë të ketë në konsiderim dërgesën postale të dorëzuar deri te dorëzimi i saj te pranuesi dhe mundet me pagesë plotësuese të kërkon:

- adresa e dërgesës postale të ndryshohet ose plotësohet;
- dërgesa postali t'i kthehet;
- për dërgesën postale të regjistruar të kërkohet kundërpagesë, shuma e kundërpagesës të zmadhohet apo zvogëlohet, ose të hjek dorë nga kundërpagesa dhe
- të kryhet dorëzim i dërgesës postale në adresën e re të pranuesit ose të mos kryhet dorëzimi.

Neni 40

(Kërkesa të veçanta të pranuesit për dorëzimin e dërgesave postale)

Pranuesi mundet, me pagesë plotësuese, nën kushte dhe procedurë të përcaktuar me aktin e kushteve të përgjithshme për kryerjen e shërbimeve postale të kërkon:

- dërgesat postale "postrestant" t'i dërgohen në banesën e tij apo hapësirën afariste, gjegësisht në banesën apo hapësirën afariste të personit që ai e ka autorizuar;
- dërgesat postale të arritura përveç letrave gjygjësore ose letrat sipas procedurës administrative ose procedurës për kundërvajtje, të ruhen si dërgesa postale "postrestant",

ose të dërgohen në adresën e re në banesë apo hapësirë afariste, si dhe në banesën dhe hapësirën afariste të personit të autorizuar nga ai;

- dërgesat postale të arritura për ate të mos munden t'i dorëzohen personave nga neni 36 i këtij ligji, por vetëm atij personalisht;

- të gjitha dërgesat postale EMS, përveç letrave gjygjësore dhe letrat sipas procedurës afariste dhe informimet për arritjen e dërgesave të tilla postale të vendosen në fahun e tij postal;

- të gjithë dërgesat apo një pjesë e përcaktuar e tyre t'i dorëzohen si dërgesa postale EMS dhe

- dërgesat postale në të holla dhe dërgesat telegrafike në të holla të dërgohen telegrafikisht në adrsën e re.

Neni 41

(Pranimi i dërgesave postale me autorizim)

Shfrytëzuesit e shërbimeve postale mund të kryejnë pranim të dërgesave postale të regjistruara edhe nëpërmjet personit të autorizuar.

Neni 42

(Obligimi I vendosjes së sanduqeve postale nga ana e OTHP)

(1) Vetëm OTHP ka të drejtë të vendosë objekte postale për mbledhejen dhe dorëzimin e dërgesave postale në vende publike dhe rrugë, duke i përfshirë edhe sanduqet postale për t'u siguruar afrim më i mirë deri te rrjeti i tij dhe shërbim më efikas i shfrytëzuesve.

(2) Për pranuesin, vendbanimi i të cilit gjendet jashtë zonave të banuara me dendësi ose është i larguar më shumë se 200 metra nga rrugët publike që shfrytëzohen, dërgesat postale dorëzohen me shfrytëzimin e sanduqeve mbledhëse postale që i vendos dhe i mirëmban OTHP.

(3) Lokacionin për vendosjen e sanduqeve mbledhëse postale e përcakton njësia vetëqeverisëse në propozim të OTHP.

Neni 43

(Obligim i vendosjes së sanduqeve postale nga ana e shfrytëzuesve të shërbimeve postale)

(1) Investuesit dhe pronarët e ndërtesave të banimit, gjegjësisht banesave si dhe pronarët e shtëpive private janë të obliguar të vendosin sanduqe postale për dorëzimin e dërgesave postale në hyrjen e ndërtesës banesore ose të shtëpisë private.

(2) Sanduqet postale nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet të mirëmbahen nga shfrytëzuesit e ndërtesave banesore gjegjësisht banesave, si dhe pronarët e shtëpive private, në mënyrë që do të siguron dorëzim të sigurtë të dërgesave postale.

(3) Operuesit postal duhet t'i informojnë shfrytëzuesit e shërbimeve postale se nëse nuk janë të siguruar kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk janë të obliguar të kryejnë dorëzimin e dërgesave postale.

Neni 44

(dërges apostale të pa dorëzuara)

(1) Dërgesa postale për të cilën do të vërtetohet se nuk mund t'i dorëzohet pranuesit ose t'i kthehet dërguesit (dërgesë postale e pa dorëzuar), operatori postal do t'a shqyrton me komision dhe sipas nevojës do ta hap me qëllim të përcaktimit të adresës së pranuesit ose dërguesit.

(2) Nëse dërgesa postale nuk mund t'i dorëzohet pranuesit dhe as t'i kthehet dërguesit, as në bazë të kontrollimit me komision nga paragrafi (1) i këtij neni, operatori postal patjetër duhet:

- dërgesat postale të rendomta që përmbajnë vetëm shpallje të shkruara, me komision menjëherë t'i shkatërron dhe

- dërgesat tjera postale t'i ruan një vit, duke llogaritur nga dita e kontrollit me komision.

(3) Dërgesa postale në të holla ose dërgesa telegrafike në të holla për të cilën do të vërtetohet se nuk mund të paguhet, operatori postal është i obliguar ta ruan tre vjet duke llogaritur nga dita kur është vërtetuar mos dorëzimi.

Neni 45

(Dërgesa postale të pa dëmtuara)

Dërgesa postale konsiderohet e pa dëmtuar, nëse:

- vërtetohet se gjatë dorëzimit të dërgesës postale të regjistruar pranuesit ose personit tjetër ta autorizuar pesha e saj është e njëjtë me peshën në kohën kur ka qenë e dorëzuar për bartje dhe
- në mbështjellësen e jashtme nuk ka shenja të diktueshme të lëndimit ose dëmtimit, gjegjësisht vulat dhe mjetet tjera për mbyllje ose materialet ambalazhe tjera nuk janë të dëmtuar.

Neni 46

(Reklamimi i pranuesit të dërgesave postale)

Pranuesi ose person tjetër i autorizuar mund të aplikon reklamacion deri te operatori postal për dëmin ose për zvogëlimin e përmbajtjes të dërgesës postale:

- menjëherë ose me së voni 24 orë pas pranimit të dërgesës postale nëse dëmtimi është i dukshëm nga jashtë dhe
- në afat prej pesë ditëve të ardhshme punuese nga pranimi i dërgesës postale, nëse dëmtimi nuk është i dukshëm nga jashtë.

Neni 47

(Reklamim i dërguesit të dërgesës postale)

(1) Nëse dërguesi ose personi tjetër i autorizuar konsideron se dërgesa postale ose telegrami nuk i është dorëzuar pranuesit, ose është dorëzuar më vonesë, ose shërbimi i veçantë i kërkuar nuk është kryer mund të paraqet reklamim me shkrim deri te operuesi postal, në afat prej tre muajve nga dita e dërgimit të dërgesës.

(2) reklamimi nga paragrafi (2) i këtij neni, i paraqitet operuesitt postal te i cili dërgesa është dhënë.

Neni 48

(Afati për përgjigje për reklamim)

Operatori postal është i obliguar të përgjigjet në reklamimet e paraqitura nga nenet 46 dhe 47 të këtij ligji:

- në afat prej 30 ditëve nga dita e paraqitjes së saj, për dërgesa postale në trafikun e brendshëm postal dhe
- në afat prej dy muajve nga dita e paraqitjes së saj, për dërgesa postale në trafikun postal ndërkombëtar.

Neni 49

(Humbja e të drejtës për reklamim)

Nëse pranuesi ose person tjetër i autorizuar, gjegjësisht dërguesi apo person tjetër i autorizuar nuk paraqesin reklamacion në afatet e përcaktuara në nenet 46 dhe 47 të këtij ligji, i humbin të drejtat sipas përcaktimeve ta neneve 51 dhe 52 të këtij ligji.

Neni 50

(Përgjegjësi e operatorëve postal)

(1) Operuesit postal janë të përgjegjshëm në rast të humbjes ose dëmtimit të dërgesës postale të regjistruar ose zvogëlimin e përmbajtjes së saj, gjegjësisht ndryshimit të përmbajtjes së telegramit, ose tejkalimin e afatit për bartje dhe dorëzim të dërgesës postale të regjistruar.

(2) Në rast të humbjes, dëmtimit apo zvogëlimit të përmbajtjes së dërgesës postale letër dërguese me vlerë të shënuar ose paqetës me vlerë të shënuar, dërguesi ka të drejtë

të kërkojë dëmshpërblim nga operatorët postal për dëmin e ktijuar, por jo më shumë së lartësia e shënuar e vlerës së dërgesës postale letër dërguese ose paqetës.

(3) Në rast ta humbjes ose pagesës së gabueshme të dërgesës postale në të holla dhe pagesës telegrafike në të holla, operuesit postal janë të obliguar dërguesit apo personit tjetër të autorizuar t'ia kompenzojnë dëmin në lartësi të shumës së plotë, si dhe shumën e paguar për kryerjen e shërbimit postal.

(4) Operuesit postal nuk janë të përgjegjshëm para shfrytëzuesve të shërbimeve postale, për rastet në paragrafet (1), (2) dhe (3) nëse vërtetojnë se ata janë të shkaktuar nga fuqia më e lartë, nga kushtet e jashtme që nuk kanë mundur të parashikohen, iken ose mënjanoohen, për shkak të natyrës së dërgesës postale dhe për shkak të fajit të dërguesit.

(5) Operuesit postal nuk janë të përgjegjshëm para shfrytëzuesve të shërbimeve postale në rastet kur dërgesa postale nuk është dorëzuar ose i është dorëzuar personit që nuk është pranues i dërgesave postale si pasojë e adresës jo të saktë.

(6) Operuesit postal nuk janë të përgjegjshëm ndaj shfrytëzuesve të shërbimeve postale kur organi i autorizuar e ka konfiskuar ose shkatërruar dërgesën postale që përmban supstanca të ndaluara ose sende.

(7) Së bashku me kompenzimin dërguesit do ti kthehet edhe shuma e paguar për kryerjen e shërbimit postal e zvogëluar për shumën e paguar për vlerën e shënuar për dërgesë letër dërguese ose paqetë.

(8) Në trafikun ndërkombëtar postal, operuesit postal përgjigjen në pajtueshmëri me marrëveshjet ndërkombëtare që i ka lidhur, gjegjësisht iu është bashkangjitur Republika e Maqedonisë.

Neni 51

(Përgjegjësi e operatorëve postal për dërgesë postale të regjistruar me kundërpagesë)

(1) Nëse dërgesë postale e regjistruar me kundërpagesë i është dorëzuar pranuesit, gjegjësisht personit të autorizuar, operuesit postal janë të përgjegjshëm për shumën e kundërpaguesore të dërgesës.

(2) Nëse dërgesa postale e regjistruar me kundërpagesë është e humbur, dëmtuar apo është me përmbajtje të zvogëluar, përgjegjësia e operatorëve postal do të jetë në pajtueshmëri me nenin 52 të këtij ligji.

Neni 52

(Lartësia e kompenzimit për dëmin e krijuar)

(1) Operuesit postal patjetër duhet që dërguesit ose personit të autorizuar t'i paguajnë kompenzim në lartësi të dëmit edhe ate:

1) për humbje dhe dëmtim të plotë të dërgesës postale;

- për dërgesë postale me vlarë të shënuar, në lartësi të vlerës së saj të vërtetë, por jo më të lartë se vlera e shënuar;

- për dërgesë postale të rekomanduar, 15 herë nga shuma e paguar për shërbim;

- për dërgesë në të holla dhe dërgesë postale telegrafike, në lartësi të vlerës së dërgesës dhe

- EMS dërgesë postale, 15 herë në lartësi të vlerës së paguar për shërbim;

2) për dëmtim të pjesërishtëm të dërgesës postale ose për zvogëlim të përmbajtjes së dërgesës postale:

- për dërgesë postale me vlerë të shënuar, në lartësi të vlerës së saj të vërtetë, por jo më të lartë se vlera e shënuar;

- për dërgesë postale të rekomanduar, dhjetë herë nga shuma e paguar për shërbimin dhe

- EMS dërgesa postale ose telegrame, dhjetë herë nga shuma e paguar për shërbimin;

3) për ndryshimin e përmbajtjes së telegramit, 15 herë nga shuma e paguar për shërbimin;

4) për tejkalimin e afatit për bartje dhe dorëzim:

- për dërgesa postale pa dërgim të shpejtë, pesë here nga shuma e paguar për shërbimin;

- për dorëzim të shpejtë, dhjetë herë nga shuma e paguar për shërbimin;

-për EMS dërgesa postale, 20 herë nga shuma e paguar për shërbimin dhe

- për telegramë, 25 herë nga shuma e paguar për shërbimin.

(2) në rastet nga pika 1 të paragrafit (1) të këtij neni, operuesit postal patjetër duhet përveç kompenzimit të kthejnë edhe shumën e paguar për dërgimin e dërgesës postale, të zvogëluar për shumën e paguar për administrimin rekomandues ose sipas vlerës së dërgesës postale.

(3) Nëse përskaj tejkalimit të afatit për bartje dhe dorëzim të dërgesës së regjistruar postale bëhet edhe dëm i pjesërishëm ose zvogëlimi i përmbajtjes së dërgesës, nga operuesit postal nuk mund të kërkohet shumë e përgjithshme më e madhe, gjegjësisht kompenzim më i madh i përgjithshëm i dëmit se sa është vlera e vertetë e dërgesës postale.

(4) Shfrytëzuesi ose personi i autorizuar mundet në afat prej gjashtë muajve nga dita e dhënies së dërgesës postale të paraqet kërkesë për dëmshpërblim nga paragrafi (1) të këtij neni në formë të shkruar, të paraqitur deti te operuesi postal ku është dërguar dërgesa postale, ose deri te operuesi postal që e ka dorëzuar dërgesën postale.

(5) Nëse në afat prej 30 ditëve nga dita e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim nga paragrafi (4) i këtij neni operuesi postal nuk i përgjigjet kërkesës, shfrytëzuesi ose personi i autorizuar i shërbimeve postale mund të paraqesë padi deri në gjygin kometent.

(6) Nëse kërkesa nga paragrafi (4) të këtij neni është e arsyeshme, operuesi postal patjetër duhet të paguan dëmshpërblimin shfrytëzuesit ose personit tjetër të autorizuar, në afat prej tetë ditëve nga pranimi i kërkesës.

Neni 53

(Dërgesë postale e gjetur)

(1) Nëse dërgesa postale e humbur ose një pjesë e saj gjindet pas pagimit të dëmshpërblimit të përcaktuar me nenin 52 të këtij ligji, operuesit postal janë të obliguar të informojnë dërguesin ose personin e autorizuar të cilit i është paguar dëmshpërblimi se dërgesa postale është gjetur.

(2) Në rastin nga paragrafi (1) i këtij neni, dërgues ose person i autorizuar mund të kërkojë t'i dorëzohet dërgesa postale e gjetur, gjegjësisht pjesa e dërgesës së tillë, me kusht që të kthen shumën që i është paguar edhe atë në afat prej 15 ditëve nga dita e shpalljes se dërgesa e humbur, gjegjësisht pjesa e saj është gjetur.

(3) Nëse dërguesi ose person tjetër i autorizuar në afatin nga paragrafi (2) i këtij neni, nuk paraqet kërkesë për t'iu gjetur dërgesa postale, gjegjësisht pjesë nga ajo dërgesë, operatorët postal fitojnë të drejtën e administrimit me dërgesën e gjetur postale, gjegjësisht me pjesën të kësaj dërgese.

Neni 54

(Vjetërsimi i kërkesës)

(1) Kërkesat e shfrytëzuesve të shërbimeve postale drejt operuesve postal, vjetërsohen, pas:

- gjashtë muaj për kërkesa për shkak të shumës më të vogël, gjegjësisht më të madhe të inkasuar për shërbime postale dhe harxhime tjera dhe

- një vit për kërkesa tjera.

(2) Vjetërsia fillon të rrjedhë:

1) nga dita e pagimit për kërkesat për shumat më të vogla ose më të mëdha të inkasuara për shërbimet postale ose harxhime tjera;

2) 15 ditë nga dita e skadimit ta afatit për barjte dhe dorzim të dërgesës postale për kërkesa që kanë të bëjnë me dërgesa postale që kanë të bëjnë me dërgesat postale me kundërpagesë;

3) nga dita e dorëzimit të dërgesës postale për kërkesa, për shkak të humbjes së pjesërishtme, gjegjësisht zvogëlimit të përmbajtjes të dërgesës së regjistruar postale ose për shkak të tejkalimit të afatit për bartje dhe dorëzim të dërgesës postale;

4) 30 ditë nga dita e skadimit të afatit për dorëzimin e dërgesës postale për kërkesa, për shkak të humbjes së dërgesës së regjistruar postale;

5) 30 ditë nga dita e skadimit të afatit për dorëzimin e telegramit për kërkesa për shkak të humbjes, ndryshimit të përmbajtjes ose tejkalimin e afatit të dorëzimit të telegramit dhe

6) nga dita kur kërkesa është parashtruar për kërkesa në të gjitha rastet tjera.

(2) Procedura për vjetërsim udhëhiqet sipas dispozitave për marrëdhëniet obligative.

Neni 55

(Mbikqyrje)

Mbikqyrje mbi zbatimin e këtij ligji dhe dispozitave të sjellura në bazë të këtij neni, marrëveshjet ndërkombëtare që ka lidhur dhe të cilave iu është bashkangjitur Republika e Maqedonisë nga lëmia e trafikut postal, kryen Ministria për transport dhe lidhje.

Neni 56

(Mbikqyrje inspektuese)

(1) Mbikqyrje inspektuese mbi zbatimin e përcaktimeve të këtij ligji, dispozitat e sjellura në bazë të këtij ligji, egzekutimin e marrëveshjeve për koncesion, si dhe licencat e dhëna në pajtim me këtë ligj bën Inspektorati shtetëror për transport nëpërmjet inspektorëve për trafik postal.

(2) Nëse inspektori për trafik postal vërteton lëndim të përcaktimeve me të cilat rregullohen të drejtat dhe obligimet në kryerjen dhe sigurimin e shërbimeve postale, të parashikuara me përcaktimet e këtij ligji, dispozitat e sjellura në bazë të tij, kontratave koncesionare dhe licencave të dhëna, me vendim do të urdhëron në afat të caktuar të mënjanohej parregullsitë dhe të metat e konstatuara.

Neni 57

(Kompetencat e inspektorit)

Në kryerjen e mbikqyrjes, inspektori për trafik postal është i autorizuar të:

- bën kontroll të kualitetit që ka të bëjë me pranimin, sortimin, bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale;
- bën kontrollin e respektimit të afateve për bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale;
- bën kontroll të organizimit dhe funksionimit tekniko-teknologjik të rrjetit postal;
- përkohësisht ndalon përdorimin e kapaciteteve të rrjetit postal nëse konstaton parregullsi të caktuara;
- ndalon për kryerjen e veprimtarisë së operuesit postal që nuk ka fituar koncesion apo licencë;
- bën kontroll në zbatimin e çmimeve për kryerjen e shërbimeve postale dhe
- bën kontrollin e sanduqëve postale të vendoasura.

Neni 58

(Të drejta dhe obligime të inspektorit)

Për shkak të kryerjes së mbikqyrjes inspektuese, inspektori për trafik postal ka të drejtë pa pengesa të hyn në hapësirën e operuesit postal, të ketë afrim deri te paisjet dhe mjetet postale dhe t'i fiton informacionet dhe dokumentet e duhura.

Neni 59

(përgaditja profesionale e inspektorit)

Për inspektor për trafik postal caktohet personi qe ka të kryer: fakultet të trafikut drejtim të trafikut postal, fakultet të drejtësisë apo ekonomik, me më së paku pesë vjet përvojë pune në lëminë profesionale.

Neni 60

(Legitimacioni)

(1) Gjatë kryerjes së mbikqyrjes, inspektori për trafik postal patjetër duhet të ketë legitimacion me të cilin vërtetohet cilësia e tij profesionale.

(2) Forma, përmbajtja dhe mënyra e dhënies dhe marrjes së legitimacionit të inspektorit për trafik postal, përcaktohet nga ministri për transport dhe lidhje.

(3) Legitimacionin nga paragrafi (1) i këtij neni e jep ministri për transport dhe lidhje.

Neni 61

(Sjellja e vendimit dhe procedura për ankesë)

(1) Gjatë kryerjes së mbikqyrjes inspektuese inspektori për trafik postal për mangësi të konstatuara sjell vendim në suazat e kompetencave të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Ankesë kundër vendimit të inspektorit për trafik postal, mund të paraqitet në afat prej tetë ditësh nga pranimi i vendimit deri te ministri për transport dhe lidhje që vednos në shkallë të dytë.

(3) ankesa nga paragrafi (2) I këtij neni nuk e shtyn egzekutimin e vendimit.

VII. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 62

(1) Me dënim në të holla prej 50.000 deri 200.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje OTHP, nëse:

- nuk e kryen shërbimin univerzal postal, sipas kushteve dhe mënyrës së përcaktuar në nenin 8 të këtij ligji;
- zbaton tarifa pa fitimin e pajtimit nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë (neni 10 paragrafi (1));
- lëshon pulla postale pa pëlqimin e ministrit për transport dhe lidhje (neni 27 paragrafi (1));
- nuk vendos sanduqe postale në pajtim me nenin 42 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohet edhe personi i përgjegjshëm i OTHP me dënim në të holla prej 20.000 deri në 50.000 denarë.

Neni 63

(1) Me dënim në të holla prej 50.000 deri në 300.000 denarë do të dënohen për kundërvajtje persona juridik, përveç OTHP, nëse kryejnë shërbime të rezervuara postale, në kundërshtim me nenin 9 paragrafi (1) i këtij ligji;

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohen edhe personat e përgjegjshëm të personave juridik me dënim në të holla prej 20.000 deri në 50.000 denarë.

(3) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohen personat fizik me dënim në të holla prej 15.000 deri në 40.000 denarë.

Neni 64

(1) Me dënim në të holla prej 50.000 deri në 180.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje ОТНР dhe persona tjerë juridik, nëse:

- me dashje bartin dhe dorëzojnë dërgesa postale me te cilat thirret në rrëzimin me forcë të rregullimit kushtetues të Republikës së Maqedonisë dhe nxitet ose thirret në agresion luftarak ose ndizet urrejtje ose mosdurueshmëri nacionale, racore apo religjioze (neni 6);
- në mënyrë të përshtatshme për të gjithë shfrytëzuesit të shërbimeve postale nuk i publikojnë informatat në pajtim me nenin 7 paragrafi (2) i këtij ligji;
- kryejnë shërbime korrieri pa fitimin e licencës (neni 13 paragrafi (1));
- veprojnë në kundërshtim me paragrafin (2) të nenit 14 të këtij ligji;
- kryejnë shërbime të pa rezervuara postale pa fitimin e koncesionit (neni 15 paragrafi (1));
- kryejnë shërbime postale pa zgjatjen e licencës (neni 15 paragrafi (2) të këtij ligji);
- kryejnë shërbime postale pa licencë të bartur (neni 16 paragrafi (2));
- në kërkesë të Ministrisë për transport dhe lidhje nuk i paraqesin informatat dhe të dhënat e kërkuara (neni 17 paragrafi (3));
- kryejnë shërbime të parezervuara pa fitimin e koncesionit (neni 18 paragrafi (1));
- kryejnë shërbime postale pa pëlqim të shkruar për zgjatjen e koncesionit (neni 24 paragrafi (1));
- kryejnë shërbime postale pa zgjatjen e koncesionit (neni 25);
- kryejnë shërbime postale pas ndërprerjes së koncesioni (neni 26);
- veprojnë në kundërshtim me nenin 31 të këtij ligji;
- veprojnë në kundërshtim me nenin 32 të këtij neni;

-me dituri dhe me dashje bëjnë pranim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale që përmbajnë sedne eksplozive dhe sende që lehtë mund të digjen, si dhe sende bartja e të cilave është e rrezikshme për dërgesat tjera postale, paisjes postale dhe mjeteve për bartje, shëndetin dhe jetën e njerëzve, si dhe për ambientit jetësor dhe natyrën (neni 33 paragrafi (1) alineja 1);

- me dituri dhe me dashje kryejnë pranim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale që përmbajnë droga dehëse, përveç në rastin kur dërguesi dhe pranuesi janë persona të autorizuar të administrojnë me ato (neni 33 paragrafi (1) alineja 2);

- kryejnë pranim, bartje dhe dorëzim të dërgesave postale që sipas paketimit janë të rrezikshëm për të punësuarit, paisjet dhe objektet e operuesit postal ose mund t'i ndotin ose t'i dëmtojnë dërgesat tjera postale ose paisjen (neni 33 paragrafi (1) alineja 4 dhe

- me dituri dhe me dashje kryejnë pranimin, bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale që përmbajnë sende qarkullimi i të cilëve është i ndaluar me ligj (neni 33 paragrafi (1) alineja 5).

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni, do të dënohet edhe personi përgjegjës i ОТНР dhe të personave tjerë juridik me dënim në të holla prej 15.000 deri në 45.000 denarë.

(3) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohet edhe personi fizik me dënim në të holla prej 10.000 deri 35.000 denarë.

Neni 65

(1) Me dënim në të holla prej 40.000 deri në 150.000 denarë do të dënohen për kundërvajtje ОТНР dhe pëersona tjerë juridik, nëse:

- me dituri dhe me dashje kryejnë pranimin, bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale që përmbajnë kafshë të gjalla përveç bletave, ushunjëzve dhe krimbave të mëndafshit (neni 33 paragrafi (1) alineja 3);

- me dituri dhe me dashje kryejnë pranimin, bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale që nuk janë të siguruara, ndërsa përmbajnë të holla, letra me vlerë dhe sende tjera me vlerë (neni 33 paragrafi (1) alineja 6);

- me dituri dhe me dashje kryejnë pranimin, bartjen dhe dorëzimin e dërgesave postale që lehtë mund të prishen dhe egziston besimi se do të prishen para dorëzimit (neni 33 paragrafi (1) alineja 7);

- në vend të dukshëm në njësitë postale nuk vendosin listën e substancave dhe sendeve të ndaluara (neni 33 paragrafi (2));
- në vend të dukshëm në hapësirat nuk paraqesin çmimet (neni 35 paragrafi (1));
- kryejnë dorëzimin e dërgesave postale në kundërshtim me kushtet e përcaktuara me nenin 36 të këtij ligji;
- nuk kryejnë kthimin e dërgesave postale në rsatet e caktuara në nenin 38 të këtij ligji;
- nuk i mundësojnë dërguesit të administron me dërgesë postale (neni 39);
- nuk i mundësojnë kërkesat e veçanta të pranuesit për dorëzimin e dërgesave postale (neni 40);
- nuk veprojnë në pajtueshmëri me nenin 44 të këtij ligji;
- në afatet e caktuara në paragrafet (1) dhe (2) në nenin 48 të këtij ligji nuk përgjigjen për reklamacionet e paraqitura;
- nuk veprojnë sipas obligimeve nga vendimi i inspektorit për trafik postal (neni 56 paragrafi (2));
- inspektorit për trafik postal nuk i mundësojnë hyrje të pa penguar në hapësirat punuese dhe mjete dhe nuk ia jep informatat dhe dokumentacionin e nevojshëm (neni 58);
- veprojnë në kundërshtim m nenin 50 të këtij ligji;
- nuk e kthejnë kundërpagesën për dërgesë të regjistruar postale (neni 51 paragrafi (1)) dhe
- nuk paguajnë dëmshpërblim për dëmet e paraqitura në shumë të përcaktuar me nenin 52 të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohet edhe personi përgjegjës i OTHP dhe personave tjerë juridik me dënim në të holla prej 10.000 deri 20.000 denarë.

(3) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni prej 8.000 deri në 15.000 denarë do të dënohet edhe personi fizik.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE

Neni 66

Ndërmarrja publike për trafik postal Posta maqedonase vazhdon me kryerjen e punëve si Operues themelor postal me kushte dhe mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Neni 67

Ndërmarrja publike për trafik postal Posta maqedonase mund të transformohet në shoqëri akcionare në pronësi shtetërore, në pajtim me Ligjin për ndërmarrje publike, Ligjin për shoqëritë tregtare ose me cilëndo dispozitë tjetër ligjore që zbatohet.

Neni 68

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund të vendosë të privatizon shoqatën akcionare në pronësi shtetërore, nëpërmjet të shitjes ose bartjes së një pjese ose të gjitha aksioneve të saja, në një apo më shumë transaksione.

(2) Gjatë realizimit të privatizimit nga paragrafi (1) i këtij neni, Qeveria e Republikës së Maqedonisë do t'i bart aksionet egzistuese ose do t'ju lëshon aksione të reja investuesve, më zbatimin e njëres apo të gjitha procedurave si vijojnë:

- negociim direkt me një apo më shumë institucione finansiare ndërkombëtare dhe bashkinvestues të tyre;
- tender i mbyllur në të cilin është përfshirë procedurë para kualifikuese ose pjesmarrës dhe një ose më shumë faza të ofertës;
- çfarëdo kombinimi tjetër i kontraktimit direkt dhe procedurë e tenderimit të mbyllur që janë në pajtim me praktikën ndërkombëtare të privatizimit dhe
- ofertë publike.

Neni 69

Qeveria e Republikës së Maqedonisë ka të drejtë të krijon klasë prej një apo më shumë aksioneve (aksion i artë) në shoqatën aksionare në pronësi shtetërore, që do të ketë të drejta plotësuese që konsiderohen si të domosdoshme, si pjesë e privatizimit.

Neni 70

Shoqata aksionare në pronësi shtetërore mund të lëshon letra me vlerë, përkrah aksioneve dhe detyrimeve konvertibile në pajtim me ligj, duke i përfshirë por duke mos u kufizuar një një apo më shumë klasa nga të ardhmet: aksione konvertibile prioritare në të cilat janë përcaktuar më shumë të drejta prioriare dhe të drejta për konverzim, aksione konvertibile prioritare të kundërpagueshme dhe detyrime konvertibile me shumë fikse.

Neni 71

Çfarëdo marrëveshje që kanë të bëjnë me privatizimin ose ma drejtimin e shoqatës aksionare në pronësi shtetërore ose sjelljes së aksionerëve si aksionerë të shoqatës aksionare në pronësi shtetërore, që kohë pas kohe lidhen ndërmjet dikujt apo të gjithë aksionerëve të shoqatës aksionare në pronësi shtetërore ose ndonjë apo të gjithë aksionerët e shoqatës aksionare në pronësi shtetërore, do të jenë valide dhe do të mund të zbatojnë anët e marrëveshjeve. Për qëllimet e këtij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonisë është aksionar në shoqatën aksionare në pronësi shtetërore, gjithnji deri sa posedon aksione, të lëshuara nga shoqata aksionare në pronësi shtetërore.

Neni 72

(1) Personave të huaj fizik dhe juridik ose personave të huaj juridik të kontrolluar ose në pronësi të qeverive të huaja do t'ju lejohet të fitojnë aksione, të bëhen drejtorë, persona zyrtarë dhe të punësuar dhe të marrin pjesë në drjetimin e shoqatës aksionare në pronësi shtetërore.

(2) Shoqata aksionare në pronësi shtetërore nuk do të pengohet të fitoj koncesion, licencë ose të jetë objekt i çfarëdo kufizimeve për shkak të asaj që personi i huaj fizik dhe juridik ose personi i huaj juridik I kontrolluar ose në pronësi të qeverisë së huaj ka

fituar aksione, është bërë drejtor, person zyrtar ose i punësuar ose merr pjesë në drejtimin e shoqatës aksionare në pronësi shtetërore.

Neni 72

1) Në rast se ndërmarrja publike për trafik postal Posta maqedonase transformohet në shoqatë aksionare në pronësi shtetërore, përcaktimet nga neni 10 të këtij ligji nuk do të zbatohen.

2) Çmimet për shërbimet e rezervuara postale në suazat e shërbimit univerzal postal do të formohen sipas harxhimeve për sigurimin e tyre dhe lëvizjen e treguesve të paraparë dhe të realizuar të harxhimeve për jetë në Republikën.

Neni 74

(1) Dispozitat dhe aktet tjera të përcaktuara me këtë ligj do të sillen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në sjelljen e dispozitave nga paragrafi (1) të këtij neni, do ta zbatohen dispozitat që kanë vazhduar deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 75

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji pushojnë së vazhduari :

- Ligji për sistemet e lidhjes, për radiotrafik dhe trafik postal, telegrafik dhe telefonik ("Fleta zyrtare e Republikës Socijaliste të Maqedonisë" numri 14/79, 26/80 dhe 10/90 dhe "Fleta zyrtare e Republikës së Maqedodnisë" numri 62/93) në pjesën që ka të bëjë me trafikun postal dhe

- Ligji për shërbimet postale, telegrafike dhe telefonike (" Fleta zyrtare e RSFJ" numri 2/86 dhe 26/90).

Neni 76

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e publikimit në "Flatën zyrtare te Republikës së Maqedonisë".

Огласен дел**СУДСКИ ОГЛАСИ****ОСНОВЕН СУД СКОПЈЕ I - СКОПЈЕ**

Пред Основниот суд Скопје I - Скопје е поведена постапка за утврдување право на сопственост по тужбата на тужителите Петар Темов, ул. "Славејко Арсов" бр. 8, Скопје и Кирил Темов, ул. "Славејко Арсов" бр. 4, Скопје, против тужените Цек Ристова Перса од САД Орегон со непозната адреса на живеење, Бунева Ристова Елена од САД Орегон со непозната адреса на живеење и Бунева Ристова Нова од САД Орегон со непозната адреса на живеење. Вредноста на спорот е 100.000,00 денари.

На тужените со решение на Меѓуопштински центар за социјална работа на град Скопје-Скопје бр. 3020-373 од 03.07.2002 година е поставен посебен старател Иван Цолев, адвокат од Скопје.

Посебниот старател во оваа постапка ги има сите овластувања сè додека тужените или нивни полномошник не се појави пред судот.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје, П. П. бр. 684/2002. (19599)

Пред овој суд во тек е постапката за утврдување на сопственост на КП 767 м.в. "Љубин" по основ на договор за купопродажба, по тужбата на тужителот Камбер Салија од с. Љубин, против тужениот Саитовиќ Исеин со непозната адреса.

За тужениот Саитовиќ Исеин судот нема никаква адреса и затоа се повикува тужениот Саитовиќ Исеин во рок од 30 дена од објавувањето на судскиот оглас во "Сл. весник на РМ" и на огласна табла на судот, да се јави во судот или да постави полномошник кој ќе го застапува во спорот. Во спротивно, по истекот на овој рок доколку не се јави тужениот или не постави свој полномошник кој ќе го застапува судот во смисла на одредбите на ЗПП и тоа член 78 ќе му постави привремен застапник од редот на адвокатите, кој ќе го застапува тужениот сè додека тужениот или негов полномошник не се јави во судот.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје, VIII. П. бр. 2929/2001. (19690)

ОСНОВЕН СУД ВО БЕРОВО

Основниот суд во Берово води постапка за докажување на смртта на лицето Јован Стоил Урдовски од с. Двориште, роден 1896 година во с. Двориште-Берово, а наводно умрел околу 15 август 1941 година во с. Двориште, по предлогот на Андон Урдовски од с. Банско.

Се повикува лицето Јован Стоил Урдовски во рок од 1 месец од денот на објавувањето на овој оглас во "Службен весник на РМ", а исто така се повикуваат и други лица коишто знаат дека наведеното лице е умрело на наведената дата, па во рок од 1 месец да го известат судот. По истекот на рокот, судот ќе утврди дали наведеното лице е умрело.

Од Основниот суд во Берово, ВПП. бр. 1/2002. (19540)

ОСНОВЕН СУД ВО РЕСЕН

Се повикува лицето Мухарем Исмаиловски од с. Наколец од татко Нецип, со последно место на живеење во Грција, како и секој друг што знае за него или неговиот живот да се јави во Основниот суд во Ресен во рок од 30 дена од денот на објавувањето на огласот во "Службен весник на РМ". Во спротивно, неговата смрт ќе се докаже по постапката што следува.

Од Основниот суд во Ресен, ВПП. бр. 20/2002. (19608)

Се повикува лицето Стерјо Пројковски од Ресен од татко Андреа, со последно место на живеење во Ресен, како и секој друг што знае за него или неговиот живот да се јави во Основниот суд во Ресен во рок од 30 дена од денот на објавувањето на огласот во "Службен весник на РМ". Во спротивно, неговата смрт ќе се докаже по постапката што следува.

Од Основниот суд во Ресен, ВПП. бр. 19/2002. (19609)

ОСНОВЕН СУД ВО СТРУМИЦА

Основниот суд во Струмица како првостепен граѓански суд води спор за развод на брак по тужбата на тужителката Ева Хана Дамјановска од Струмица, против тужениот Звонко Дамјановски од Струмица. Вредноста на спорот е 40.000,00 денари.

Бидејќи тужениот Звонко Дамјановски по поднесувањето на тужбата се иселил од Струмица и денес истиот живее со непозната адреса, се повикува да се јави во Основниот суд во Струмица во судница бр. 13 во рок од 15 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на РМ". Во спротивно, на истиот ќе му биде одреден привремен застапник и тоа Славица Босиланова Стоева, стручен соработник при Основниот суд во Струмица, која ќе ги заштитува интересите на тужениот Звонко Дамјановски до правосилното завршување на спорот.

Огласот да се објави во "Службен весник на РМ", на огласната табла при Основниот суд во Струмица.

Од Основниот суд во Струмица, П. бр. 2162/2001. (19547)

ОСНОВЕН СУД ВО ТЕТОВО

Пред овој суд во тек е постапката за утврдување на смртта на лицата Ислам Јусуфи од татко Абдулвеап и Абдулвеап Јусуфи од татко Ислам и мајка Минире.

Се повикуваат лицата Абдулвеап Јусуфи и Ислам Јусуфи да се јават во Основниот суд во Тетово или секој друг што знае за нивниот живот, во рок од 15 дена од објавувањето на огласот. Во спротивно, доколку во определениот рок не се јави никој, судот ќе им постави привремен старател кој ќе се грижи за нивните права и интереси до правосилното окончување на постапката.

Од Основниот суд во Тетово, Р. бр. 532/2002. (19536)

Пред Основниот суд во Тетово се води спор за сопственост по тужбата на тужителот Абдулвеби Абдула од Тетово, против Идриз Шериф и др. од Тетово. Вредноста на спорот е 60.000,00 денари.

Бидејќи тужениот Усеини Ејуп е со непозната адреса се повикува истиот да се јави во Основниот суд во Тетово во рок од 30 дена од објавувањето на огласот. Доколку во овој рок не се јави, судот ќе му одреди привремен застапник.

Од Основниот суд во Тетово, П. бр. 408/2002. (19539)

Пред Основниот суд во Тетово се води постапка за развод на брак по тужбата на тужителот Зеќир Салии од с. Горно Седларце, против тужената Селвије Салии од с. Горно Седларце, сега со непозната адреса.

Се повикува тужената да се јави во судот, да достави адреса или овласти полномошник кој ќе ја застапува во оваа постапка до нејзиното окончување. Во спротивно, судот преку Центарот за социјални работи во Тетово ќе ја постави привремен застапник.

Од Основниот суд во Тетово, П. бр. 575/2002. (19541)

Пред Основниот суд во Тетово се води спор за развод на брак по тужбата на тужителот Фадил Даути од Тетово, против тужената Линдита Даути родена Бајрами од с. М. Речица-Тетово.

Се повикува тужената Линдита Даути родена Бајрами од с. М. Речица, сега со непозната адреса во Швајцарија да се јави во Основниот суд во Тетово во рок од 30 дена од објавувањето на огласот или да одреди полномошник. Во спротивно, преку Центарот за социјална работа Тетово ќе и биде одреден привремен застапник, кој ќе ја застапува до правосилното завршување на спорот.

Од Основниот суд во Тетово, П. бр. 552/2002.
(19543)

Пред Основниот суд во Тетово се води спор за утврдување на мајнство по тужбата на тужителите Егзон, Легафет и Линдидана Селџами од с. Непроштено, застапувани од законскиот застапник Аслан Селџами од с. Непроштено, против тужените Исмет Саити, Рефет Саити од Тетово, ул. "106" бр. 10, како и Сулејман Саити од Тетово, сега со непозната адреса во Италија.

Се повикува тужениот Сулејман Саити од Тетово, сега со непозната адреса во странство-Италија да се јави во судот, да достави своја точна адреса или овласти свој полномошник кој ќе го застапува. Во спротивно, доколку истиот не се јави во рок од 15 дена од објавувањето на огласот, судот преку Центарот за социјални работи Тетово ќе му определи привремен старател кој ќе го застапува во постапката до нејзината правосилност.

Од Основниот суд во Тетово, П. бр. 83/2002.
(19545)

Пред Основниот суд во Тетово се води спор за регрес по тужбата на тужителот АД за осигурување "Вардар"-Скопје, против тужениот Садики Јетен од Тетово, сега со непозната адреса во странство. Вредноста на спорот е 19.332,00 денари.

Се повикува тужениот Садики Јетен од Тетово, ул. "Иво Р. Лола" бр. 79 во рок од 30 дена да се јави во Основниот суд во Тетово. Доколку во овој рок не се јави и не одреди полномошник, судот преку Центарот за социјални работи во Тетово ќе му постави привремен старател кој ќе се грижи за неговите права и интереси во постапката.

Од Основниот суд во Тетово, П. бр. 1218/2000.
(19546)

ОСНОВЕН СУД ВО ШТИП

Пред Основниот суд во Штип е поведена постапка за развод на брак по тужбата на тужителката Благојка Беук од Штип, преку полномошникот адвокатката Софија Нацева од Штип, против тужениот Деан Беук, сега со непозната адреса во странство.

Се повикува тужениот Деан Беук во рок од 30 дена по објавувањето на огласот да се јави во судот, да достави адреса на престојувалиште во странство или определи свој полномошник или застапник, кој ќе го застапува во постапката. Во спротивно, ќе му биде поставен привремен застапник кој ќе ги застапува неговите интереси во постапката сè додека самиот не се јави во судот или негов полномошник или застапник.

Од Основниот суд во Штип, П. бр. 407/2002.
(19668)

ЗАПИШУВАЊЕ ВО ТРГОВСКИОТ РЕГИСТАР

Основниот суд Скопје I - Скопје, со решението П.Трег. бр. 3827/2002 од 12.07.2002 година, во регистарската влошка бр. 02003400?-4-09-000, го запиша во трговскиот регистар запишувањето на одлука за измени на статутот на Друштвото за одржување, инженеринг и застапување Топлификација - Одржување АД - Скопје, ул. "Лондонска" бб.

Запишување на измена на статутот, конверзија на основната главнина од ДМ во ЕВРА и промена на лицето овластено за застапување на друштвото.

Се брише Јован Јовановски - претседател на Управниот одбор со неограничени овластувања.

Се запишува Драган Савовски - претседател на Управниот одбор со неограничени овластувања.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје, П.Трег. бр. 3827/2002.
(20374)

Основниот суд Штип во Штип, со решението П. трег. бр. 398/02 од 15.05.2002 година, во регистарската влошка бр. 03004324?-4-06-000, ја запиша во трговскиот регистар промената на овластено лице и промена на органите на управување на Балканекспрес Акционерско друштво за превоз на патници и стока, шпедиција, промет и туризам во земјата и странство, ремонт, сервис и промет со моторни возила-резервни делови Штип, ул. „Индустриска“ бб.

Се разрешуваат членовите на Управен одбор: Ангелче Велинов, Драгољуб Митев, Љупчо Андонов, Салтир Штерјов, Иван Мутавциски, Гане Гичев, Никола Атанасов, Борис Младенов, Ванчо Филипов, Драги Милев и Јорданчо Николов.

Се разрешуваат членовите на Надзорен одбор: Стојан Костов, Станче Арсов, Војо Костадинов, Драги Димитров и Данче Серафимова.

Се именуваат членовите на Управен одбор: Давкова Оливера, Фенев Роберт, Љупчо Андонов, Јорданчо Николов и Стојанчо Костадинов.

Се именуваат членовите на Надзорен одбор: Ѓорѓи Никовски, Ѓорѓи Бојациев и Борис Крстев сите од Штип.

Претседател на Управен одбор - Стојанчо Костадинов.

Претседател на Надзорен одбор - Ѓорѓи Никовски.
Од Основниот суд Штип во Штип, П. Трег. бр. 398/2002.
(19062)

Основниот суд Штип во Штип, со решението П. трег. бр. 429/2001 од 2.11.2001 година, во регистарската влошка бр. 03004449?-4-09-000, ја запиша во трговскиот регистар измената на статутот на Акционерското друштво за угостителство и трговија Овче Поле, Свети Николе, ул. „Ванчо Ангелов“ бр. 22.

Измена на статут.
Од Основниот суд Штип во Штип, П. Трег. бр. 429/2001.
(18915)

Основниот суд Штип во Штип, со решението П. трег. бр. 177/2002 од 10.05.2002 година, во регистарската влошка бр. 03002402?-4-03-000, ја запиша во трговскиот регистар измената на статутот на Акционерското друштво индустрија за градежни материјали Еленица-Струмица, ул. „Маршал Тито“ бр. 222.

Измена на статут и именување на генерални директори за застапување и претставување на друштвото - Заев Душан - генерален директор и Митев Васе - генерален директор.

Од Основниот суд Штип во Штип, П. Трег. бр. 177/2002.
(18916)

Основниот суд Штип во Штип, со решението Срег. бр. 39/02 од 14.05.02 година, во регистарската влошка бр. 1-251-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на овластено лице на Здравствен дом Пехчево Ц.О..

Се брише: Снежана Сачкарска - вршител на должноста директор со неограничени овластувања.

Се запишува: Фаница Капушевска - вршител на должноста директор со неограничени овластувања.

Пречистен текст: Фаница Капушевска - вршител на должноста директор со неограничени овластувања.
Од Основниот суд Штип во Штип, Срег. бр. 39/02.
(19063)

Основниот суд Штип во Штип, со решението П. трег. бр. 507/02 од 22.05.02 година, во регистарската влошка бр. 03001610?-4-03-000, ја запиша во трговскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Треска-30 Август-акционерско друштво Винаца, за производство на мебел, душеци, столови и седишта, производство на друг канцелариски мебел, мебел за продавници, производство на режана граѓа, производство на амбалажа и увоз-извоз, ул. „Маршал Тито“ бр. 114, Винаца.

Промена на лицето овластено за застапување и промена на органите на управување во АД од 10.05.2002 година.

Се брише: Филип Благоевичко - претседател на Управниот одбор во акционерското друштво со неограничени овластувања.

Се запишува: Манасиев Методи - претседател на Управен одбор на акционерското друштво со неограничени овластувања.

Пречистен текст: Манасиев Методи - претседател на Управниот одбор на акционерското друштво во внатрешното и надворешното трговско работење.

Се разрешуваат досегашните органи на управување (Надзорен одбор и Управен одбор).

Се именуваат новите органи на управувањето (Надзорен одбор и Управен одбор).

Се разрешуваат членови на Надзорен одбор: Ристовска Нада, Бојадиски Мијалчо, Манасиев Методи, Арсов Киро, Илиев Душан.

Се именуваат членови на Надзорен одбор: Арсов Киро, Лазаров Мијалчо, Атанасова Фимка, Горгиева Борјанка, Атанасов Тодор.

Се разрешуваат членови на Управен одбор: Филип Благоевичко, Димитрова Надка, Манасиев Благој, Михајлов Иван, Митев Ванчо, Атанасов Јордан, Иванов Васил.

Се именуваат членови на Управен одбор: Манасиев Методи, Бојадиски Мијалчо, Манасиев Благој, Димитров Надка, Ристова Нада, Арсов Стојан, Михајлов Иван.

Од Основниот суд Штип во Штип, П. Трег. бр. 507/02.
(19064)

СТЕЧАЈНИ ПОСТАПКИ

Основниот суд Скопје II- Скопје, објавува дека со решение IV. Ст. бр. 178/02 од 19.06.2002 година, се отвора стечајна постапка над должникот Горан Драги Димитриевски “ВАРДАРЧЕ“ Кебапчилница ТП Скопје, со седиште на бул. “Јане Сандански“ бр. 11 лок. бр. 3, н. 13 Ноември, со жиро сметка бр. 40100-601-405386, и регистарска влошка 6-02001831-000-09 при регистарот на Основниот суд Скопје I - Скопје и истата не се спроведува.

Отворената стечајна постапка над должникот Горан Драги Димитриевски “ВАРДАРЧЕ“ Кебапчилница ТП Скопје, се заклучува.

По правосилноста на решението должникот да се брише од регистарот кој го води Основниот суд Скопје I - Скопје.

Од Основниот суд Скопје II- Скопје. (19156)

Основниот суд Скопје II- Скопје, објавува дека со решение IV. Ст. бр. 174/02 од 18.06.2002 година, се отвора стечајна постапка над должникот ТП “АРКА“ Александар Љубе Рајевски од Скопје, со седиште на ул. “Петар Мануков“ бр. 137-а, и регистарска влошка 02019508?-6-06-000 при регистарот на Основниот суд Скопје I - Скопје и истата не се спроведува.

Отворената стечајна постапка над должникот ТП “АРКА“ Александар Љубе Рајевски од Скопје, се заклучува.

По правосилноста на решението должникот да се брише од регистарот кој го води Основниот суд Скопје I - Скопје.

Од Основниот суд Скопје II- Скопје. (19161)

Основниот суд во Куманово, објавува дека со решение Ст. бр. 56/2002 од 28.05.2002 година се заклучува стечајна постапка водена над стечајниот должник Друштво за производство, трговија и услуги “Топ Спинг“ Борис ДООЕЛ увоз-извоз с. Доброшане, Куманово, со жиро сметка бр. 510-0000000763-51 при КИБ Куманово со рег. влошка бр. 02011794?-8-03-000 и Трег. бр. 3473/01 од 18.12.2001 година, на Основниот суд Скопје I - Скопје.

По правосилноста на решението должникот да се избрише од регистарот на претпријатија што се води при Основниот суд Скопје I - Скопје.

Од Основниот суд во Куманово. (19251)

Основниот суд во Куманово, објавува дека со решение Ст. бр. 100/02 од 31.05.2002 година е отворена стечајна постапка над Друштвото за производство, угостителство, трговија и услуги “ДОНА-ДВ“ Видоја ДООЕЛ експорт-импорт, Куманово, населба “Иго Тричковик“ ул. “З“ бр. 1, со истото решение се заклучува отворената стечајна постапка над Друштвото за производство, трговија и услуги “ДОНА-ДВ“ Видоја ДООЕЛ експорт-импорт, Куманово, населба “Иго Тричковик“ ул. “З“ бр. 1, со истото решение се заклучува отворената стечајна постапка.

По правосилноста на решението должникот да се избрише од регистарот на претпријатија што се води при Основниот суд Скопје I - Скопје.

Од Основниот суд во Куманово. (19252)

Основниот суд Скопје I- Скопје, објавува дека со решение I. Ст. бр. 219/2002 од 12.06.2002 година, е отворена стечајна постапка над должникот Претпријатие за производство, промет и услуги “ПИРУС ПРОДУКТ“ ДОО Скопје, со седиште на ул. “Гуро Гаковик“ бр. 49 и жиро сметка 40100-601-371161 и рег. влошка 1-661174-0-0-0 и истата не се спроведува.

Отворената стечајна постапка над должникот Претпријатие за производство, промет и услуги “ПИРУС ПРОДУКТ“ ДОО Скопје, со седиште на ул. “Гуро Гаковик“ бр. 49 и жиро сметка 40100-601-371161 се заклучува.

Да се објави оглас во “Службен весник на РМ“ и на огласната табла во судот.

По правосилноста на решението должникот да се брише од судскиот регистар кој го води овој суд.

Од Основниот суд Скопје I- Скопје. (19260)

Основниот суд Скопје II- Скопје, објавува дека со решение II. Ст. бр. 141/02 од 06.06.2002 година, се отвора стечајна постапка над должникот Трговско друштво за градежно занаетчиски услуги, производство и трговија “АНТИГОНА ЕВРО КОМЕРЦ“ Зоран ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, со седиште на ул. “Димо Хади Димов“ бр. 60-а, со жиро сметка бр. 40100-601-148224 и регистарска влошка 02028859?-8-01-000 при регистарот на Основниот суд Скопје I - Скопје и истата не се спроведува.

Отворената стечајна постапка над должникот Трговско друштво за градежно занаетчиски услуги, производство и трговија “АНТИГОНА ЕВРО КОМЕРЦ“ Зоран ДООЕЛ од Скопје, се заклучува.

По правосилноста на решението должникот да се брише од регистарот кој го води Основниот суд Скопје I - Скопје.

Жалбата поднесена против решението не го задржува извршувањето на решението.

Од Основниот суд Скопје II - Скопје. (19330)

Основниот суд Скопје II - Скопје, објавува дека со решение II. Ст. бр. 155/02 од 27.06.2002 година, се отвора стечајна постапка над должникот Занаетчиска задруга за термоизолација "ТЕРМОМОНТАЖА" Скопје Ц.О. увоз-извоз, со седиште на ул. "Анастас Митев" бб, со жиро сметка бр. 40100-601-16413 и регистарска влошка 2-1282-0-0-0 при регистарот на Основниот суд Скопје I - Скопје и истата не се спроведува.

Отворената стечајна постапка над должникот Занаетчиска задруга за термоизолација "ТЕРМОМОНТАЖА" Скопје, се заклучува.

По правосилноста на решението должникот да се брише од регистарот кој го води Основниот суд Скопје I - Скопје.

Жалбата поднесена против решението не го задржува извршувањето на решението.

Од Основниот суд Скопје II - Скопје. (19331)

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решение II. Ст. бр. 208/02 од 03.07.2002 година: констатира повлекување на предлозите за отворање на стечајна постапка поднесени од предлагачите Република Македонија, Министерство за финансии, Управа за јавни приходи, застапувана од Јавниот правобранител на Република Македонија и Агенцијата за работа со блокирани сметки, Скопје и претходна постапка за утврдување на причините за отворање на стечајната постапка отворена со решение II. Ст. бр. 208/02 од 22.05.2002 година на овој суд по предлог на предлагачите против должникот ТРЕСКА МЕБЕЛ АД Скопје, со седиште на ул. "Иво Рибар Лола", со сметка 40100-601-3044, се запира.

Се укинува решението II. Ст. бр. 208/02 од 31.05.2002 година на овој суд со кое се определени мерки за обезбедување и тоа за привремен стечаен управник е определен Зоран Стојанкиќ, со адреса на ул. "Владимир Комаров" бр. 1/4-13, Скопје, е одредено дека должникот може да располага со својот имот само со претходна дозвола на привремениот стечаен управник и е забрането одредување или спроведување на присилно извршување или обезбедување спрема должникот.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19403)

ЛИКВИДАЦИИ

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решението на овој суд II. Л. бр. 144/2002 од 08.05.2002 година е отворена ликвидациона постапка над должникот Претпријатие за трговија, угостителство и услуги "ГЛОРИЈА-АГЕНЦИЈА" ДОО експорт-импорт од Гостивар, ул. "Маршал Тито" бр. 14, со жиро сметка 41510-601-22519.

За ликвидатор се определува лицето Зорица Стојанска од Гостивар, ул. "Маршал Тито" бр. 14.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на Република Македонија" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од 3 месеци од денот на последната објава.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19510)

Ликвидаторот Нагиб Тоска од Скопје, ул. "Никола грчето" бр. 6/124, запишан во судскиот регистар при Основниот суд Скопје I - Скопје, со решение II. Трег. бр. 1721/2002, објавува дека Друштвото за транспорт, трговија и услуги ИНВЕСТ МАРКЕТ Нагиб и други ДОО увоз-извоз Скопје, со жиро сметка бр. 530010100153015 отворена при Охридска банка, е во ликвидација.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања по објавувањето на огласот во "Службен весник на РМ" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од последната објава.

Од ликвидаторот. (19470)

Ликвидаторот Ацо Дамчевски од Скопје, запишан во судскиот регистар при Основниот суд Скопје I - Скопје, со решение II. Трег. бр. 3052/2002, објавува дека Друштвото за трговија и услуги ДАРКО КОМЕРЦ Мецит ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, ул. "Торги Поп Христов" бр. 9/2-5, со жиро сметка бр. 300000001128728 отворена при Комерцијална банка, е во ликвидација.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 15 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на РМ" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од последната објава.

Од ликвидаторот. (19524)

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решението на овој суд I. Л. бр. 127/2002 од 25.04.2002 година е отворена ликвидациона постапка над должникот Претпријатие за промет "ДВА ПОБРАТИМА" ДОО експорт-импорт с. Батинци, Скопје, со жиро сметка 40100-601-229107.

За ликвидатор се определува лицето Спирос Митревски од Скопје, бул. "Јане Сандански" бр. 109-3/4.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на Република Македонија" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од 3 месеци од денот на последната објава.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19525)

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решението на овој суд II. Л. бр. 166/2002 од 11.06.2002 година е отворена ликвидациона постапка над должникот Претпријатие за производство, трговија и услуги "ВЕ-РА-КОМПАНИ" експорт-импорт ц.о. с. Долно Свиларе од Кондово, со жиро сметка 40120-601-172909.

За ликвидатор се определува лицето Драган Величковски од Скопје, бул. "АВНОЈ" бр. 72/2-а.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на Република Македонија" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од 3 месеци од денот на последната објава.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19526)

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решението на овој суд II. Л. бр. 202/2002 од 04.07.2002 година е отворена ликвидациона постапка над должникот Задружно претпријатие за услуги, производство и промет "ЕЛАН" ДОО од Куманово, ул. "Тане Георгиевски" бр. 12, со жиро сметка 23000000002565.

За ликвидатор се определува лицето Цветановска Миска од Скопје, ул. "Илинденска" бр. 77/6.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на Република Македонија" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од 3 месеци од денот на последната објава.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19528)

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решението на овој суд II. Л. бр. 158/2002 од 20.05.2002 година е отворена ликвидациона постапка над должникот Претпријатие за професионално оспособување и вработување на инвалиди "ГАРИКОМ" п.о. од Скопје, ул. "Видое Смилевски Бато" бр. 77/1-33, со жиро сметка 40100-603-18561.

За ликвидатор се определува лицето Спирос Митревски од Скопје, бул. "Јане Сандански" бр. 109-3/34.

Се повикуваат доверителите на должникот да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена по објавувањето на огласот во "Службен весник на Република Македонија" до ликвидаторот со пријава во два примерока со докази, а најдоцна во рок од 3 месеци од денот на последната објава.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (19530)

МАЛИ ОГЛАСИ

Се огласуваат за неважни следниве документи:

Пасош бр. 813145 издаден на име Благоја Тодоровски, ул. "Есенинова" бр. 6, Скопје.

Пасош бр. 1645514 издаден од СВР-Скопје на име Горан Додевски, ул. "Н. Русински" бр. 36/1-26, Скопје. (20091)

Пасош бр. 1399415 издаден од СВР-Скопје на име Даниела Николовска, ул. "Г. Кокале" бр. 19, Скопје. (20093)

Пасош бр. 1513948 издаден од СВР-Скопје на име Огњановиќ Христина, ул. "Шекспирова" бр. 1/4-12, Скопје. (20110)

Пасош бр. 1233443 издаден од СВР-Скопје на име Верина Николова, ул. "О. Жупанчиќ" бр. 15, Скопје. (20113)

Пасош бр. 1516672 издаден од СВР-Скопје на име Гроздановски Мишко, ул. "Богомилски Поход" бр. 40, Скопје. (20115)

Пасош бр. 743210/95 издаден од СВР-Скопје на име Лазоска Маја, ул. "Џон Кенеди" бр. 7/1-2, Скопје. (20116)

Пасош бр. 0100488 издаден од СВР-Велес на име Емилија Здравкова, ул. "М. Горки" бр. 14, Велес. (20123)

Пасош бр. 209566/94 издаден од СВР-Скопје на име Зоран Радуловиќ, ул. "Г. Поп Христов" бр. 3/3-13, Скопје. (20131)

Пасош бр. 1177188 издаден од СВР-Скопје на име Ангел Крепиев, бул. "Ј. Сандански" бр. 86/4-1, Скопје. (20147)

Пасош бр. 973114/96 издаден од СВР-Скопје на име Телески Љупче, ул. "Осло" бр. 12, Скопје. (20203)

Пасош бр. 1050003/97 издаден од СВР-Скопје на име Насер Зекири, ул. "Р. Бурчевиќ" бр. 121, Скопје. (20221)

Пасош бр. 1406238/00 издаден од СВР-Куманово на име Асани Мајлинда, с. Ваксинце, Куманово. (20230)

Пасош бр. 1065302 на име Ислами Мецаит, ул. "ЈНА" бр. 57, Струга. (20257)

Пасош бр. 1158832 на име Јонузоски Сафет, с. Окиси, Струга. (20259)

Пасош бр. 724839 издаден од СВР-Скопје на име Шукрије Бериша, ул. "Дижонска" 13 бр. 11, Скопје. (20313)

Пасош бр. 296867 на име Шабаноска Шукрија, ул. "Мислешки Пат" бб, Струга. (19591)

Чекови од тековна сметка бр. 3486519 со бр. 818696 и 818697 издадени од Комерцијална банка АД Скопје на име Николовска Виолета, Скопје. (20066)

Чекови од тековна сметка бр. 408427 од бр. 5759428 до бр. 5759435 издадени од Комерцијална банка АД Скопје на име Лидија Миткова, Скопје. (20137)

Чекови од тековна сметка бр. 11359-96 од бр. 8127-8693 до бр. 81278695 и чековна картичка издадени од Стопанска банка на име Причкова Блашка, ул. "Енгелс" бр. 27/12, Штип. (20246)

Работна книшка на име Мирче Златановски, Скопје. (20128)

Работна книшка на име Кузманоска Светле, Скопје. (20150)

Работна книшка на име Ѓурчиноска Даница, Охрид. (20193)

Работна книшка на име Ѓорѓиевска Цвета, с. Мартиница, Крива Паланка. (20194)

Работна книшка на име Божиновски Димитар, ул. "Драги Шутевски" бр. 13, Куманово. (20195)

Работна книшка на име Анакиевска Лена, Винаца. (20198)

Работна книшка на име Борче Наунов, Кочани. (20199)

Работна книшка на име Драган Стојанов, ул. "Личка" бр. 21, Штип. (20200)

Работна книшка на име Беркова Весна, ул. "4 Јули" бр. 22, Штип. (20201)

Работна книшка на име Марјанчо Цеков, с. Јаргулица, Радовиш. (20202)

Работна книшка на име Амедовски Енис, ул. "Родна Ивева" бр. 77, Велес. (20204)

Работна книшка на име Нафос Ибраими, Струга. (20207)

Работна книшка на име Богданоски Бранко, Струга. (20249)

Работна книшка на име Сања Алексиќ, Скопје. (20318)

Работна книшка на име Хани Бурхан, Струга. (19900)

Работна книшка на име Нуроска Лутка, с. Лабуништа, Струга. (19244)

Воена книшка на име Јовановски Ангел, Куманово. (20301)

Воена книшка на име Јовчески Тодор, с. Брвеница, Тетово. (20305)

Чековна картичка бр. 7439/37 издадена од Стопанска банка на име Алексова Катерина, Штип. (20307)

Свидетелства од 8 одделение на име Јовановска Весна, с. Градиште, Куманово. (20196)

Свидетелство на име Јакупи Реџеп, с. Бузалково, Велес. (20205)

Свидетелство на име Аќиф Барду, Тетово. (20250)

Свидетелства на име Хава Ислами, Скопје. (20304)

Свидетелства од 5, 6, 7 и 8 одделение на име Бесим Адеми, Тетово. (20306)

Свидетелства на име Симоновски Дејан, Тетово. (19478)

Индекс бр. 1605 издаден од Правен Факултет-Скопје на име Божиновска Катерина, Скопје. (20121)

Диплома издадена од гимназија "Зеф Љуш Марку"-Скопје на име Африм Сулејмани, Скопје. (20144)

Диплома на име Јовановска Анета, Делчево. (20197)

Здравствена книшка на име Зекирија Дациќ, с. Г. Оризари, Велес. (20206)

Возачка дозвола на име Ристов Горги, Радовиш. (19463)

Штедна книшка издадена од Стопанска банка АД Скопје на име Лидија Миткова, Скопје. (20139)

Даночна картичка на име Петков Атанас, Гевгелија. (20255)

Врз основа на член 45 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на Р.Македонија" бр. 21/2002) Шумарски факултет од Скопје, објавува

**П О В Т О Р Е Н
ОТВОРЕН МЕЃУНАРОДЕН ПОВИК БР. 2/2002
ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ СО ЈАВНО ОТВОРАЊЕ**

1. Нарачател: Шумарски факултет - Скопје, бул. "Александар Македонски" бб, Скопје.

2. Предмет на Отворениот повик за прибирање на понуди со јавно отворање е набавка на една универзална електромеханичка машина за тестирање на дрвни и недрвни материјали за потребите на Катедрата за конструкции и подготовка на производството на Шумарскиот факултет - Скопје.

Универзалната електромеханичка машина за тестирање на дрвни и недрвни материјали ќе треба да ги има следниве технички карактеристики:

- 2.1. F max 250 kN;
- 2.2. Работна површина сса 2000 x 1000 mm;
- 2.3. Брзина на тестирање 0,001...500 mm/mm;
- 2.4. Дигитално мерење и електронска контрола;
- 2.5. Единица за тестирање сили на притисок/компресија;
- 2.6. Единица за тестирање сили на свивање;
- 2.7. Единица за тестирање сили на истегнување /10 kN;
- 2.8. Долга плоча за поставување /монтирање/ на алатот сса 1000 x 800 mm;
- 2.9. Хидраулични глави за стегање /100kN/ со канци за дрвни материјали со хидраулички агрегат;
- 2.10. Екстензиометар;
- 2.11. Корисничка програма / software/;
3. Во понудата за машината за тестирање ќе треба да бидат дадени следниве елементи:

- 3.1. Предмет на понудата;
- 3.2. Цена FCO Скопје;
- 3.3. Рок и начин на плаќање;
- 3.4. Рок на испорака;
- 3.5. Банкова гаранција за уплатениот износ до испораката на машината;
- 3.6. Гаранција на машината;
- 3.7. Сервис/ максимум 7 дена од најавата/;
- 3.8. Испорака на резервни делови најмалку 10 години по набавката на опремата;
- 3.9. Опремата мора да ги исполнува важечките EN стандарди;
- 3.10. Важност на понудата од најмалку 2 месеци.
4. Критериуми за избор на најповолен понудувач ќе бидат:

- 4.1. Техничките карактеристики на машината и оценката на квалитетот - 45 бода;
- 4.2. Цената на машината - 35 бода;
- 4.3. Рокот на испорака - 5 бода,
- 4.4. Рок и начин на плаќање - 5 бода,
- 4.5. Гаранција - 10 бода.

5. Со понудата понудувачот е должен да ја достави следната документација:

- 5.1. Понудувачот треба да приложи придружна документација, согласно Законот за јавни набавки и тоа:
 - извод од регистрација на дејноста,
 - документ за бонитет од Централниот регистар,
 - доказ дека не е отворена постапка за стечај, или ликвидација,
 - доказ од надлежен орган дека со пресуда не му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на дејноста, и
 - потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки.

5.2. За странско правно лице, ревизорски извештај од странска реформирана ревизорска институција регистрирана за вршење на ревизија;

5.3. Сертификат од надлежна институција за квалитетот на машината;

5.4. Референтна листа;

5.5. Упатство за ракување со машината.

6. Понудата се доставува во еден оригинален примерок заверен и потпишан од одговорното лице на понудувачот.

Понудите кои не ги содржат бараните податоци и документи, согласно Законот за јавни набавки на РМ, ќе се сметаат за нецелосни и нема да се разгледуваат.

7. Понудите се доставуваат во рок од 36 дена.

8. Понудите се доставуваат по пошта на адреса: Шумарски факултет, бул. "Александар Македонски" бб, Скопје.

Понудите и придружната документација се доставуваат во затворен коверт во кој во горниот лев агол стои ознака "не отворај" и број на отворениот повик. Ковертот не смее да содржи никаква ознака со која би можело да се идентификува понудувачот.

Во затворениот коверт треба да има уште два коверти. Едниот внатрешен коверт ја содржи финансиската документација "понуда" согласно точка 3, а другиот внатрешен коверт ја содржи документацијата со точна адреса на понудувачот согласно точка 5.

9. Понудите кои ќе бидат доставени или ќе пристигнат по истекот на рокот на отворениот повик нема да бидат разгледувани.

Јавното отворање на понудите ќе се изврши на 22.08.2002 година во 10,00 часот во просториите на Шумарски факултет - Скопје.

Комисија за јавни набавки

According to the Article 46 from the Tender Law-final; text (Sl.paper of R. Macedonia nr. 21/2002) the faculty of forestry, Skopje declares this

**REPETED
T E N D E R nr. 2/2002
for collecting offers for public recapitulation**

1. Purchaser: Faculty of forestry, bul. Aleksandar makedonski n.n. Skopje.

2. The subject of this Tender for collecting offers for public recapitulation is purchase of a universal electromechanical machine for testing of wooden and not wooden materials for the needs of the Department for Construction and Production Preparation at the Faculty of Forestry in Skopje.

The universal electromechanical machine for testing of wooden and not wooden materials is to have the following technical characteristics:

1. F max 250 kN;
2. Test area cca 2000 x 1000mm.;
3. Test speed 0.001... 500 mm/min.;
4. Digital measurement and control electronics;
5. Compression test units;
6. Bend test units;
7. Clamping device 10 kN for shear tensile wood tests;
8. Supplementary crosshead cca 1000x800 mm;
9. Hydraulic specimen grips 100 kN with jaws for wooden materials and hydraulic power pack;
10. Extensometer (flexure tests);
11. Software (user programme).

3. These offers for the machine for testing of wooden and not wooden materials are to have the following elements:

1. Subject of the Offer;
2. Price, delivered in Skopje;
3. Terms of paying;
4. Date of delivery;
5. Bank guarantee for the paid amount until the delivery of the machine;
6. Warranty;
7. Service/maximum 7 days from notification/;

8. The supplier must guarantee availability of spare parts for a period of at least 10 years after delivery;
9. The equipment must be manufactured to comply with valid EN standards;
10. Validity of the offer at least 2 months.

4. Criteria for selection of the most suitable bidder are:

1. Technical characteristics of the machine and quality estimation 45 points;
2. The price of the machine 35 points;
3. Date of delivery 5 points;
4. Terms of paying 5 points;
5. Warranty 10 points;

5. Together with the offer the bidder have to deliver the following documentation:

5.1. The bidder should enclose the following documentation, according to the Tender Law as:

- excerpt from the registration of actions;
- documented for bonity from the Central Registration Book;
- a prove that id does not have opened action for insolvency or liquidation;
- a prove from the appropriate authority that it does not have any measurement of security prohibition for realization of the actions and
- a Certificate from the Head Office for public incomes for not payed taxes, contributions and other public donors.

5.2. For forin legal person, the revision rapport from form renominated revision institution registered for realization of revision;

5.3. Certificate from the appropriate institution for the quality of the machine.

5.4. Referral list.

5.5. Instruction for regulation of the machine in English and german language;

5.6 Prospectus material of the machine.

6. This Offer is to be delivered in one original specimen verified and signed by the bidder responsible person.

The Offers that do not contend the requested piece of information and documents according to the Tender Law of Republic of Macedonia will be considered for incomplete and are not going to be taken in review.

7. The Offers are to be supplied in the period of 36 days.

8. The Offers are to be supplied by mail at the following address:

Faculty of Forestry Aleksandar makedonski str. n.n. MK-1000 Skopje R. Macedonia The Offers and the following documentations have to be delivered in a closed envelope with a mark at the left top corner "do not open" and the number of the Tender. The envelope must not have any mark that can lead to any kind of recognition of the bidder.

The closed envelopes should consist two other envelopes. One of them is to consist the Offer and be marked with "Offer" according to Point 3, and the other one is to consist the other documentation and the precise address of the bidder.

8. The Offers which will be delivered or will arrive after the deadline of the Tender will not be considered.

The public opening of the tenders by the purchaser will be at 08.072002 at 10⁰⁰h. at the Purchasers address.

Врз основа на член 18 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 21/2002), Комисијата за јавни набавки при Основното училиште "Илинден" Крива Паланка, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 02-324/2002 ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ ЗА НАБАВКА НА РЕ- КОНСТРУКЦИЈА НА ПОУ "ИЛИНДЕН" С. МОЖДИВ- ЊАК-1 СО ЈАВНО ОТВОРАЊЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1. Набавувач на набавката е Основното училиште "Илинден" Крива Паланка.

1.2. Предмет на набавката е прибирање на понуди за реконструкција на ПОУ "Илинден" с. Мождивњак-1 дадена во предмет пресметката (тендерската документација).

1.3. Повикот е јавен, отворен и анонимен, со право на учество на сите домашни и странски правни и физички лица согласно одредбите на Законот за јавни набавки ("Сл. весник на РМ" бр. 21/2002).

1.4. Постапката на повикот се спроведува во согласност со Законот за јавни набавки со отворен повик.

II. ТЕНДЕРСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

2.1. Тендерската документација со која располага училиштето се однесува на предмет пресметката.

2.2. Тендерската документација заинтересираните понудувачи можат да ја подигнат во ОУ "Илинден" Крива Паланка секој работен ден од 08,00 до 13,00 часот, во времетраење на јавниот повик.

2.3. При подигањето на тендерската документација заинтересираниот понудувач треба да уплати 800,00 денари неповратни средства, Буџет на РМ-ОУ "Илинден" Крива Паланка 10000000063095 сметка на буџетски корисник-единка корисник 160011488578710 приходна шифра-програма даночен број 724125 12 4015997101628-депонент на НБРМ.

III. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

3.1. Понудата треба да ги содржи следните податоци: називот, адресата и седиштето на понудувачот.

3.2. Обемот и количината на набавката согласно тендерската документација.

3.3. Сите единечни и вкупни цени за секоја позиција од предмет пресметката, како и вкупната цена на целата набавка.

3.4. Начин и услови на плаќање.

3.5. Понудувачот е должен да ги запази техничките карактеристики на набавката, при што тие треба да се во согласност со стандардите на Република Македонија и со меѓународните стандарди кои се прифатени во Република Македонија.

3.6. Рокот на изведување, односно целосно извршување на работите.

3.7. Рок и важност на понудата.

3.8. Рокот на прием на понудата е најдоцна до денот на одржување на отворање на понудите.

IV. ДОСТАВУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Со понудата понудувачот треба да приложи:

4.1. Извод од регистрација, доказ за финансиската и економската способност согласно член 24 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 21/02) и тоа:

- Понудувачот треба да приложи документ за бонитет во оригинал или заверена копија согласно Правилникот за содржина на документот за бонитет.

- Понудувачот треба да достави доказ дека на понудувачот не се однесува ниту еден од случаите наведени во член 26 од Законот за јавни набавки.

- Потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки (член 24 од Законот за јавни набавки).

- Понудувачот треба да достави референтна листа.

- Претставниците на понудувачите треба да достават писмено овластување за учество на јавниот повик, согласно член 42 од Законот за јавни набавки.

- Сите барани документи треба да се во оригинал или заверени копии верни на оригиналот и не постари од 6 месеци.

V. КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА НАЈПОВОЛЕН ПОНУДУВАЧ (согласно член 27 од Законот за јавни набавки)

5.1. Цена	40 поени;
5.2. Рок на изведба	30 поени;
5.3. Начин на плаќање	20 поени;
5.4. Квалитет и гарантен рок	10 поени.

VI. НАЧИН И РОК НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДИТЕ

6.1. Понудата се доставува согласно член 55, 56 и 57 од Законот за јавни набавки во еден оригинален примерок што треба да биде потпишан од страна на одговорното лице на понудувачот.

6.2. Понудата и придружната документација се доставува во затворен плик. На предната страна од пликот во горниот лев агол треба да се назначи "не отворај", како и бројот на јавниот повик. Во средината на пликот треба да стои адресата. Во пликот има уште два затворени плика, во кој едниот ја содржи понудата "пону- да", а другиот техничката документација и носи ознака "документација" со точна адреса на понудувачот.

6.3. Рокот на доставување на понудите е најдоцна до денот и часот на отворањето.

6.4. Понудувачите своите понуди треба да ги достават на следната адреса: ОУ "Илинден" Крива Паланка, ул. "Наско Тамбурков" бр. 80, Крива Паланка, за Комисијата за јавни набавки.

6.5. Отворањето на понудите ќе се изврши на ден 22.07.2002 година во 11,00 часот во просториите на училиштето во присуство на овластените претставници на понудувачите.

VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

7.1. Секој понудувач може да учествува само со една понуда.

7.2. Понудите кои нема да бидат доставени до утврдениот рок и оние кои не се изработени според барањата на отворениот повик, како и оние кои немаат целосна документација која се бара во отворениот повик, нема да се разгледуваат.

Комисија за јавни набавки

Врз основа на член 95 и член 95-ж од Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/93, 48/93, 21/98, 25/99, 39/99, 81/99, 49/00 и 6/02), Агенцијата на Република Македонија за приватизација, објавува

ЈАВЕН ПОВИК ЗА ПРОДАЖБА НА УДЕЛИ ОД СЛЕДНИВЕ ДРУШТВА

1. ДОО "ДЕПЛАСТ-МЕКА ПРОГРАМА" - Дебар
- дејност- друга преработка на пластични маси;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 96.828 ЕУР, што претставува 35,21 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 98 %.
- минимална продажна цена на уделот: 1.937 ЕУР.

2. ДОО "ИДНИНА" - Струмица
- дејност- други услуги на исхрана;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 197.566 ЕУР, што претставува 52,33 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 90 %.
- минимална продажна цена на уделот: 19.757 ЕУР.

3. ДОО "ЦЕНТРОПРОМЕТ-ГОЛД" - Прилеп
- дејност- трговија со парфимерија, злато, срчарија, текстил;

- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 47.486 ЕУР, што претставува 23,22 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 90 %.
- минимална продажна цена на уделот: 4.749 ЕУР.

4. ДОО "ЕМ ФЕРТ-НИКОЛОСКИ" - Прилеп
- дејност- трговија на прехранбени производи;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел со вредност од 73.547 ЕУР, што претставува 34,61 % од главницата на друштвото;
- максимален дисконт: 90 %.
- минимална продажна цена на уделот: 7.355 ЕУР.

5. ДОО "СТАВРОВ" - Кавадарци
- дејност- текстил и конфекција;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 58.599 ЕУР, што претставува 41,68 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 98 %.
- минимална продажна цена на уделот: 1.172 ЕУР.

6. ДОО "СВЕЗДАКООП" - Штип
- дејност- трговија на големо и мало со прехранбени производи;

- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 151.844 ЕУР, што претставува 85,53 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 90 %.
- минимална продажна цена на уделот: 15.184 ЕУР.

7. ДОО "ОРНАМЕНТА" - Крушево
- дејност- производство на дрвена галантерија;
- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 106.664 ЕУР, што претставува 38,05 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 70 %.
- минимална продажна цена на уделот: 31.999 ЕУР.

8. ДОО "АГРОКОМБИНАТ МАКЕДОНИЈА" - Скопје

- дејност- земјоделие и рибарство;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 441.984 ЕУР, што претставува 66,21 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 50 %.
- минимална продажна цена на уделот: 220.992 ЕУР.

9. ДОО МЗТ "БИРОТЕХНИЧКА ОПРЕМА" - Струмица

- дејност- производство на стоки за широка потрошувачка и др. метални производи;
- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 25.006 ЕУР, што претставува 13,45 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.
- минимална продажна цена на уделот: 25.006 ЕУР.

10. ДОО "РЕСЕНА" - Ресен
- дејност- производство на волнени ткаенини;
- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 96.756 ЕУР, што претставува 51,87 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.
- минимална продажна цена на уделот: 96.756 ЕУР.

11. ДОО "КРАВАРСКА ФАРМА", - с. Таринци - Штип

- дејност- сточарство;
- број на вработени - нема податоци;
- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 337.732 ЕУР, што претставува 82,06 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.
- минимална продажна цена на уделот: 337.732 ЕУР.

12. ДОО "ЛОЗАРСТВО", с. Таринци - Штип
- дејност- лозарство;
- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 234.168 ЕУР, што претставува 77,65 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.
- минимална продажна цена на уделот: 234.168 ЕУР.

13. ДОО "МЛИН", с. Таринци - Штип
- дејност- производство на сточна храна;
- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 476.351 ЕУР, што претставува 86,35 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 476.351 ЕУР.

14. ДОО "ОРАНЖЕРИИ БЛОК А", с. Таринци - Штип

- дејност- полоделство;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 680.221 ЕУР, што претставува 86,70 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 680.221 ЕУР.

15. ДОО "ОРАНЖЕРИИ БЛОК Б", с. Таринци - Штип

- дејност- полоделство;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 689.030 ЕУР, што претставува 87,53 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 689.030 ЕУР.

16. ДОО "ОРАНЖЕРИИ БЛОК Ц", с. Таринци - Штип

- дејност- полоделство;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 689.728 ЕУР, што претставува 87,73 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 689.728 ЕУР.

17. ДОО "БЛАЖО САНДЕВ" - Штип

- дејност- земјоделско производство;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 631.490 ЕУР, што претставува 88,70 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 631.490 ЕУР.

18. ДОО "ЦЕНТАР ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ УСЛУГИ" - Штип

- дејност- земјоделски услуги, трговија на големо;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 2.587 ЕУР, што претставува 20,14 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 2.587 ЕУР.

19. ДОО "ЗАВОД ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ПРИМЕНА", - Штип

- дејност- заштита на растенија и готови прехранбени производи;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 21.291 ЕУР, што претставува 90,77 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 21.291 ЕУР.

20. ДОО "ВЕЛ-СУРОВИНА" - Велес

- дејност- собирање и преработка на индустриски отпадоци;

- број на вработени - нема податоци;

- за продажба: удел на Агенцијата со вредност од 21.602 ЕУР, што претставува 47,80 % од главницата на друштвото;

- максимален дисконт: 0 %.

- минимална продажна цена на уделот: 21.602 ЕУР.

Понудите за купување на удели во писмена форма се доставуваат во запечатен плик, на кој стои: адреса на Агенцијата, насоката "не отворај", а под тоа "пону- да", назив на претпријатието за кое се однесува пону- дата, име на купувачот, со адреса, телефон и контакт лице (за правни субјекти), а за физичките лица и мати- чен број од лична карта.

Понудата треба да содржи:

- Вредност на уделот што купувачот сака да го купи;

- Износ на средства што купувачот е подготвен да го плати;

- Начин на плаќање;

- Рок (датум) за отплата-веднаш или на рати;

- Број на годишни рати (не повеќе од пет) и

- Обезбедување на плаќањето (доколку се плаќа на рати).

Понудите по јавниот повик се доставуваат по пис- мен пат, со доказ положена гаранција во износ од 10 % од продажната цена на уделот.

Понудите се отвораат јавно, од страна на комисијата.

Кога најповолниот понудувач ќе одбие да склучи до- говор или не ќе ги уплати средствата во рокот предви- ден со договорот, гаранцијата ја наплатува Агенцијата.

жиро-сметка на Агенцијата:

Број: 240-0100000350-94

Банка депозитор: Балканска банка АД - Скопје

Единствен даночен број: 4030993262472

Понудите се примаат најдоцна во рок од 15 дена од денот на објавувањето на јавниот повик на следната ад- реса: Агенција на Република Македонија за приватиза- ција, ул. „Никола Вапцаров“ бр. 7, пош.фах 410, 1000 Скопје.

Неуредните и неблаговремено доставените понуди нема да бидат предмет на разгледување.

Лицата заинтересирани за набавка на информатив- ниот пакет за продажба на удели на претпријатието, истиот може да го купат во Агенцијата секој работен ден од 8⁰⁰-15⁰⁰ часот по цена од 1.000,00 денари.

СОДРЖИНА

	Страница
847. Закон за изменување и дополнување на Царинскиот закон.....	1
848. Закон за финансиската полиција.....	30
849. Закон за метрологијата.....	41
850. Закон за пропишување на техничките ба- рања за производите и оценка на сообраз- носта.....	63
851. Закон за поштенските услуги.....	75

Издавач: ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.- Скопје, бул. "Партизански одреди" бр. 29.

Директор и одговорен уредник - Крум Коцарев.

Телефони 298-860, 298-769. Телефакс 112-267. Пошт. фах 51.

Жиро-сметка 300000000188798. Бр. за ДДВ МК - 4030987108771. Депонент - Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: НИП "Нова Македонија" - АД - Скопје.